

Vuosikertomus 2017

Eurojustin vuosikertomus 2017 on käännetty suomeksi alkuperäisestä englanninkielisestä versiosta. Mikäli käännöksessä on epäselviä kohtia, pyydämme tarkastamaan asian englanninkielisestä vuosikertomuksesta. Eurojustin Suomen osasto ei vastaa käännöksen oikeellisuudesta.

Catalogue no.: QP-AA-18-001-FI-N
ISBN: 978-92-9490-242-9
ISSN: 2443-644X
DOI: 10.2812/39294

Sisältö

Alkusanat.....	6
Tiivistelmä	8
Eurojust lyhyesti.....	12
Luku 1 Eurojustin toiminta.....	15
1.1 Eurojustin tason I ja II kokoukset	15
1.2 Koordinaatiokokoukset.....	17
1.3 Koordinaatiokeskukset.....	19
1.4 Eurojust ja yhteiset tutkintaryhmät.....	21
Luku 2 Eurojustin tapaukset.....	26
Johdanto	26
2.1 Terrorismi.....	29
2.2 Kyberrikollisuus.....	34
2.3 Laittoman maahantulon järjestäminen	37
2.4 Ihmiskauppa.....	40
Luku 3 Haasteet ja parhaat käytännöt.....	46
Johdanto	46
3.1 Salaus	46
3.2 Tietojen säilyttäminen	47
3.3 Eurooppalainen pidätysmääräys.....	47
3.4 Eurooppalainen tutkintamääräys	50
3.5 Yhteiset suositukset	54
VUODEN PAINOPISTE.....	57
Yhteisten tutkintaryhmien arviointi.....	57
Luku 4 Eurojustin yhteistyö kolmansien maiden kanssa	61
Valokeilassa Norjan yhteyssyyttäjä.....	66
Luku 5 Eurojust ja toimijaverkostot	67
5.1 Euroopan oikeudellinen verkosto (EJN).....	67
5.2 JIT-verkosto	68
5.3 Joukkotuhonnan vastainen verkosto	69
5.4 Euroopan oikeudellinen kyberrikollisuusverkosto (EJCN)	69
5.5 Neuvoa-antava foorumi	70
Luku 6 Henkilöstö ja talousarvio.....	72

Luku 7 Organisatorinen kehitys ja keskeisimmät haasteet.....	73
--	----

Tilastot

Tapaukset vuosina 2002–2017
Kahdenväliset ja monenväliset tapaukset vuosina 2013–2017
Kahdenväliset ja monenväliset tapaukset
Pyyntöjä esittäneet/vastaanottaneet jäsenvaltiot
Koordinaatiokokoukset
Koordinaatiokokouksiin osallistuneet kolmannet maat, yhteistyökumppanit ja kansainväliset järjestöt
Koordinaatiokeskukset
Eurojustin tukemat JIT-ryhmät, yleisimmät rikostyypit mukaan lukien
Osallistuminen JIT-ryhmiin maittain
13 artiklan tapaukset
Eurojustin käsittelemät tapaukset rikosaloittain
Yhteyssyyttäjiä käsittelemät tapaukset vuosina 2013–2017
Eurojustin käsittelemiin tapauksiin osallistuneet kymmenen yleisintä kolmatta maata
Eurojustin käsittelemiin tapauksiin osallistuneet kolmannet maat, yhteistyökumppanit ja kansainväliset järjestöt
EAW-tapaukset

Lyhenteet

CJEU Euroopan unionin tuomioistuin
CJM Kyberrikollisuuden seurantaraportti
CMS Asianhallintajärjestelmä
EAW Eurooppalainen pidätysmääräys
EC3 Euroopan kyberrikostorjuntakeskus
ECTC Euroopan terrorismintorjuntakeskus
EIO Eurooppalainen tutkintamääräys
EJCN Euroopan oikeudellinen kyberrikollisuusverkosto
EJN Euroopan oikeudellinen verkosto
EJTN Euroopan juridinen koulutusverkosto
EMPACT Euroopan monialainen rikosuhkien torjuntafoorumi
ENCS Eurojustin kansallinen koordinaatiojärjestelmä
EPPO Euroopan syyttäjänvirasto
FTF Terrorismiin syyllistyvät vierastaistelijat
JIT Yhteinen tutkintaryhmä
LoR Oikeusapupyyntö
MLA Keskinäinen oikeusapu
OCC Päivystävä koordinaatio
OCG Järjestäytynyt rikollisryhmä
PIF Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaaminen
TCM Terrorismirikoksia koskevien tuomioiden seurantaraportti
THB Ihmiskauppa

Eurojust-päätös

Eurojust-yksikön perustamisesta vakavan rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi 28. päivänä helmikuuta 2002 tehdystä neuvoston päätöksestä, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Eurojustin vahvistamisesta 16. päivänä joulukuuta 2008 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/426/YOS, käytetään vuosikertomuksessa nimitystä ”Eurojust-päätös”. Neuvoston pääsihteeristön laatima Eurojust-päätöksen [konsolidoitu versio](#) on laadittu vain tiedotustarkoituksessa.

Tämän vuosikertomuksen sisältämät tilastot Eurojustin tapauksista tuotettiin Eurojustin asianhallintajärjestelmän tietojen perusteella. Luvut laskettiin 3. ja 31. tammikuuta 2018, ja tulos on sen hetken mukainen. Johtuen tapausten käynnissä olevasta käsittelystä, eroja aiempiin lukuihin saattaa esiintyä.

Eurojustin julkaisut ja infografiikat ovat saatavilla [verkkosivustollamme](#).

Alkusanat

Monimutkaisessa maailmassa, jossa turvallisuusuhat lisääntyvät ja poliittinen sekä lainsäädännöllinen ympäristö kehittyvät, yhtenäisyys on tärkeämpää kuin koskaan aiemmin. Eurojust on lisääntyvissä määrin keskittynyt kehittämään tätä yhtenäisyyttä luomalla ja lujittamalla vahvoja suhteita kaikkiin jäsenvaltioihin ja EU:n toimielimiin, elimiin ja virastoihin turvallisuuden ja oikeuden takaamiseksi Euroopan kansalaisille.

Vuosi 2017 oli Eurojustissa merkittävien saavutusten ja muutosten vuosi.

Eurojustiin valittiin uusi kollegion puheenjohtajisto ja uusi hallinnollinen johtaja. Uuden hallinnollisen organisaatorakenteen toteuttaminen sekä kollegion alarakenteiden ja päätöksentekoprosessien yksinkertaistaminen toi päätökseen rakenneuudistuksen, joka suunniteltiin tekemään Eurojustista vakaampi, tehokkaampi ja kestävämpi organisaatio. Organisaatio, jolla on paremmat edellytykset täyttää tehtävänsä toimia eurooppalaisena kotina tuhansille kansallisille syyttäjille ja lainvalvontaviranomaisille, jotka – joka päivä ja kaikkialla Euroopassa – työskentelevät ahkerasti torjuakseen kaikkia rikollisuuden muotoja ja erityisesti ensisijaisia rikollisuuden alojamme; terrorismia, kyberrikollisuutta, laittoman maahantulon järjestämistä ja ihmiskauppaa.

Eurojustin uusissa tiloissa vieraili ennätykselliset 4 400 oikeus- ja poliisiviranomaista, jotka pyysivät apuamme selvittääkseen tutkinta- ja syytetoimiinsa liittyviä oikeudellisia ja käytännön ongelmia ja neuvotellakseen ja sopiakseen ulkomaisten kollegojensa kanssa siitä, kuinka rikollisverkostoja voitaisiin purkaa yhdessä. Eurojust teki yhteistyötä näiden tuhansien kansallisten syyttäjien ja lainvalvontaviranomaisten kanssa yli 2 600 rikostutkinnan ja syytetoimen yhteydessä, josta suurin osa oli luonteeltaan erittäin monimutkaisia. Tapauksia rekisteröitiin Eurojustissa enemmän kuin koskaan aiemmin. Tiloissamme vieraili yli 8 000 toimijaa, jotka etsivät oikeudellista yhteistyötä koskevia vastauksia, parhaita käytäntöjä ja ideoita. He kaikki saapuivat Eurojustiin varmistaakseen, että kansalaisemme saavat oikeutta ja turvaa.

Vaikka monet asiat muuttuivat vuonna 2017, Eurojustin ydinarvot säilyivät samoina. Eurojustin menneet, nykyiset ja tulevat saavutukset perustuvat vankasti luottamuksen, yhteistyön ja kumppanuuden käsitteisiin.

Kumppanuus kansallisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa on todellakin työmme tukipilari. Eurojust tehosti yhteistyötään EJCN:n kanssa ja ylpeänä isännöi ja tuki edelleen EJN:n sihteeristöjä, jotka muodostavat maailman suurimman oikeudellisten yhteysviranomaisten verkoston; JIT-verkostoa, joka on ainutlaatuinen järjestelmä, joka tarjoaa oikeudellista, taloudellista ja logistista tukea rajatylittävissä JIT-tutkinnoissa sekä Joukkotuhonnan vastaista verkostoa, joka on ainutlaatuinen foorumi, joka yhdistää kansalliset viranomaiset, toimijat, kansalaisjärjestöt ja päätöksentekijät, jotka osallistuvat kansainvälisten ydinrikosten tutkintaan ja syytetoimiin. Tämän lisäksi Eurojust jatkoi pitkää kumppanuuttaan neuvoa-antavan foorumin kanssa.

Koska rikos ei tunne rajoja, yhteistyö kolmansien maiden kanssa on edelleen tärkeä osa Eurojustin työtä. Perustamisestaan lähtien Eurojust on rakentanut kolmansiin maihin

yhteysviranomaisten verkostoa, johon nyt kuuluu 42 maata ja jonka odotetaan kasvavan edelleen tulevien kuukausien aikana. Lisäksi Eurojustilla on kunnia toimia isäntänä yhteyssyyttäjille Montenegrosta, Norjasta, Sveitsistä ja Yhdysvalloista. He ovat elintärkeä osa Eurojustin suurperhettä ja tehokas työkalu, joka auttaa kansallisia viranomaisia parantamaan oikeudellista yhteistyötä EU:n rajojen ulkopuolella olevien kollegojensa kanssa.

Mutta viime kädessä työmme ja saavutuksemme ovat mahdollisia vain jäsenvaltioiden, EU:n toimielinten ja EU:n kansalaisten jatkuvan luottamuksen ansiosta. Vaalimme tätä luottamusta ja olemme täysin sitoutuneet näyttämään, että se on oikeutettua ja ansaittua, päivä toisensa jälkeen.

Ladislav HAMRAN

Puheenjohtaja

Tiivistelmä

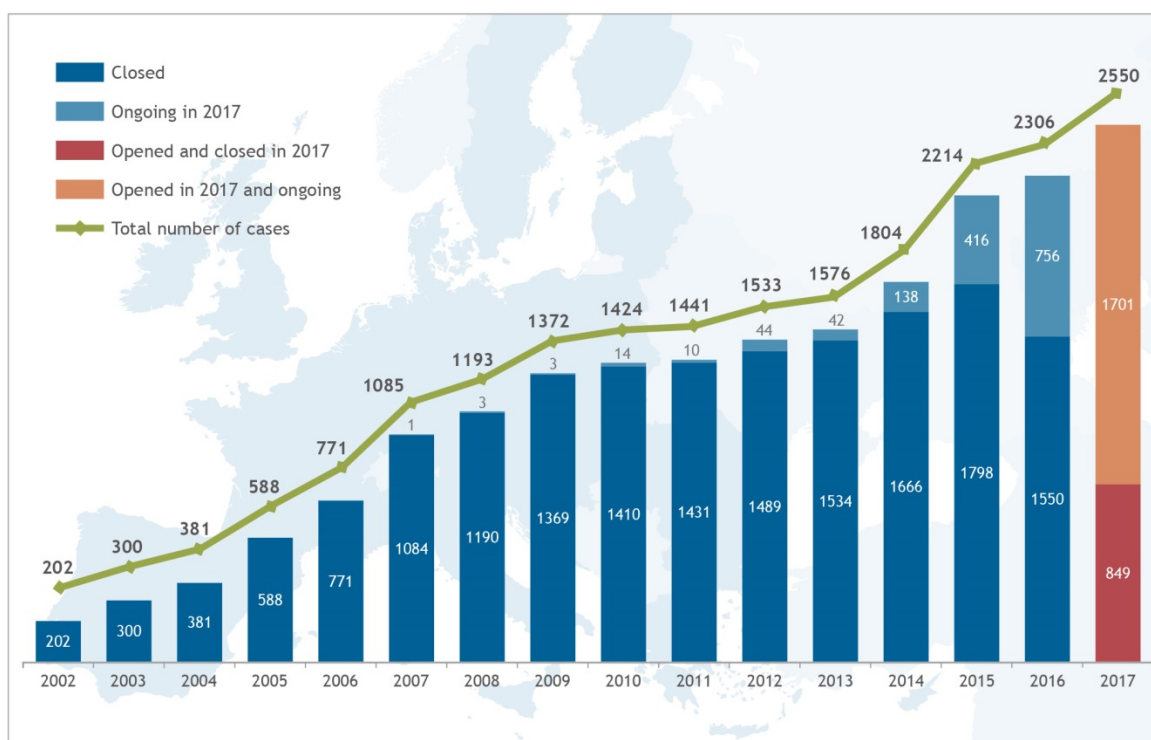
- Niiden **tapausten lukumäärä**, joissa jäsenvaltiot pyysivät Eurojustin apua, nousi 10,6 prosentilla; vuonna 2016 tapauksia oli 2 306 ja vuonna 2017 niitä oli 2 550. **Kolmannet maat** olivat osallisina 258 tapauksessa.
- Eurojust järjesti 302 **koordinaatiokokousta**, määrä lisääntyi 25 prosentilla vuodesta 2016. **Kolmannet maat** osallistuivat 61 koordinaatiokokoukseen ja **Europol** 108 koordinaatiokeskukseen.
- Eurojust järjesti 17 **koordinaatiokeskusta**, joista viiteen osallistui **kolmansia maita** ja seitsemään Europol.
- Eurojust tuki 200 **yhteistä tutkintaryhmää**, määrän noustessa 35 prosentilla vuodesta 2016. Näistä 87 oli uusia, ja **kolmannet maat** osallistuivat 21 yhteiseen tutkintaryhmään, joista 11 oli uusia. **Yhteisten tutkintaryhmien** käyttö lisääntyi terrorismitapauksissa sekä petos- ja ihmiskauppatapauksissa.
- Eurojust **tuki rahallisesti** 128 **yhteistä tutkintaryhmää**. Määrä nousi 42 prosentilla vuoteen 2016 verrattuna; yhdeksässä rahallista tukea saaneessa yhteisessä tutkintaryhmässä oli mukana kolmansia maita.
- Eurojust auttoi **eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanossa** 320 kertaa ja antoi 9 **yhteistä suositusta**.
- Eurojust käsitteli tietojen salaukseen, tietojen säilytykseen ja eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin liittyviä oikeudellisia ja käytännön ongelmia. Vuonna 2017 Eurojust antoi ensimmäisen kerran eurooppalaista tutkintamääräystä koskevia ohjeita kansallisille viranomaisille.
- Vuoden painopiste oli Eurojustin yhteisiin tutkintaryhmiin liittyvässä kokemuksessa; sen havainnot on esitetty Eurojustin JIT-verkostoiden *toisessa yhteisten tutkintaryhmien arviointiraportissa* (Second JIT Evaluation Report).
- Eurojust **julkaisi** myös
  - *terrorismia koskevien tuomioiden seurantaraportteja*
  - *viidennen Terrorismin syyllistyvät vierastaistelijat -raportin*
  - *CBRNE-käsikirjan*
  - *kyberrikollisuuden seurantaraportin*
  - *Eurojustin ja Europolin yhteisen julkaisun kyberrikollisuuden torjuntaan liittyvistä yleisistä haasteista*
  - *lopullisen arviointiraportin Eurojustin toimintasuunnitelmasta ihmiskauppaa vastaan 2012–2016*
  - *raportin tietojen säilytyksestä*
  - *raportin eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja vankilaolosuhteista*
  - *raportin eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvistä Eurojustin tapauksista (2014–2016)*
  - *Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöt eurooppalaisten pidätysmääräysten osalta*
  - *tiedotuksen Petruhhin-tapauksen tuomiosta*
  - *raportin toimivaltaristiriitojen ehkäisemiseen ja ratkaisemiseen liittyvistä tapauksista*
  - *julkaisun ne bis in idem -periaatteen soveltamisesta Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöissä*
  - *Eurojustin ja EJN:n tiedotteen ”vastaavista säännöksistä” ja sovellettavasta oikeudellisesta järjestelmästä tapauksissa, joissa EIO-direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on viivästynyt.*
- Eurojustissa toimii neljä **yhteyssyyttäjää**; he tulevat Norjasta, Yhdysvalloista, Sveitsistä ja Montenegrosta. Yhteyssyyttäjien Eurojustissa rekisteröimien **tapausten lukumäärä** oli 148. Tämä julkaisu sisältää Norjan yhteyssyyttäjän haastattelun.
- Montenegron ja Ukrainan kanssa solmitut **yhteistyösopimukset** astuivat voimaan. Eurojust allekirjoitti yhteisymmärryspöytäkirjan eu-LISAn kanssa sekä yhteistyötä koskevan

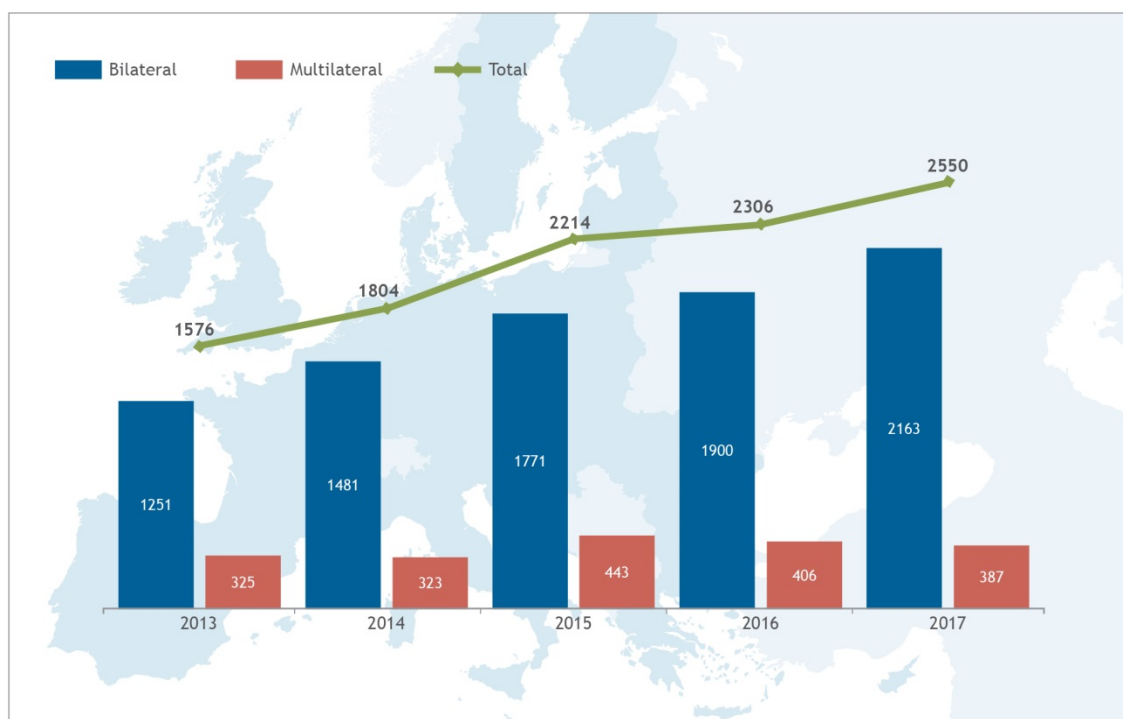
aiesopimuksen EUH:n kanssa. Eurojustin **yhteysviranomaisten verkostoon kolmansissa maissa** kuuluu 42 maata.

- Eurojust teki tiivistä yhteistyötä kolmen Eurojustissa toimivan verkoston, eli EJN:n, JIT-verkoston ja Joukkotuhonnan vastaisen verkoston, kanssa. Eurojust järjesti kaksi EJC:n kokousta ja yhden neuvoa-antavan foorumin kokouksen.
- 24. maaliskuuta Eurojust sai haltuunsa uudet tilansa, joihin se siirtyi 3. heinäkuuta.
- **Eurojustin talousarvio** oli 48 689 237 euroa. Talousarviosta toteutui 99,97 prosenttia.
- Tässä asiakirjassa annetaan tietoa Eurojustin organisaatiokehityksestä ja suurimmista haasteista. Kollegio myös hyväksyi monivuotisen strategian vuosille 2019–2021.

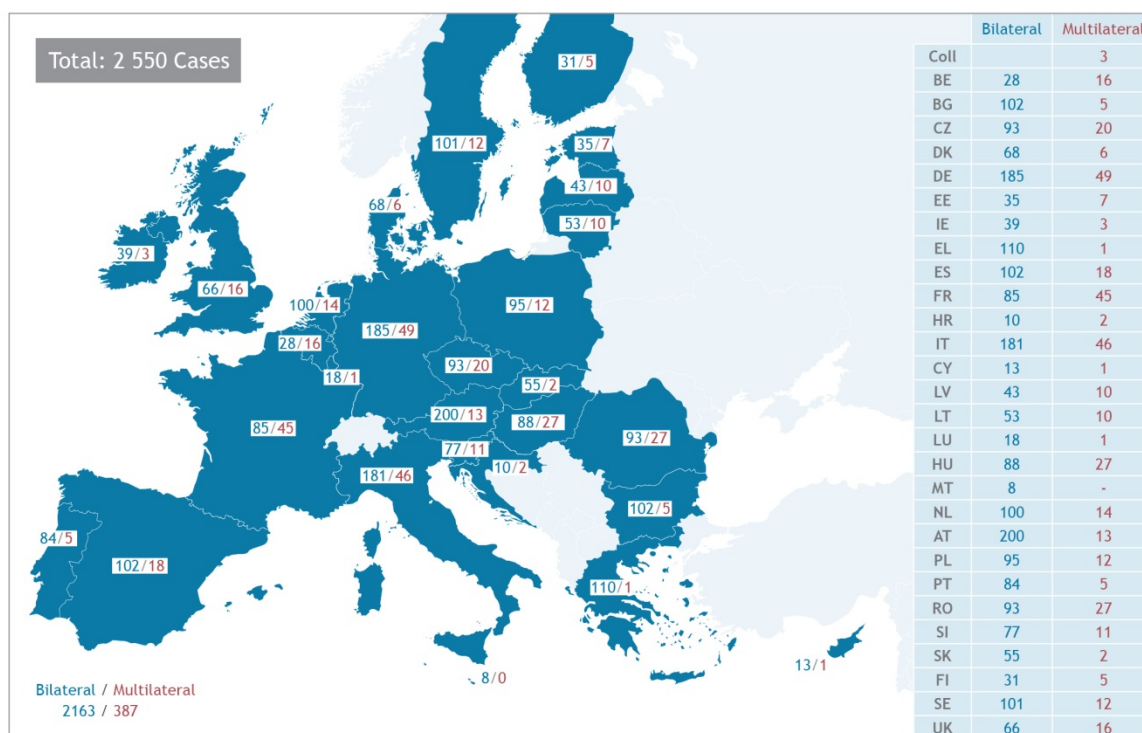
Casework 2002 - 2017

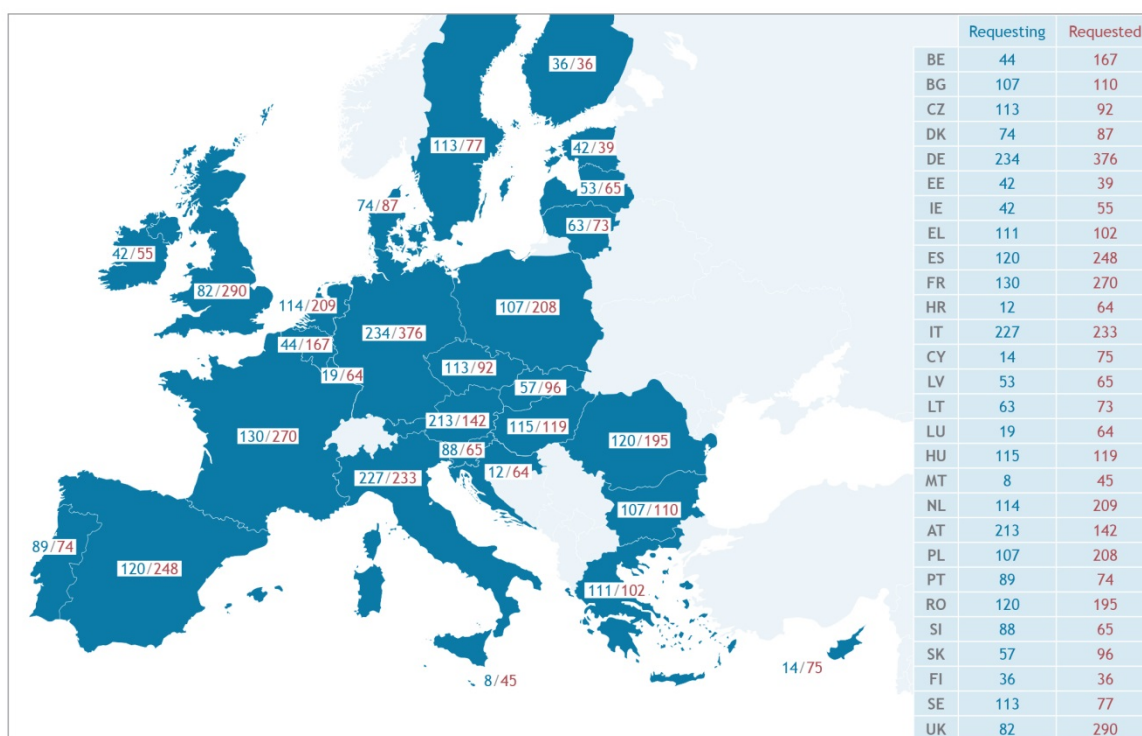
Bilateral/multilateral cases 2013 - 2017

Bilateral/multilateral cases

Requesting/requested Member States

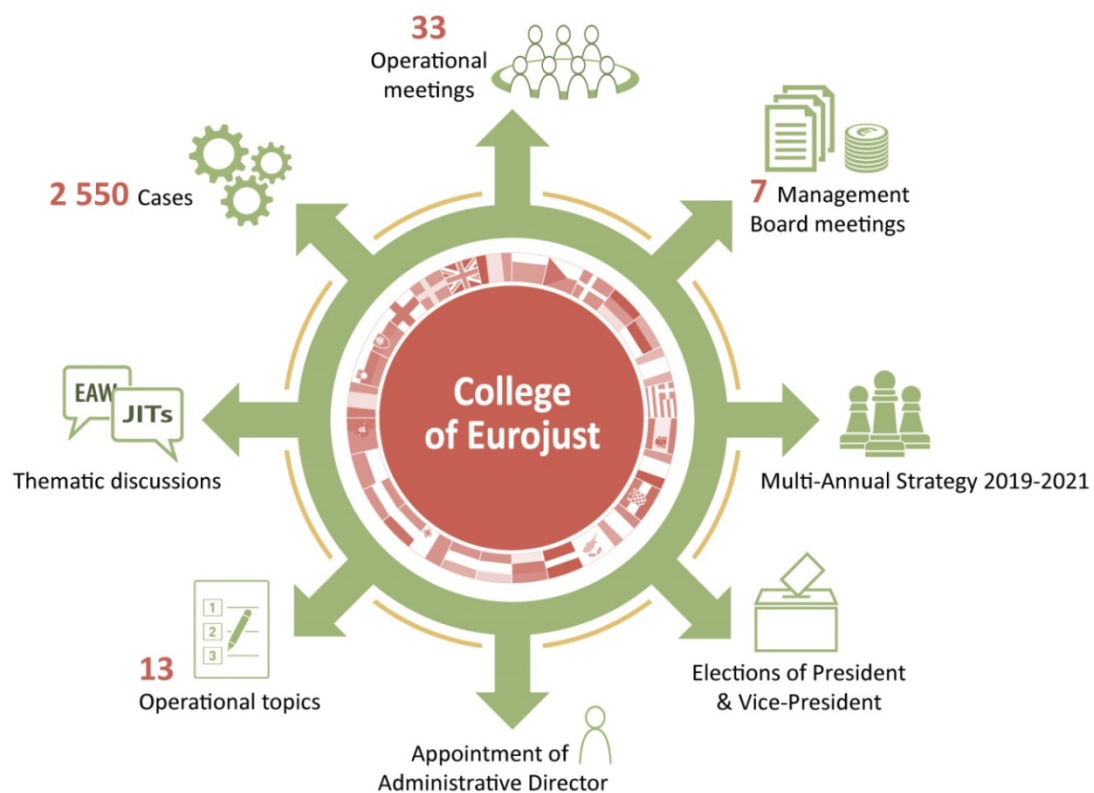

Eurojust lyhyesti

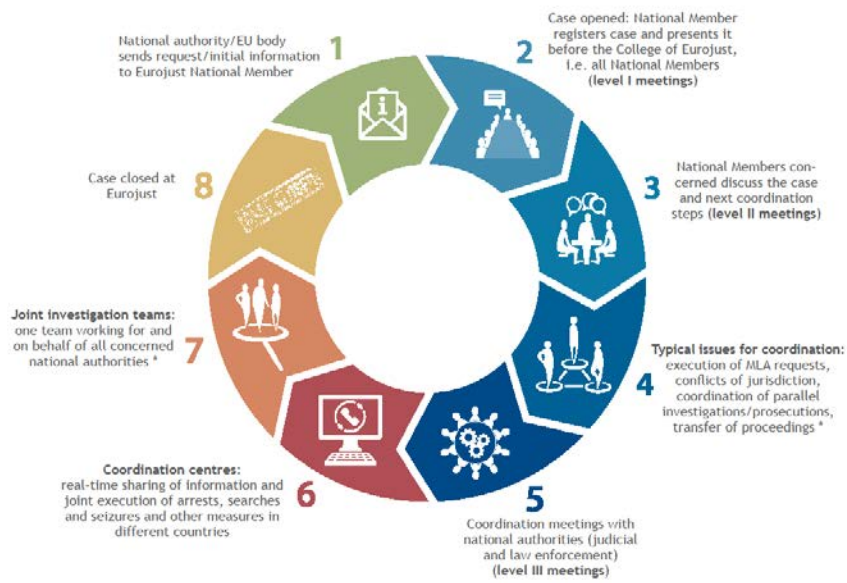
Mikä? Vuonna 2002 perustettu Eurojust on Euroopan unionin oikeudellisen yhteistyön yksikkö, joka edistää ja parantaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten oikeusviranomaisten tutkinta- ja syytetoimien koordinoitua vakavaa rajat ylittävää rikollisuutta koskevista asioista, etenkin jos rikollisuus on järjestäytynyttä. Jäsenvaltion niin pyytäessä Eurojust voi myös avustaa tietyn jäsenvaltion ja kolmannen maan välisissä tutkinta- ja syytetoimissa, jos Eurojustin ja kolmannen maan välillä on yhteistyösopimus tai jos avusta on olennaista etua. Jäsenvaltion tai komission niin pyytäessä Eurojust voi myös avustaa tutkinta- ja syytetoimissa, joihin liittyy vain kyseinen jäsenvaltio tai komissio.

Keitä? Eurojustin kollegio koostuu 28 kansallisesta jäsenestä, jotka ovat kunkin jäsenvaltion nimittämiä syyttäjiä ja tuomareita. Kansalliset jäsenet työskentelevät Eurojustin toimipaikassa Haagissa. Useimpia kansallisia jäseniä avustaa varajäsen ja/tai avustaja(t). Lisäksi Eurojustissa toimii tällä hetkellä neljä yhteyssyyttäjää; he tulevat Norjasta, Yhdysvalloista, Sveitsistä ja Montenegrosta. Eurojustin hallinto tukee kollegiota sen operatiivisessa työssä sekä toiminnassa Eurojustin hallintoneuvostona.

Miten? Eurojustin päätehtäviin ja valtuuksiin kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten avustuspyyntöihin vastaaminen. Eurojust voi puolestaan pyytää jäsenvaltioita ottamaan vastuulleen tiettyjä toimia koskevan tutkinnan ja syytetoimet. Kansalliset jäsenet toteuttavat Eurojustin mandaatin mukaisesti kansallisten viranomaisten työn koordinoitua kaikissa rikostutkinnan ja syytetoimien vaiheissa. Eurojustin tapauksia koskevat kokoukset pidetään kolmella tasolla.

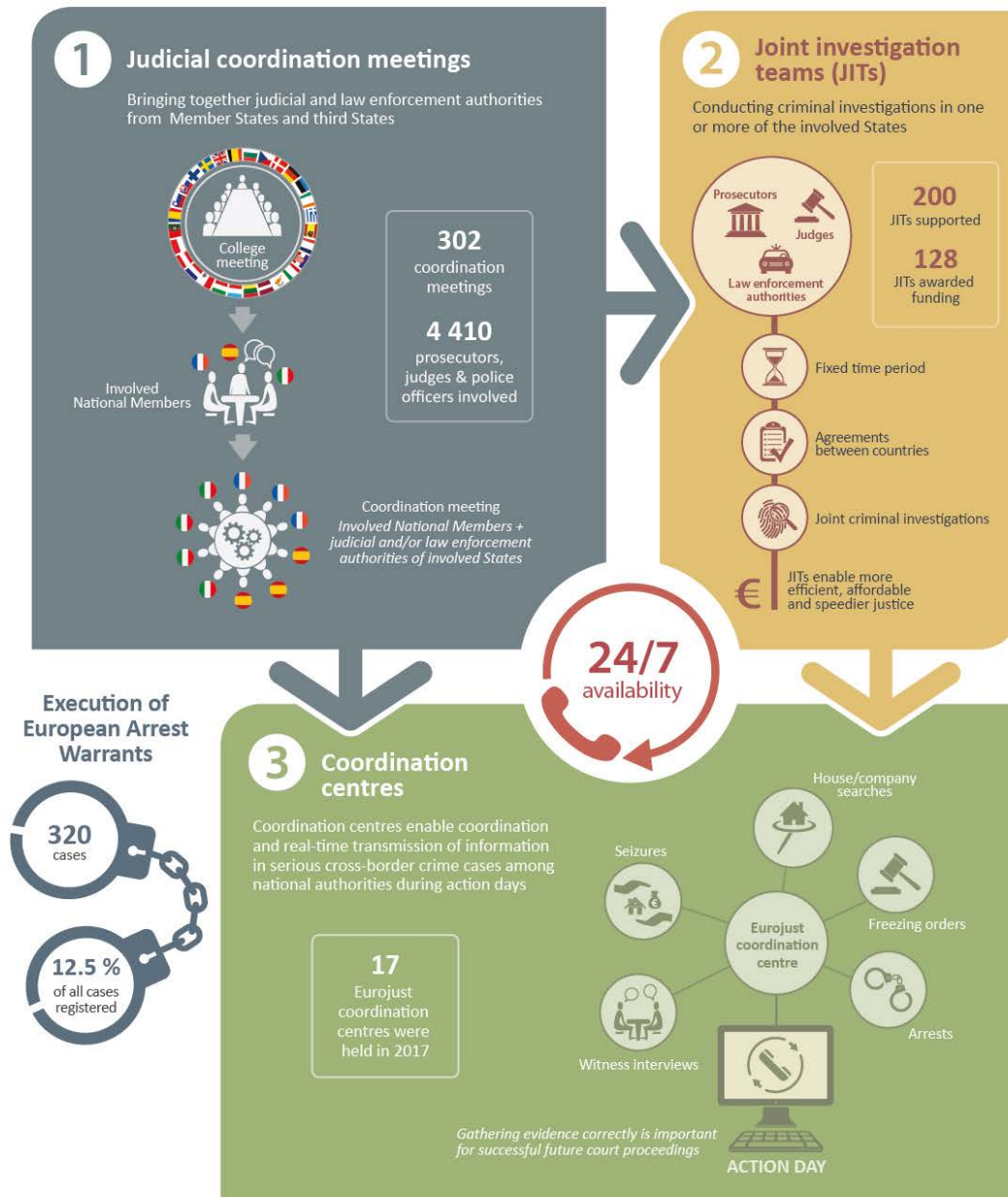

Eurojust case cycle

EUROJUST AT WORK IN 2017

Eurojust's core business is to assist EU Member States' competent authorities in dealing with serious cross-border organised crime

Luku 1 Eurojustin toiminta

1.1 Eurojustin tason I ja II kokoukset

Kansallisen jäsenen ehdotuksesta kollegio päättää operatiivisissa kokouksissaan – ns. tason I kokouksissa – tapauksien rekisteröimisestä ja sulkemisesta.

Kun tapaus rekisteröidään Eurojustissa, asianosaisten kansallisten osastojen edustajat tapaavat yleensä keskustellakseen tapausta koskevasta oikeudellisesta yhteistyöstä ja koordinaatiotarpeista. Tätä suoraa vuorovaikutusta ja keskusteluja kutsutaan myös tason II kokouksiksi. Niihin osallistuvat, mikäli osallisina, Eurojustissa toimivat yhteyssyyttäjät sekä tapauksen parissa työskentelevä hallinnollinen henkilökunta. Kokoukset voidaan järjestää lyhyellä varoitusajalla, koska osallistujat kirjaimellisesti työskentelevät ”saman katon alla”. Tämä joustavuus ja epämuodollisuus on äärimmäisen arvokasta kiireellisissä tilanteissa, joissa vaaditaan nopeaa toimintaa.

2550 cases registered and dealt
with at Level II meetings

Joissakin tilanteissa tason II kokous yksin saattaa olla tapauksen käsittelyn kannalta riittävä. Esimerkiksi vuoden [2017 raportissa eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvistä Eurojustin tapauksista \(Eurojust Report on EAW Casework \[2014-2016\]\)](#) kuvataan, kuinka Eurojustin kansallisten osastojen kautta tapahtunut nopea lisätietojen vaihto oli ratkaisevaa samanaikaisesti eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin liittyvien asioiden selvittämisessä (ks. raportin s. 14) tai jo pelkästään valmisteluvaiheissa. Tason II kokouksissa Eurojust voi esimerkiksi selvittää kansallista lainsäädäntöä ja menettelyitä, auttaa määrittämään, mikä lainkäyttöalue on tutkinnan kannalta paras tai mahdollistaa keskinäistä oikeusapua koskevien pyyntöjen toimeenpanon tai menettelyiden aloittamisen. Lisäksi Eurojust voi antaa lausuntoja samanaikaisista eurooppalaisista pidätysmääräyksistä ja yhteisiä suosituksia toimivaltatiritoihin liittyen.

Tason II kokousten järjestäminen on edellytyksenä tason III kokousten, eli koordinaatiokokousten, järjestämiselle (ks. kohta 1.2). Jos kansallinen osasto aikoo järjestää koordinaatiokokouksen, tason II kokouksessa arvioidaan koordinaatiokokouksen tarvetta, tarkoitusta ja tavoitteita. Tason II kokouksissa sovitaan myös yksityiskohdista, ulkopuolisten osallistumisesta, luottamuksellisuutta ja tiedonantoa koskevista velvollisuuksista sekä niihin liittyvistä turvallisuusseikoista ja videoneuvottelujen käytöstä. Lisäksi osallistujat saattavat arvioida tarvetta analysointiin, Europolin mahdolliseen panokseen tai yhteisen tutkintaryhmän perustamiseen ja toimintaan. Koordinaatiokokoukset ovat kallis työkalu, ja tason II kokouksilla varmistetaan, että niitä järjestetään ainoastaan tilanteissa, joissa ne tuovat lisäarvoa oikeudellista yhteistyötä koskevien avointen kysymysten ratkaisemiseen.

Tämän lisäksi tason II kokoukset ovat tärkeitä, kun valmistellaan ”yhteistä operaatiopäivää”, jolloin oikeudellisen yhteistyön toimenpiteet toteutetaan synkronoidusti koordinaatiokeskuksen koordinoimina (ks. kohta 1.3). Näissä tilanteissa ryhdytään

valmisteleviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että pyydetty menettelyt (esim. eurooppalaiset pidätysmääräykset, etsinnät ja takavarikoinnit jne.) ovat kaikkien oikeudellisten vaatimusten mukaisia, jotta samanaikaiset toimet eri jäsenvaltioissa eivät vaarantuisi. Useissa tapauksissa Eurojust esimerkiksi auttoi tarkistamaan tai täydentämään – viime hetkillä – eurooppalaisen pidätysmääräyksen tiettyjä tietoja, kuten epäiltyjen henkilötietoja, nimien oikeinkirjoitusta, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä puuttuvia syytteitä sekä rikoksen tapahtuma-aikaa ja -paikkaa. Useissa tapauksissa Eurojust myös järjesti kiireellisiä käännöksiä.

Eurojustin kansallisten osastojen **päivystävä koordinaatio (OCC)** on käytettävissä vuorokauden ympäri kaikkina viikonpäivinä. Kiireellisten pyyntöjen kohdalla ja Eurojust-päätöksen artiklan 5 a mukaisesti, OCC voi vastaanottaa ja käsitellä kansallisten viranomaisten avustuspyyntöjä tavanomaisen virka-ajan ulkopuolella. Vuonna 2011 otettiin käyttöön puhelunhallintajärjestelmä, joka siirtää puhelut asiaan liittyvän kansallisen osaston OCC-edustajalle, jotta soittajat voivat keskustella omalla kielellään. OCC-edustaja voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, kuten ottaa yhteyttä toisen kansallisen osaston OCC-edustajaan.

Päivystävä koordinaatio murhatapauksen yhteydessä

Henkilö ammuttiin valtatie levähdysalueella Etelä-Unkarissa joulukuussa 2017. Unkarin viranomaiset tunnistivat karkuun päässeeseen rikoksentekijän ja tämän Saksassa rekisteröidyn ajoneuvon pian sen jälkeen, kun rikos oli tehty. Toimivaltainen unkarilainen syyttäjä otti samana päivänä yhteyttä Unkarin kansalliseen osastoon ja pyysi eurooppalaisen tutkintamääräyksen järjestämistä. Unkarin ja Saksan kansallisten osastojen ja asiaan kuuluvien kansallisten viranomaisten välinen päivystävä koordinaatio otettiin välittömästi käyttöön, jotta eurooppalainen tutkintamääräys saatiin nopeasti lähetettyä Saksaan toimivaltaiseen syyttäjänvirastoon, joka valtuutti kotietsinnän epäillyn asuinpaikassa Saksassa sekä oikeuden turvata etsinnässä löydetty todisteet.

Kotietsinnässä kuitenkin ilmeni, että epäilty oli lainannut autonsa Saksassa sukulaiselleen, joka asui Itävallassa.

Etsityn henkilön yhtäkkisen vaihtumisen myötä yhteistyö- ja koordinaatiotoimet siirtyivät Saksan osastolta Itävallan osastolle Eurojustissa. Vastaavasti eurooppalaisen pidätysmääräyksen toimeenpano Saksassa peruttiin ja korvattiin yhä vapaana olevaa, todellista epäiltyä koskevalla eurooppalaisella pidätysmääräyksellä ja uudella eurooppalaisella tutkintamääräyksellä. Nämä lähetettiin virka-ajan jälkeen, ensin luonnoksina Itävallan kansalliselle osastolle, jonka jälkeen ne ladattiin SIS-järjestelmään, jotta Itävallan viranomaiset voisivat toimia nopeasti. Koordinoitu toiminta johti lopulta epäillyn pidätykseen Itävallassa. Tämän lisäksi epäillyn talo ja auto tutkittiin, ja kaikki todisteet, ase mukaan lukien, saatiin takavarikoitua.

Tapauksen kiireellisyys käynnisti päivystävän koordinaation asiaan liittyvien Eurojustin kansallisten osastojen sekä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välillä ja loi kanavan reaaliaikaiselle tiedonvaihdolle ja oikeudellisten yhteistyövälineiden sujuvalle siirrolle, joka lopulta johti epäillyn pidätykseen alle 24 tunnin kuluessa rikoksen tekemisestä.

Apua Eurojustilta veropetostapaukseen 24 tunnin sisällä

Tšekin viranomaiset tutkivat järjestäytynyttä rikollisryhmää, joka osallistui laittomaan kauppaan, jossa teollisuuden mineraaliöljyä myytiin dieselöljynä. Järjestäytynyt rikollisryhmä vältti ALV:n ja valmisteveron maksamisen tullaamalla öljyn vientiä varten, kuljettamalla öljyn Tšekistä Itävaltaan, ja siirtämällä sitten tuotteet toisiin ajoneuvoihin ja palauttamalla ne takaisin Tšekkiin. Vaikka dieselöljyn koostumus on lähes identtinen, mineraaliöljyä ei ole suunniteltu ajoneuvojen moottoreita varten, ja sen veroprosentti on toinen, koska mineraaliöljystä peritään vain ALV-vero. Järjestäytynyt rikollisryhmä sai laitonta voittoa välttämällä dieselöljyn kohdistuvan valmisteveron maksamisen. Mineraaliöljy tullattiin vietäväksi eteenpäin toiseen jäsenvaltioon, jolloin arvonlisäverolta välttyttiin Tšekissä.

Itävallan alueella suoritettiin valvontaa näytön saamiseksi siitä, että tuotteet palautettiin Tšekin alueelle. Tšekin syyttäjä teki kirjallisen pyynnön rajat ylittävän valvonnan valtuuttamisesta. Samaan aikaan Tšekin poliisi valvoi Itävallan aluetta. Jotta valvontaa olisi voitu jatkaa, Itävallan viranomaisilta tarvittiin valtuutus 24 tunnin kuluessa (aikaraja perustui keskinäistä oikeusapua koskevaan kahdenväliseen sopimuksen Tšekin ja Itävallan välillä).

Koska keskinäisen oikeusapupyynnön käynnöksen takaraja lähestyi, Tšekin viranomaiset ottivat yhteyttä Tšekin osastoon saadakseen apua oikeusapupyynnön toimeenpanemiseen (jotta Itävallan viranomaisilta saataisiin rajat ylittävä valtuutus). Tšekin osasto otti välittömästi yhteyttä Itävallan osastoon. Kansallisten viranomaisten välisessä suorassa kommunikaatiossa tapahtunut väärinkäsitys saatiin selvitettyä. Itävallan osasto otti yhteyttä kansallisiin viranomaisiinsa ja kertoi asian kiireellisyydestä sekä pyydetyistä toimenpiteistä. Tšekin osasto järjesti oikeusapupyynnön käynnöksen yhdessä Tšekin poliisin kanssa ja lähetti sen Itävallan osaston kautta toimivaltaiselle Itävallan viranomaiselle vielä samana päivänä.

Tämän lisäksi, Tšekin kansallinen jäsen jätti toisen oikeusapupyynnön, jossa pyyntöä oli päivitetty määrittämällä valvontamenetelmät. Itävallan osaston pyynnöstä Tšekin osasto ilmoitti järjestäytyneen rikollisryhmän välttämisen veron tarkan summan, joka oli tarpeen sen arvioimiseksi, oliko vähimmäisraja, jota Itävallan viranomaiset edellyttävät valvonnan valtuuttamiseksi, saavutettu.

Näiden toimenpiteiden ansiosta pyydetyn valvonnan suorittaminen onnistui.

1.2 Koordinaatiokokoukset

Koordinaatiokokouksia järjestetään oikeudellisen yhteistyön mahdollistamiseksi ja edistämiseksi sekä koordinaation järjestämiseksi monimutkaisissa rajat ylittävissä tapauksissa. Koordinaatiokokouksiin osallistuvat toimivaltaiset oikeus- ja lainvalvontaviranomaiset niistä jäsenvaltioista, joissa tutkinnat ja syytetoimet hoidetaan kansallisella tasolla. Kokouksiin järjestetään simultaanitulkkaus, jonka avulla osallistujat voivat suoraan keskustella toistensa kanssa oikeudellisista ja käytännön ongelmista. Kokouksiin saatetaan kutsua kolmansien maiden edustajia sekä yhteistyötahojen, kuten Europolin ja OLAFin sekä kansainvälisten organisaatioiden, kuten INTERPOLin, virkamiehiä. Eurojustin tarjoamien videoneuvottelumahdollisuuksien käyttö on myös lisääntynyt.

Koordinaatiokokouksia käytetään usein operatiivisessa työssä. Eurojust järjestää keskimäärin vähintään yhden koordinaatiokokouksen yhtä arkipäivää kohti, eli yhteensä 302 kokousta vuonna 2017, joista 24 järjestettiin muualla kuin Eurojustin toimitiloissa; joko jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa. Käsitellyt tapaukset koskivat käytännössä kaikkia vakavan,

järjestäytyneen rajat ylittävän rikollisuuden aloja, joista yleisimpiä olivat rahanpesu, petokset, ihmiskauppa ja huumausainerikokset. Nämä 302 koordinaatiokokousta liittyivät 376 tapaukseen, eli joissakin koordinaatiokokouksissa käsiteltiin kahta tai useampaa toisiinsa liittyvää tapausta. Koordinaatiokokousten lukumäärä nousi 25 prosenttia. Tämä merkittävä nousu osoittaa, että jäsenvaltioiden tutkijat ja syyttäjät nojautuvat Eurojustin tukeen yhä enemmän, erityisesti monimutkaisissa tapauksissa. Koordinaatiokokouksen suunnittelun yhteydessä Eurojust voi esimerkiksi analysoida tutkijoiden tilannetta kaikissa osallisina olevissa jäsenvaltioissa ja kartoittaa oikeudellisia esteitä ja huolenaiheita, kuten mahdollisia yhteyksiä muihin maihin. Kokouksen aikana Eurojust valvoo keskustelua sekä tarjoaa neuvoja ja osaamistaan liittyen oikeudellisten instrumenttien käyttöön, yhteisen tutkintaryhmän perustamisen soveltuvuuteen ja yhteiseen lähestymistapaan.

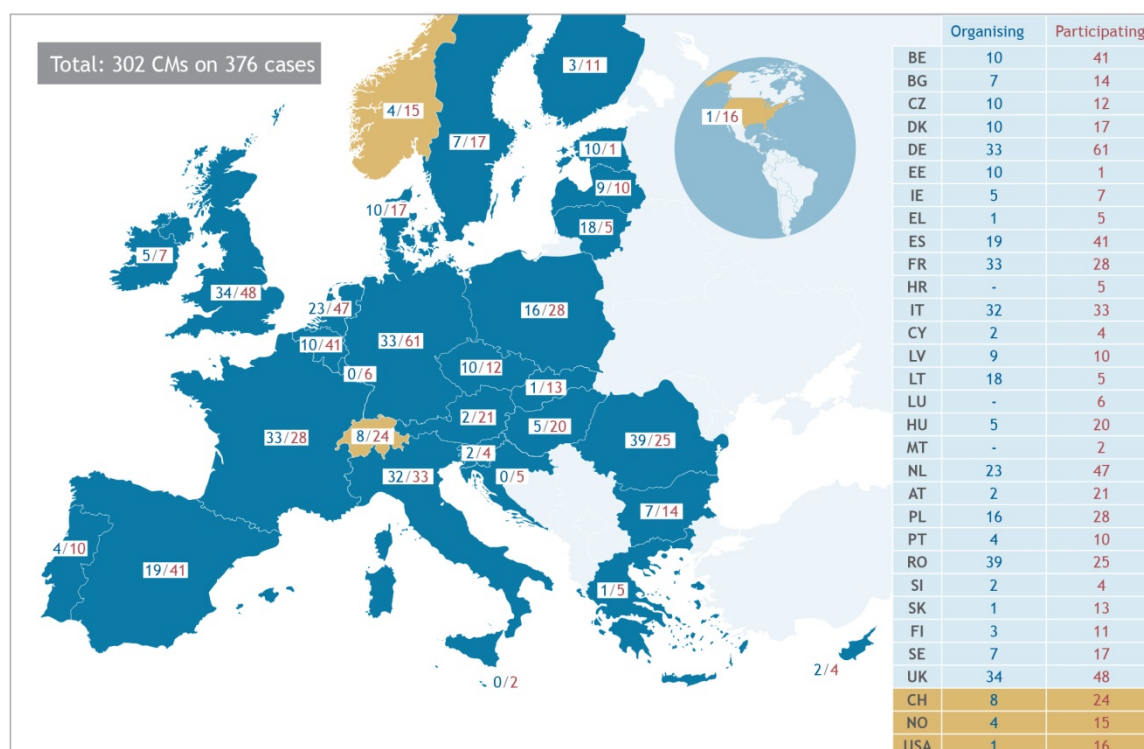
Koordinaatiokokousten aikana keskustellaan ja sovitaan konkreettisista järjestelyistä, jotka koskevat *muun muassa*

- tiedonvaihtoa oikeudenkäyntien nykyisestä tilanteesta
- todisteiden vaihtoa keskinäisen oikeusavun / eurooppalaisten tutkintamääräysten puitteissa
- pyyntöjen ja päätösten tekemistä ja toimeenpanemista liittyen oikeudelliseen yhteistyöhön, sisältäen vastavuoroisen tunnustamisen välineet, kuten eurooppalaiset pidätysmääräykset, eurooppalaiset tutkintamääräykset, jäädyttämispäätökset jne.
- toimivaltaristiriitojen ehkäisemistä ja/tai ratkaisemista sekä niihin liittyviä menettelyvaiheita, rikosoikeudellisten menettelyiden siirto mukaan lukien
- yhteisten tutkintaryhmien perustamista ja toimintaa
- sopimista yhteisestä strategiasta ja koordinoituista toimenpiteistä (esim. samanaikaiset tutkintatoimet osallistuvissa maissa ja niihin liittyvät oikeudelliset näkökulmat).

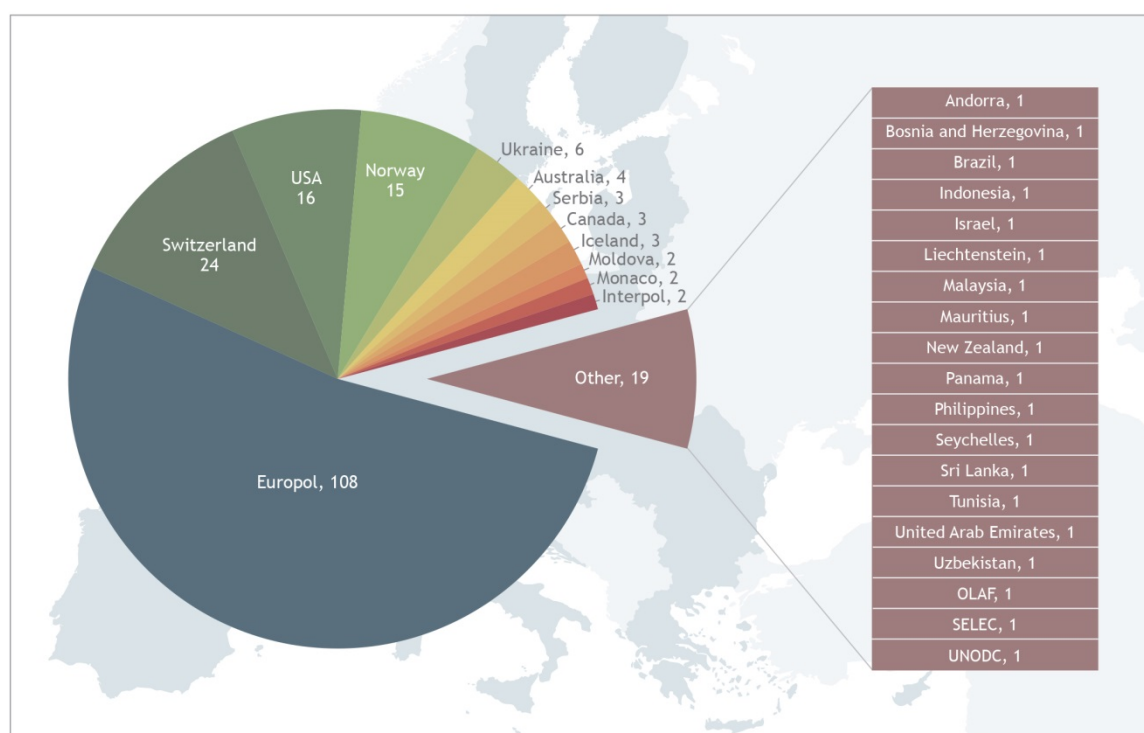
Vuoden 2017 huhtikuussa Eurojustissa järjestettiin koordinaatiokokous tutkinnoista, jotka koskivat asianajotoimisto Mossack Fonsecan liittyvää oletettua rikostoimintaa. Tapaus tunnetaan myös nimellä ”Panaman paperit”. Tässä tapauksessa ilmenevät selkeästi Eurojustin käsittelemät monimutkaiset oikeudelliset kysymykset, kuten osallisina olevien maiden suuri lukumäärä, sekä lisäarvo, jota tuovat koordinaatiokokoukset, jotka edistävät keskinäistä yhteisymmärrystä, rakentavat luottamusta ja ovat jatkuvan yhteistyön kannalta äärimmäisen tärkeitä.

Toimivaltaisten tutkintaviranomaisten edustajat 14 jäsenvaltiosta ja Norjasta sekä Panaman yleinen syyttäjä, yhteensä 69 osallistujaa, tapasivat Eurojustissa vaihtaakseen tietoja meneillään olevista eri tutkinnoista. Eurojust onnistui tuomaan kaikki nämä osallistujat yhteen Panaman viranomaisten kanssa hyvässä yhteistyössä, joka käynnisti usean jäsenvaltion ja Panaman välisen seurannan kansallisella tasolla. Yksi tärkeistä käsitellyistä oikeudellisista kysymyksistä oli Panaman korkeimman oikeuden päätös, jonka mukaan kaksoisrangaistavuus on kansainvälisen yhteistyön ehdoton edellytys. Koska veronkierto ei ole Panamassa rikos (vain hallinnollinen rikkomus), eikä sitä sen vuoksi voitu käyttää Panaman kohdalla rahanpesun esirikoksena, osallistujat tutkivat muita, kaksoisrangaistavuutta koskevan vaatimuksen täyttäviä rikoksia, ja erityisesti sellaisia, jotka voitaisiin katsoa rahanpesun esirikoksiksi.

Coordination meetings

Third States, cooperation partners and international organisations involved in coordination meetings

1.3 Koordinaatiokeskukset

Eurojustin koordinaatiokeskusten käyttö jäsenvaltioiden toimijoiden toimesta lisääntyi merkittävästi; vuonna 2016 koordinaatiokeskuksia järjestettiin 10 ja vuonna 2017 niitä järjestettiin 17. Uusien tilojen ansiosta Eurojustilla on paremmat tekniset puitteet vastata

kasvavaan tarpeeseen. Erityinen operatiivinen huone varmistaa, että osallistuvat viranomaiset voivat Eurojustin kautta säilyttää helposti suoran yhteyden toisiinsa ja vaihtaa tietoja mittavien monenvälisten toimenpiteiden aikana. Tapauksen nimenomaisista tarpeista riippuen, myös ulkopuoliset osallistujat voivat osallistua Eurojustin koordinaatiokeskuksiin.

Koordinaatiokeskusten käytöllä saadaan erinomaisia tuloksia. Eräässä tapauksessa koordinaatiokeskuksen aikana annettiin paikan päällä yli 3 miljoonan euron arvosta jäädytyspäätöksiä koskien maita, joiden osallistumista ei alun perin ollut ennakoitu. Tämä oli mahdollista, koska Eurojust pystyi välittömästi ottamaan kyseiset Eurojustin kansalliset osastot mukaan.

Järjestävien maiden lukumäärä kasvoi yli kaksinkertaiseksi ja, ensimmäistä kertaa, koordinaatiokeskus järjestettiin tukemaan koordinoituja toimia Eurojustissa toimivan Sveitsin yhteyssyyttäjän aloitteesta. Europol osallistui seitsemään koordinaatiokeskukseen, joista viiteen liittyi kolmansiä maita, Islanti, Kanada ja San Marino mukaan lukien. Yleisimmät käsitellyt rikostyyppit olivat huumeisiin liittyvät rikokset sekä talousrikokset. Viisi koordinaatiokeskusta käsitteli tapauksia, joita varten oli perustettu yhteinen tutkintaryhmä.

Eurojustilta apua koordinaatiokeskuksen kautta valmisteveropetosta koskevassa tapauksessa

Italian viranomaiset ottivat kohteekseen kansainvälistä laitonta alkoholikauppaa harjoittavan järjestäytyneen rikollisryhmän. Järjestäytynyt rikollisryhmä käytti monimutkaista petosstrategiaa välttyäkseen maksamasta alkoholituotteita koskevaa valmisteveroa. Euroopan unionin alueella sijaitsevia, toisiinsa sidoksissa olevia varastoja käytettiin tuotteiden kuvitteellisissa siirroissa EU:n ulkopuolisiin maihin, joissa niistä ei peritä tullia (vientipetos). Tuotteet kuitenkin myytiin laittomasti Italiassa ja muissa jäsenvaltioissa, järjestäytyneen rikollisryhmän kerätessä valtavia voittoja.

Toimivaltainen Italian syyttäjänvirasto ohjasi tapauksen Eurojustille ja pyysi apua useiden keskinäisten oikeusapupyynnöjen toimeenpanemiseksi asiaan liittyvissä jäsenvaltioissa (yhteensä 12) ja Sveitsissä.

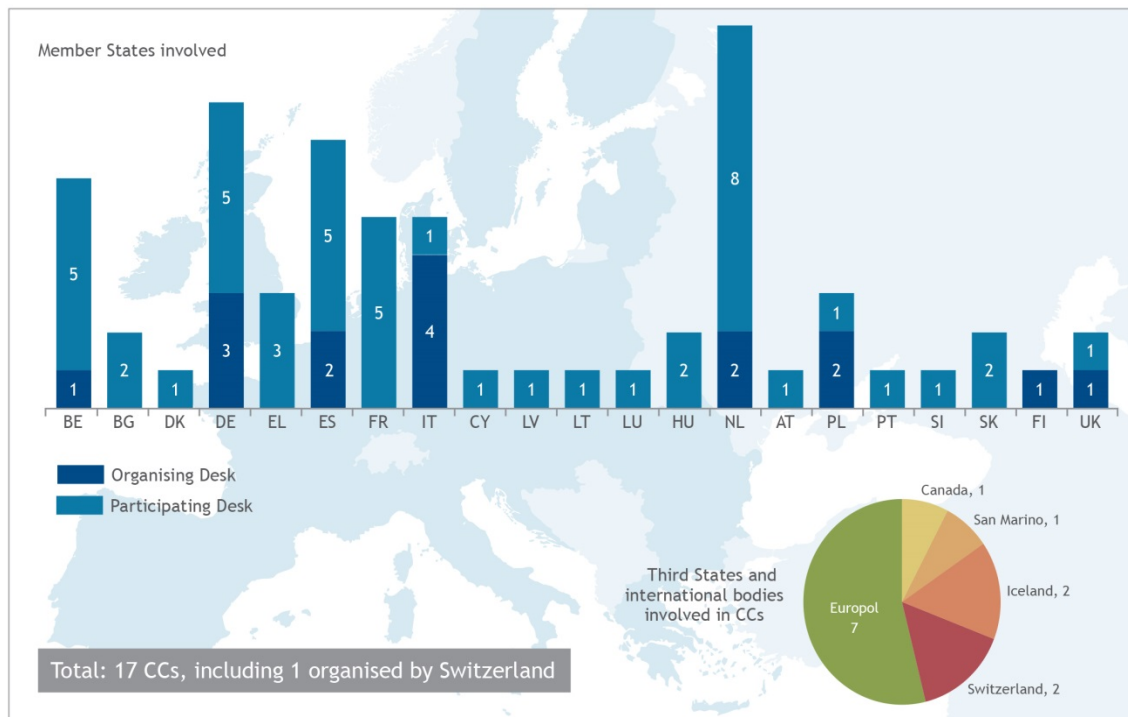
Kesäkuussa pidettiin tason II kokous, jossa esitettiin italialaisen tutkinnan viimeisimmät tulokset ja rajat ylittävät yhteydet sekä tunnistettiin jäljellä olevat vaatimukset keskinäisen oikeusavun toimeenpanemiseksi yhteisen operaatiopäivän aikana. Kokouksen aikana päätettiin, että Eurojustin koordinaatiokeskus tulisi tukemaan yhteistä operaatiopäivää. Koordinaatiokeskukseen osallistuivat Italian kansalliset viranomaiset ja asiaan liittyvät Eurojustin kansalliset osastot sekä Sveitsin yhteyssyyttäjä. Oikeusapupyynnöt laadittiin uusien tietojen perusteella ja etsintälupia myönnettiin reaaliaikaisesti, mikä oli äärimmäisen tärkeää pyydettyjen toimenpiteiden onnistumisen kannalta. Tämän seurauksena etsintöjä suoritettiin useissa paikoissa, ja asiakirjoja ja viestintätietoja takavarikoitiin. Tämä operaatiopäivä auttoi Italian viranomaisia heidän tutkinnassaan ja järjestäytyneen rikollisryhmän toiminnan selvittämisessä.

Tapaus oli käsittelyssä vuonna 2017.

Wolfgang Merz, joka oli yksi Saksan ulkopuolisista osallistujista koordinaatiokeskuksessa, joka koski ALV-petostapausta Middleman / Vertigo V, kommentoi Eurojustin koordinaatiokeskuksen onnistumista seuraavasti:

"Haluamme kiittää Eurojustia erinomaisesta yhteistyöstä ja avusta tämän koordinaatiokeskuksen aikana. Kokemuksemme työskentelystä Eurojustin kanssa tämän tapauksen osalta ovat olleet toistuvasti positiivisia ja tulemme osallistumaan myös muihin koordinaatiokeskuksiin. Vaikka kokonaiskuva ei vielä ole täysin muodostunut, voimme jo sanoa, että operaatiopäivä oli erittäin onnistunut kattavan todistusaineiston turvaamisen osalta, erityisesti pääepäiltyymme liittyen. Odotamme tutkintamme laajenevan huomattavasti, joten tulemme todennäköisesti ottamaan yhteyttä Eurojustiin myöhemmin."

Coordination centres

1.4 Eurojust ja yhteiset tutkintaryhmät

Eurojustin tapauksista ilmenee, että yhteiset tutkintaryhmät tunnustetaan yhä useammin tehokkaaksi työkaluksi rajat ylittävissä tapauksissa. Eurojustin tukemia yhteisiä tutkintaryhmiä oli 200, mikä oli 35 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016 (148 tuettua yhteistä tutkimusryhmää), ja niistä 87 olivat uusia.

Myös sellaisten uusien yhteisten tutkintaryhmien määrä, joihin osallistui kolmansiä maita, kasvoi merkittävästi (11 vuonna 2017 ja 3 vuonna 2016); vuonna 2017 jatkoi toimintaansa 10 aiempina vuosina perustettua yhteistä tutkintaryhmää, joihin osallistui kolmansiä maita. Yhteisten tutkintaryhmien asiantuntijoiden 13. vuosikokouksessa kolmansiä maita sisältäneisiin tutkintaryhmiin osallistuneet toimijat raportoivat, että vaikka tällaisten yhteisten tutkintaryhmien toimintaan saattaa liittyä erityispiirteitä tai se saattaa poiketa tavanomaisista EU-käytännöistä, työkalu on riittävän joustava mahdollistaakseen käytännön vaatimat säädöt, toimien silti tehokkaasti.

Uusien yhteisten tutkintaryhmien käsittelemien rikostyyppien osalta havaittiin merkittävää kasvua yhteisten tutkintaryhmien käsittelemien terrorismitapausten (8 vuonna 2017 ja 1

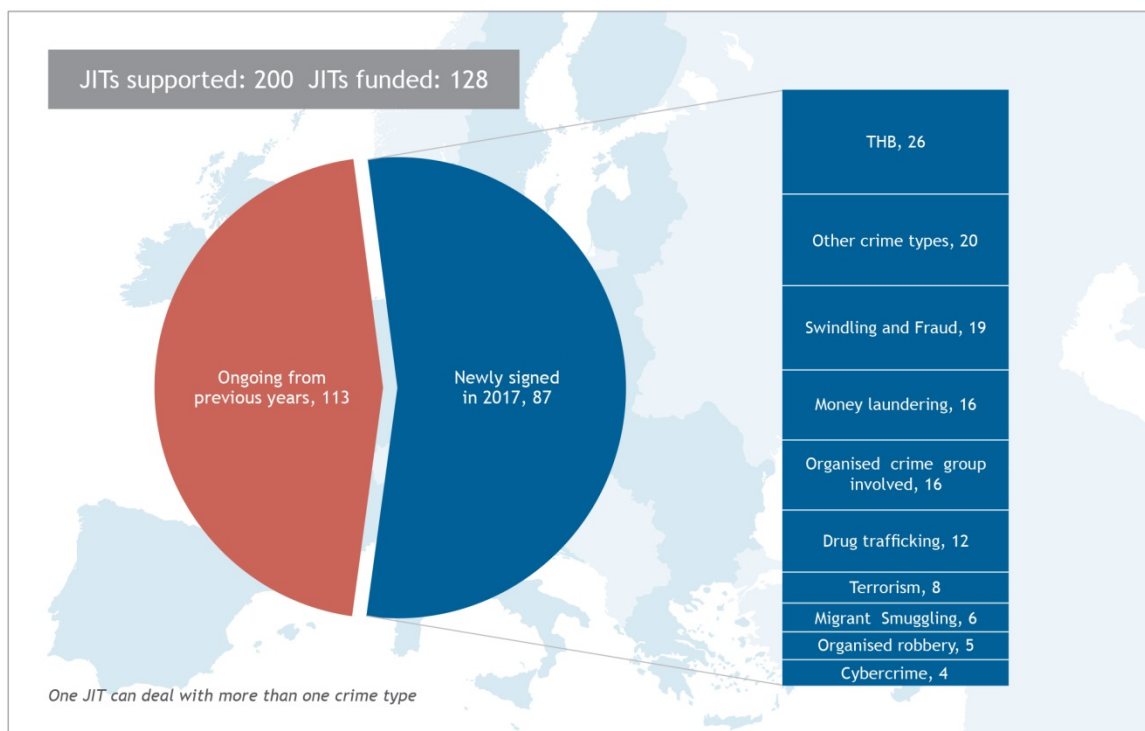
vuonna 2016), kavallus- ja petostapausten (19 vuonna 2017 ja 9 vuonna 2016) sekä ihmiskauppatapausten (26 vuonna 2017 ja 19 vuonna 2016) kohdalla.

Törkeässä petos- ja kavallustapauksessa (PIF-rikos), jota varten perustettiin Italian ja Belgian välinen yhteinen tutkintaryhmä joulukuussa 2016, Eurojust laajensi yhteistä tutkintaryhmää ottaen mukaan myös OLAFin. Eurojust ehdotti, että JIT-sopimukseen lisättäisiin OLAFin osallistumista koskeva yksinkertaistettu liite, jonka OLAFin pääjohtaja allekirjoitti helmikuussa 2017.

Eurojust tuki jäsenvaltioita yhteisten tutkintaryhmien perustamisessa, toiminnassa, rahoituksessa ja arvioinnissa. Eurojust tuki [päivitetyt JIT-mallisopimuksen](#) (jossa huomioidaan yhteisten tutkintaryhmien laajentaminen kolmansiin maihin) käyttöä neuvottelujen pohjana ja nopeuttamaan yhteisten tutkintaryhmien perustamista.

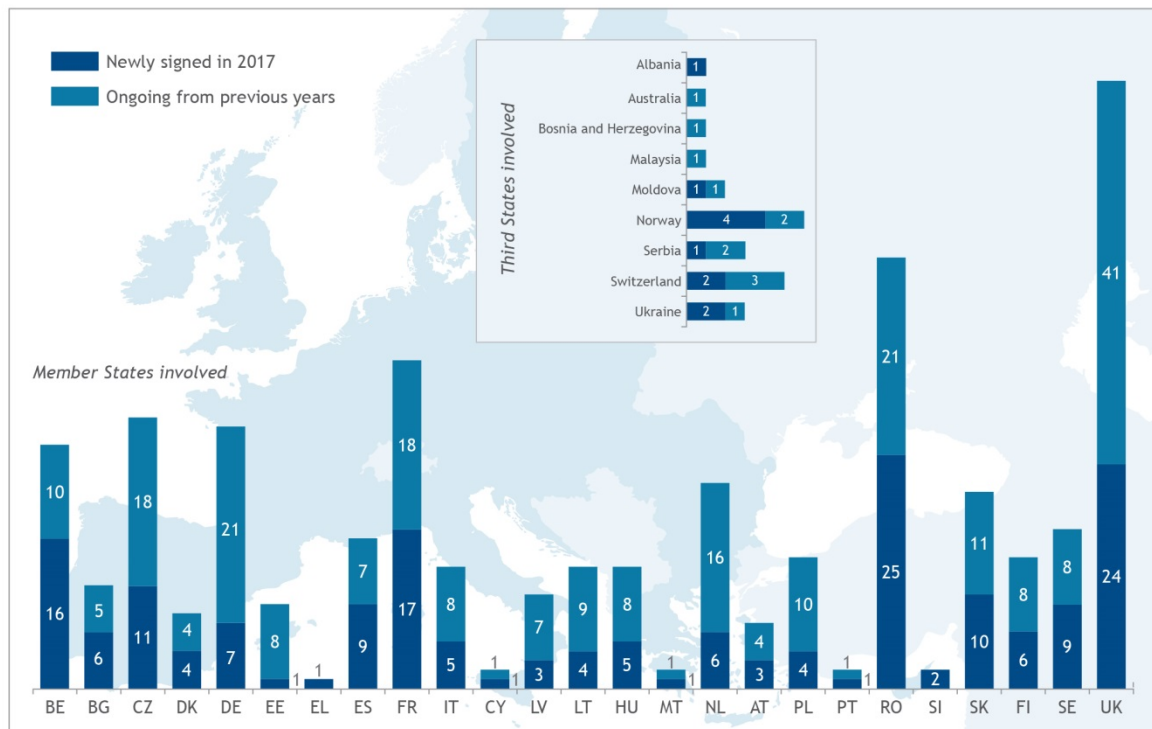
Vuonna 2017 Eurojust avusti JIT-verkoston sihteeristöä yhteisten tutkintaryhmien arviointihankkeessa. Tärkeimmät havainnot Eurojustin kokemuksista yhteisiin tutkintaryhmiin liittyen löytyvät kohdasta ”Vuoden painopiste: yhteisten tutkintaryhmien arviointi”. Hankkeen yhteydessä havaittiin, että JIT-tapaukset, joihin liittyi oikeudellinen seuranta, johtivat tuomioihin. Yhteisen tutkintaryhmän hankkimat todisteet asetettiin harvoin kyseenalaisiksi ja hyväksyttiin suurimassa osassa analysoituja tapauksia.

JITs supported by Eurojust, including the main crime types

Country participation in JITs

Yhteisten tutkintaryhmien koordinointi

Bulgarian Slivenin alueella toimiva järjestäytynyt rikollisryhmä saatiin purettua Eurojustin koordinoitua viittä tutkintaa, jotka koskivat rahanpesua ja bulgariaalaisten naisten ihmiskauppaa Alankomaihin ja Belgiaan seksuaalista hyväksikäyttöä varten. Eurojust avusti kahden erillisen kansainvälisen operaation, Palman ja Leerdamin, koordinoinnissa sekä kahden yhteisen tutkintaryhmän perustamisessa. Yhteiset tutkintaryhmät saivat Eurojustin kautta rahoitusta noin 90 000 euron verran.

Alankomaiden viranomaiset aloittivat vuonna 2013 operaatio Palman, jossa tutkittiin vuosien 2003 ja 2010 välillä tapahtunutta ihmiskauppaa sekä rahanpesua ja muita seksuaaliseen riistoon liittyviä rikoksia. Bulgarian viranomaiset aloittivat vuoden 2015 marraskuussa operaatio Leerdamin, kun he pyysivät Eurojustin tukea toiseen hollantilaiseen tutkintaan, joka koski bulgariaalaisten naisten ihmiskauppaa Alankomaihin ja Belgiaan.

Eurojustin rooli oli keskeinen linkkien havaitsemiseksi niiden tutkintojen välillä, joita Bulgarian ja Alankomaiden viranomaiset suorittivat operaatioiden Palma ja Leerdam puitteissa sekä toisen belgialaisen tutkinnan yhteydessä, joka liittyi bulgariaalaisten uhrien seksuaaliseen hyväksikäyttöön Antwerpenissa ja Brysselissä.

Eurojustissa järjestetyn koordinaatiokokouksen jälkeen Bulgaria ja Alankomaat perustivat yhteisen tutkintaryhmän operaatio Palmaa varten. Lisäksi Eurojust järjesti koordinaatiokokouksen, jossa viidestä toisiinsa yhteydessä olevasta tutkinnasta vastuussa olevat Belgian, Bulgarian ja Alankomaiden syyttäjät, tutkijat ja poliisiviranomaiset kokoontuivat ensimmäistä kertaa keskustelemaan ja sopimaan koordinoitua lähestymistavasta järjestäytyneen rikollisryhmän purkamiseksi. Kokoukseen osallistui 25 henkilöä, joihin kuului

myös Europolin työntekijöitä. Koordinaatiokokouksen tuloksena Belgia, Bulgaria ja Alankomaat perustivat toisen yhteisen tutkintaryhmän operaatio Leerdamia varten yhteisen tapauskohtaisen strategian määrittämiseksi ja toimeenpanemiseksi sekä sen varmistamiseksi, etteivät toisen tapauksen yhteydessä tehdyt toimenpiteet häiritse toisen tapauksen tutkintaa.

Operaatio Leerdamin yhteisen tutkintaryhmän puitteissa Bulgariassa ryhdyttiin tutkintatoimiin, joissa oli läsnä yhteisen tutkintaryhmän jäseniä Alankomaista. Operaatio Palman yhteisen tutkintaryhmän puitteissa koordinoituihin toimenpiteisiin ryhdyttiin Bulgariassa, Saksassa ja Alankomaissa. Ensimmäistä kertaa Eurojust järjesti kahden erillisen yhteisen tutkintaryhmän välisen koordinaation. Eurojustin aktiivisen osallistumisen ansioista yhteydet kaikkien Bulgariassa, Alankomaissa ja Belgiassa käynnissä olevan viiden tutkinnan välille luotiin, ja asianmukaisesti suunnitellut tutkintatoimet johtivat erittäin onnistuneesti koordinoituun toimintaan ja järjestäytyneen rikollisryhmän purkamiseen.

Eurojustin taloudellinen tuki JIT-toiminnalle

Yhteiselle tutkintaryhmälle myönnetty taloudellinen tuki on usein avain sen menestykseen. Yhteisten tutkintaryhmien määrän lisääntyminen näkyi 40,5 prosentin kasvuna taloudellista tukea koskeissa hakemuksissa, joita Eurojust vastaanotti viime vuoden aikana. Vuoden 2017 hakukierrosten 1–8 aikana vastaanotettiin yhteensä 253 hakemusta (180 hakemusta vuonna 2016). Rahoitusta saaneiden yhteisten tutkintaryhmien määrä nousi 42 prosentilla ja rahoitusta saivat yhteensä 128 yhteistä tutkintaryhmää (vuonna 2016 rahoitusta myönnettiin 90 yhteiselle tutkintaryhmälle). Suurin osa (85 prosenttia) Eurojustin tukemista yhteisistä tutkintaryhmistä myös hakevat ja saavat taloudellista tukea. Kysyntä yhteisten tutkintaryhmien rahoitukselle meneillään olevien tutkintojen tukemiseksi jäsenvaltioissa, jotka osallistuvat vakavien rajat ylittävien rikosten tutkintaan ja syytetoimiin, on jatkuvasti lisääntynyt vuodesta 2014 lähtien. Tämä suuntaus osoittaa, että yhteisiä tutkintaryhmiä sisällytetään yhä useammin syytetoimia koskeviin strategioihin jäsenvaltioissa. Vuonna 2016 yhteisten tutkintaryhmien avustusbudjetti nousi 500 000 eurosta 1 000 000 euroon. Suorana vastauksena jäsenvaltioiden kasvavaan kysyntään komissio myönsi yhteisten tutkintaryhmien rahoitukseen lisämäärärahoja vuonna 2017, jolloin Eurojust pystyi tukemaan useampia yhteisiä tutkintaryhmiä kuin vuonna 2016 (yhteensä 1,3 miljoonalla eurolla; 128 myönnettyä rahoitusta). Seuraavat kolmannet maat osallistuivat yhteisiin tutkintaryhmiin, joita varten jätettiin rahoituspyyntöjä: Norja (7), Serbia (5), Sveitsi (4), Moldova (4), Ukraina (4), Malesia (3), Australia (3), Albania (2) sekä Bosnia ja Hertsegovina (1).

Eurojust valmistautui ottamaan käyttöön uuden IT-työkalun, joka tehostaa yhteisten tutkintaryhmien tukien hallinnointia. Vuoden 2018 tammikuusta lähtien kansalliset viranomaiset voivat lähettää hakemukset turvallisesti verkon kautta käyttämällä JIT-portaalia, joka myös tehostaa Eurojustin toimesta tapahtuvaa tiedonkäsittelyä. Rahoitusprosessissa navigoivien JIT-toimijoiden avuksi on saatavilla [infografiikkaa sekä JIT-rahoitusopas](#).

EUROJUST Coordinated Operations 2017

Luku 2 Eurojustin tapaukset

Johdanto

Eurojustilla on tärkeä rooli monenvälisen oikeudellisen yhteistyön, koordinoinnin ja tiedonvaihdon järjestämisessä tapauksissa, jotka koskevat vakavia rajat ylittäviä rikoksia. Eurojust antaa operatiivista tukea mm. analysoimalla tapauksiin liittyviä oikeudellisia kysymyksiä ja käytännön ongelmia, kehittämällä parhaita toimintatapoja, tekemällä yhteistyötä EU-kumppaneiden ja kolmansien maiden kanssa sekä työskentelemällä tiiviisti erikoistuneiden oikeudellisten asiantuntijaverkostojen kanssa.

Tapausten määrä, joita kansalliset viranomaiset ohjasivat Eurojustille avun saamiseksi, oli 2 306 vuonna 2016 ja 2 550 vuonna 2017, nousten 10,6 prosentilla. Yleisimmät käsitellyt rikostyyppit olivat petokset, huumausainerikokset ja rahanpesu. Eurojust rekisteröi myös 13 operatiivista aihetta, joista kuusi liittyi terrorismiin. Nämä aiheet liittyivät kansallisten viranomaisten tai kansallisten osastojen tekemiin pyyntöihin saada taustatietoja tai neuvoja kaikilta jäsenvaltioilta, jotka saattavat olla oleellisia tai vaikuttaa operatiivisiin asioihin.

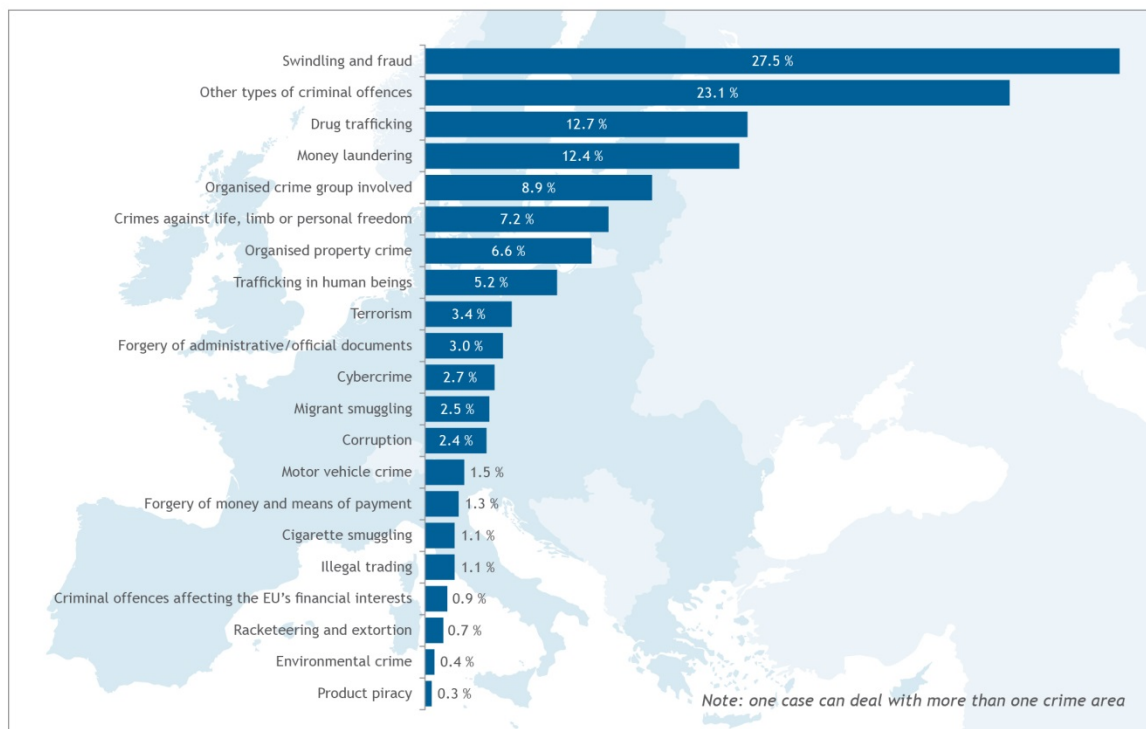

Vakavaa järjestäytyntä rikollisuutta koskevien tapausten lisääntyminen korostaa monenvälisen yhteistyön merkitystä rajat ylittävissä tapauksissa, erityisesti mitä tulee tiedonvaihtoon ja keskinäiseen osallistumiseen sekä yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa (ks. luku 4). Yhteyssyyttäjät rekisteröivät 148 tapausta. Euroopan kyberrikostorjuntakeskukseen (EC3) nimitetyn kyberrikollisuuden kansallisen asiantuntijan ja Euroopan terrorismintorjuntakeskukseen (ECTC) hiljattain nimitetyn edustajan avulla Eurojust jatkaa siltojen rakentamista Eurojustin ja Europolin keskusten välille. Eurojust osallistui SOCTA:n sekä TE-SAT-raportin kohdan "Tuomiot ja rangaistukset (Convictions and Penalties)" laatimiseen. Lisäksi Eurojust jatkoi työtään vuosien 2013–2017 toimintapoliittisen syklin (Policy Cycle 2013-2017) puitteissa ja osallistui EMPACT-kokouksiin lisätäkseen oikeudellista tukeaan siihen liittyvissä operatiivissa toimintasuunnitelmissa. Vuosien 2018–2021 toimintapoliittisen syklin puitteissa Eurojust osallistui monivuotisten strategisten suunnitelmien ja vuoden 2018 operatiivisten suunnitelmien laatimiseen.

Eurojustin operatiivinen painopiste on yhdenmukainen turvallisuutta ja maahanmuuttoa koskevien eurooppalaisten toimintaohjelmien kanssa. Eurojust edistää EU:n toimintaohjelmien toteuttamista ja on tehostanut toimintaansa erityisesti terrorismin, kyberrikollisuuden, laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskaupan torjunnassa.

Rikostyyppi	Tapaukset			Koordinaatiokokoukset			Yhteiset tutkintaryhmät		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Terrorismi	41	67	87	15	18	14	3	4	12
Kyberrikollisuus	62	60	70	19	13	9	11	8	7
Laittoman maahantulon järjestäminen	60	65	64	20	12	15	9	11	14
Ihmiskauppa	79	93	132	32	33	57	21	32	51
Petokset	647	654	700	76	44	75	34	35	45
Korruptio	90	74	61	10	15	15	4	2	4
Huumausainerikokset	274	254	324	57	41	40	25	24	28
Liikkuvat järjestäytyneet rikollisryhmät	201	199	208	21	19	14	13	12	12
EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttavat rikokset (PIF-rikokset)	69	41	61	11	11	14	5	5	6
Rahanpesu	283	295	315	55	67	85	30	35	45
Ympäristörikokset	5	6	9	1	0	3	0	0	2

Eurojust casework in crime areas

[Eurojust-OLAF-opas](#) on käytännöllinen asiakirja, jossa selvitetään Eurojustin ja OLAFin toisiaan täydentäviä rooleja ja rohkaistaan kansallisia viranomaisia ottamaan soveltuessa yhteyttä kumpaankin tahoon. Koska sellaista mekanismia ei ole, joka ohjaisi kansalliset viranomaiset ottamaan yhteyttä Eurojustiin, kun OLAF on antanut suosituksensa syytetoimia tai oikeudellista seuranta varten, opas antaa kansallisille viranomaisille ja Eurojustissa ja OLAF:issa työskenteleville toimijoille ohjeita siitä, koska toinen organisaatio olisi syytä ottaa mukaan, erityisesti kun kyse on kansallisille viranomaisille annettujen OLAF:in suositusten oikeudellisesta seurannasta.

2.1 Terrorismi

Tapaukset Kansallisten viranomaisten Eurojustille ohjaamien terrorismitapausten määrä jatkoi kasvuaan – vuonna 2014 tapauksia oli 14, vuonna 2015 niitä oli 41, vuonna 2016 niitä oli 67 ja vuonna 2017 tapauksia oli 87. Tämän lisäksi Sveitsin yhteyssyyttäjä rekisteröi yhden tapauksen. Eniten pyyntöjä esittäneet jäsenvaltiot olivat Italia, Espanja, Saksa ja Ranska. Eniten pyyntöjä vastaanottaneet jäsenvaltiot olivat Saksa, Ranska ja Belgia.

Eurojust jatkoi avustamista tutkinnoissa, jotka koskivat Euroopan viimeaikaisia terrori-iskuja, kuten niitä, jotka tapahtuivat Thalys-junassa, Pariisissa, Brysselissä, Ansbachissa, Nizzassa, Berliinissä, Tukholmassa, Barcelonassa ja Turussa. Lisäksi Eurojust avusti muissa tapauksissa, jotka koskivat rajat ylittävää terroristitoimintaa, kuten terrorismitarkoituksiin liittyvää rekrytointia, rahoitusta ja propagandaa. Tapauksen lukumäärän kasvuun yhdistyy käsiteltävien asioiden lisääntynyt monimutkaisuus sekä nopean ja tehokkaan monenvälisen yhteistyön tarve. Nämä tapaukset osoittavat selkeästi oikeusviranomaisten välisten yhteisten ja koordinoitujen menettelytapojen kasvavan tarpeen. Jäsenvaltiot pyysivät yhä useammin Eurojustin apua esimerkiksi tietojen ja todisteiden vaihtoon, keskinäisten oikeusapupyyntöjen ja luovutuspyyntöjen sekä eurooppalaisten pidätysmääräysten ja eurooppalaisten tutkintamääräysten täytäntöönpanoon sekä yhteisten tutkintaryhmien perustamiseen.

Eurojust järjesti 14 terrorismitapauksia koskevaa koordinaatiokokousta. Kahteen näistä koordinaatiokokouksista osallistui edustajia kolmansista maista, joita olivat Australia, Kanada, Indonesia, Malesia, Uusi-Seelanti, Filippiinit, Sveitsi, Tunisia, Ukraina ja Yhdysvallat. Eurojust järjesti myös koordinaatiokeskuksen, jonka kohteena oli kansainvälinen järjestäytynyt rikollisryhmä, joka osallistui laittoman maahantulon järjestämiseen ja hallinnollisten asiakirjojen väärentämiseen. Tämän järjestäytyneen rikollisryhmän väärentämiä asiakirjoja käytettiin myös vuonna 2014 puretussa monimutkaisessa verkostossa terrorismiin syyllistyneiden vierastaistelijoiden rekrytointiin, auttamiseen ja rahoittamiseen.

Lisäksi Eurojust osallistui useampiin terrorismitapauksia tutkiviin yhteisiin tutkintaryhmiin (12 tutkintaryhmään, joista kahdeksan olivat uusia). Yhteiset tutkintaryhmät ovat tehokas keino suoraan tietojen ja todisteiden vaihtoon kahden- ja monenvälisissä terrorismitapauksissa.

Kolmannet maat osallistuivat kolmeen yhteiseen tutkintaryhmään: yhteen osallistui Sveitsi, toiseen Ukraina ja kolmanteen Australia, Ukraina ja Malesia.

Vuonna 2017 Alankomaiden, Belgian, Ukrainan, Australian ja Malesian välinen tutkintaryhmä, joka perustettiin 17. heinäkuuta 2014 tapahtuneen lennon MH17 maahansyöksyyn liittyen, saavutti jälleen tärkeän virstanpylvään. Eurojust isännöi koordinaatiokokousta, jonka aikana – näiden maiden toimivaltaisten viranomaisten pitkien keskusteluiden jälkeen – päästiin harkitsemaan mahdollisia seuraavia vaiheita syytetoimien osalta. Osallistuneet maat päättivät myöhemmin yhdessä, että MH17:n maahansyöksystä vastuussa olevat asetettaisiin syytteeseen Alankomaissa ja että tiivistä yhteistyötä jatkettaisiin. Eurojust jatkaa läheisenä kumppanina tämän yhteistyön järjestämisessä.

Pariisin terrori-iskut

Kattavaa operatiivista tukea, jota Eurojust voi antaa jäsenvaltioille terrorismitapausten yhteydessä, kuvaavat parhaiten Pariisissa ja Saint-Denis'ssä 13. marraskuuta 2015 tapahtuneiden terrori-iskujen jälkeiset toimet.

Eurojustin Ranskan osasto avasi 26. marraskuussa 2015 tapauksen, johon liittyi 13 jäsenvaltiota ja Yhdysvallat, ja järjesti sitten lukuisten keskinäisten oikeusapupyyntöjen lähettämisen ja täytäntöönpanemisen. Joulukuussa 2015 sekä Eurojust että Europol liittyivät yhteiseen tutkintaryhmään, jonka Ranska ja Belgia olivat perustaneet pian iskujen jälkeen. Tutkinnat Ranskassa ja muissa jäsenvaltioissa edistyivät ja koordinaation tarve lisääntyi. Vuoden 2016 tammikuun ja vuoden 2017 helmikuun välillä Ranskan osasto järjesti viisi koordinaatiokokousta, joista yksi pidettiin Salzburgissa, kaksi Pariisissa ja kaksi Haagissa.

Koordinaatiokokoukset ovat Eurojustin tärkein operatiivinen työkalu terrorismitapauksissa, sillä ne tuovat yhteen kaikkien osallisina olevien jäsenvaltioiden oikeusviranomaiset ja tutkijat. Tässä tapauksessa Eurojustin tukema koordinaatio auttoi korostamaan mahdollisia yhteyksiä elokuussa 2015 tapahtuneiden Pariisin ja Thalys'n iskujen tutkintojen välillä. Tuloksena kaksi Itävallassa pidätettyä epäiltyä ja yksi Saksassa vangittu epäilty luovutettiin Ranskan viranomaisille.

Terrori-isku Berliinin joulumarkkinoilla

19. joulukuuta 2016 Berliinin joulumarkkinoilla rekka-auto ajettiin tahallisesti väkijoukkoon. Iskussa kuoli 12 ihmistä ja yli 70 loukkaantui. Yksi uhreista oli rekan alkuperäinen kuljettaja, joka löydettiin kuoliaaksi ammuttuna rekasta. Rikoksenteijä oli Isisin propagandasta inspiroitunut Tunisian kansalainen. Hän kuoli tulitaistelussa poliisin kanssa neljä päivää iskun jälkeen Italian Milanon lähistöllä. Tapahtuma luokiteltiin terrori-iskuksi.

Eurojustissa rekisteröitiin tapaus, joka liittyi iskun saksalaiseen tutkintaan, jota hoiti Saksan liittovaltion korkeimman oikeuden ylimmän syyttäjän virasto. Saksan kansallinen osasto oli mukana jo muutama tunti hyökkäyksen jälkeen, ja Eurojustin osallistuminen lisääntyi erityisesti tapauksen edetessä. Italian kansallinen osasto rekisteröi rinnakkaistapauksen, jotka koski tulitaistelua Italian poliisin kanssa. Eurojustilla oli keskeinen rooli asianmukaisen ja oikea-aikaisen tiedonvaihdon järjestämisessä oikeudellisella tasolla. Lisäksi Eurojustin käytössä oli Eurojustin terrorismitapausten kansallisten yhteyshenkilöiden verkosto.

Maaliskuussa 2017 Eurojustissa pidettiin Saksan ja Italian osastojen yhdessä järjestämä koordinaatiokokous, johon osallistui tutkintaviranomaisia eri jäsenvaltioista ja kolmansista maista. Kokouksen tarkoituksena oli vaihtaa tietoja eri maissa olevien uhrien ja todistajien tilanteista sekä tuloksista, joita oli saatu tutkinnoista, jotka koskivat iskun tekijän matkareittiä ja olinpaikkaa 19.–23. joulukuuta 2016. Osallistujat keskustelivat kansallisista tutkinnoistaan ja sopivat jatkavansa yhteistyötään sekä suoraan että Eurojustin kautta.

Neuvoston päätös 2005/671/YOS Terrorismirikoksia koskevia tutkintoja, syytetoimia ja tuomioita koskevat tiedot, joita jaettiin Eurojustin kanssa neuvoston päätöksen 2005/671/YOS mukaisesti, lisääntyivät huomattavasti. Eurojustille ilmoitettiin 394 tutkinnasta ja syytetoimesta sekä 569 tuomiosta tai vapauttavasta tuomiosta terrorismirikoksiin liittyen. Näiden tietojen sekä Eurojust-päätöksen 13 artiklan mukaisesti Eurojustin kanssa jaettujen tietojen avulla Eurojust pystyy havaitsemaan mahdollisia yhteyksiä eri terrorismitapausten sekä terrorismia ja järjestäytynyttä rikollisuutta koskevien tapauksien välillä.

Yhteistyö Europolin kanssa Eurojust jatkoi yhteistyön vahvistamista Europolin kanssa ottamalla sen mukaan useisiin tapauksiin ja avustamalla sen terrorismin vastaisissa Hydra- ja Travellers-analyysihankkeissa. Eurojustin ja Europolin synergioita terrorismintorjunnassa tehosti terrorismintorjuntaan erikoistuneen kansallisen asiantuntijan rekrytoiminen Eurojustin ja ECTC:n välisen tiedonvaihdon helpottamiseksi. Hänen tehtäviinsä kuuluvat ECTC:n toimien oikeudellinen seuranta aikaisessa vaiheessa sekä Eurojustin koordinaatiotyökalujen käyttö.

Terrorismiin syyllistyvät vierastaistelijat Eurojust säilytti strategisen työnsä painopisteen vierastaistelijoihin kohdistuvien rikosoikeudellisten vastatoimien arvioinnissa. Joulukuussa Eurojust toimitti oikeus- ja sisäasioiden neuvostolle viidennen raporttinsa, *Terrorismiin syyllistyvät vierastaistelijat: Eurojustin näkemykset ilmiöstä ja rikosoikeudellisista vastatoimista (Foreign Terrorist Fighters: Eurojust's views on the Phenomenon and the Criminal Justice Response)* Vain EU:N KÄYTTÖÖN luokiteltu raportti jaettiin EU:n ja kansallisen tason toimijoille ja päätöksentekijöille tietoisuuden lisäämiseksi haasteista ja parhaista käytännöistä sekä avuksi pitävien syytetoimien rakentamisessa. Raportissa kuvataan Eurojustin viimeaikaisia kokemuksia terrorismiin syyllistyviä vierastaistelijoiden koskevien tutkintojen ja syytetoimien koordinoinnista sekä haasteista ja opetuksista, joita Eurojustille raportoiduista tutkinnoista ja syytetoimista on saatu. Lisäksi raportissa esitetään alustavat havainnot suurimmista ongelmista, jotka koskevat taistelukentällä saatujen tietojen käyttöä todisteina rikosoikeudellisissa menettelyissä ja johtuvat siitä, että tietoja on vaikea saada tai on vaikea todistaa, että tiedot ovat laillisesti hankittuja. Raportissa painotetaan, että Syyrian tai Irakin taistelukentillä kerättyjä tietoja voidaan joillakin lainkäyttöalueilla käyttää sekä terrorismirikoksiin että kansainvälisiin ydinrikoksiin. Lisäksi raportissa kiinnitetään huomiota mahdollisiin yhteyksiin näiden rikosten välillä. Raportissa todetaan, että mahdollisia keinoja todisteiksi kelpaavien taistelukenttätietojen hankkimiseen ja jakamiseen on tutkittava enemmän. Tiiviissä yhteistyössä Eurojustin terrorismitapausten kansallisten yhteyshenkilöiden ja joukkotuhonnan vastaisen verkoston kanssa, Eurojust on alkanut kartoittaa parhaita käytäntöjä ja haasteita, jotka koskevat sotilaiden konfliktialueilta keräämien tietojen käyttöä todisteina terrorismi- ja/tai sotarikosoikeudenkäynneissä ja/tai perusteena rikostutkintojen tai syytetoimien aloittamiselle.

Terrorismitapausten kansalliset yhteyshenkilöt Keskusteluissa Eurojustin terrorismitapausten kansallisten yhteyshenkilöiden vuosikokouksessa, johon osallistui myös terrorismintorjunnan asiantuntijoita Norjasta, Sveitsistä ja Yhdysvalloista sekä EU:n terrorismintorjunnan koordinaattori, ECTC:n johtaja ja Frontexin edustaja, keskityttiin löytämään mahdollisuuksia oikeudellisten vastatoimien ja terrori-iskujen jälkeisen yhteistyön tehostamiseen, parhaiden käytäntöjen jakamiseen liittyen uhrien kohtaamiseen heti terrori-iskujen jälkeen ja terroristiepäiltyjen deradikalisoitumiseen. Osallistujat keskustelivat haasteista, joita liittyy terrorismiin syyllistyvien vierastaistelijoiden syyttämiseen ja tuomitsemiseen terrorismirikoksista/sotarikoksista sekä haasteista, joita liittyy sellaisten taistelukenttätietojen keräämiseen, joita voitaisiin käyttää todisteina terrorismi- ja/tai sotarikosoikeudenkäynneissä.

Tiedotus Eurojust painotti terrorismintorjunnan oikeudellisten näkökulmien tärkeyttä muun muassa Euroopan parlamentin LIBE-valiokunnan käsittelyssä sekä Euroopan parlamentin TERR-valiokunnan vierailulla Eurojustissa joulukuussa. Keskustelut keskittyivät lisäarvoon, jota Eurojustin tuki tuo meneillään oleviin tutkintoihin ja syytetoimiin sekä koordinoinnin ja tiedonvaihdon tehostamiseen. Eurojust ilmaisi huolensa asetuksen 45/2001

uudelleenlaatimisen suhteen, liittyen erityisesti viimeaikaiseen ehdotukseen soveltaa asetusta Eurojustin käsittelemiin operatiivisiin tietoihin, ja vetosi Eurojustiin, Europoliin ja EPPOn sovellettavan yhteisen järjestelmän puolesta.

Terrorismintorjuntaan liittyvien oikeudellisten yhteistyömahdollisuuksien lisääminen sekä operatiivisella että strategisella tasolla on tärkeä prioriteetti Eurojustin suhteissa kolmansii maihin. Tämän vuoksi sekä vahvistaakseen keskinäistä luottamusta ja tutkiakseen tulevaisuuden yhteistyötapoja, Eurojust järjesti useita vierailuja terrorismintorjunnan ja oikeudellisen yhteistyön asiantuntijoille kolmansista maista, kuten Tunisiasta, Taiwanista ja Arabiavaltioiden liitosta.

Radikalisoituminen Väkivaltaisiin ääriliikkeisiin ja terrorismiin johtavan radikalisoitumisen osalta Eurojust valvoi ja analysoi terrorismiin liittyviä tuomioita, sisältäen myös tuomioistuimien määräämille säilöönotoille vaihtoehtoisten ratkaisujen käytön jäsenvaltioissa. Eurojust raportoi säännöllisesti seurantaraporteissaan rangaistustyypeistä, joita tuomarit määräsivät terrorismitapauksissa (vapaudenmenetys vai ei vapaudenmenetystä) ja, soveltuessa, velvollisuuksista, jotka liittyivät tasapainon säilyttämiseen tuomittujen uudelleenintegroitumisen ja radikalismista luopumisen ja yleisen turvallisuuden välillä.

Eurojustin viidennessä FTF-raportissa kuvataan myös kokemuksia ja parhaita käytäntöjä, jotka liittyvät radikalisoitumista koskeviin rikosoikeudellisiin vastatoimiin. Eurojust antoi panoksensa hiljattain perustetun radikalisoitumista käsittelevän komission korkean tason asiantuntijaryhmän (High Level Commission Expert Group on Radicalisation, HLCEG-R) keskusteluihin ja toimiin erityisesti prioriteettien ja konkreettisten toimintaehdotusten tunnistamisen osalta EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla, vankeuteen, ehdonalaaniseen vapauteen, kuntoutukseen ja uudelleenintegroitumiseen liittyvissä asioissa. Eurojustin ehdotuksesta yksi HLCEG-R:n hyväksymistä suosituksista koskee tietojen parempaa toimittamista Eurojustille terrorismirikoksia koskevista tutkinnoista, syytetoimista ja tuomioista, jotta Eurojust voi valvoa syytteenpanolle ja säilöönnotolle vaihtoehtoisten ratkaisuiden käyttöä, kuten marraskuun 2015 neuvoston päätelmissä on pyydetty, ja siten edistää terrorismiin syyllistyviä vierastaistelijoja ja radikalisoitumista koskevan kriminaalipolitiikan kehittämistä.

Terrorismirikoksia koskevien tuomioiden seurantaraportti Vuonna 2017 Eurojust julkaisi kolme TCM-raporttia, jotka perustuivat julkisiin tietoihin sekä tietoihin, joita kansalliset viranomaiset toimittivat neuvoston päätöksen 2005/671/YOS mukaisesti. TCM-raportissa annetaan yhteenvedo terrorismiin liittyvistä tuomioista ja hylätyistä syytteistä koko Euroopan unionissa sekä kerrotaan lainsäädännöllisistä muutoksista ja tehdään oikeudellisia analyyskejä asiaankuuluvista oikeustuomioista. Vuonna 2017 laadittujen julkaisujen analyttiset luvut sisältävät analyyskejä tuomioista, joita tuomioistuimet ovat määränneet Saksassa, Italiassa ja Alankomaissa. Kaksi tuomioista koski Syyriasta palanneita ja kolmas ryhmää, jota syytettiin jihadistitaistelijoiden tukemisesta ja aktiivisesta rekrytoinnista. Yksi julkaisuista sisältää yhteenvedon maaliskuussa hyväksytystä direktiivistä (EU) 2017/541 terrorismin torjumisesta. Toinen julkaisu sisältää joukon Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmia, jotka koskevat terrorismintorjuntaa ja saattavat vaikuttaa EU:n ja jäsenvaltioiden lainsäädäntöön ja käytäntöihin.

Isis-propagandaa harjoittavan ryhmän purkaminen

Espanjan viranomaiset pyysivät Eurojustin pikaista apua tutkinnassa, joka koski ryhmää, jonka oletettiin tuottavan Isis-propagandaa sisältävää audiovisuaalista materiaalia verkkolevitystä

varten sekä kannustavan terrorismirikosten tekemiseen. Ryhmää, joka oli aktiivinen useissa jäsenvaltioissa, epäiltiin myös osallistumisesta rekrytointi- ja radikalisoitumistoimintaan.

Ryhmän purkamiseksi Espanjan viranomaiset suunnittelivat Eurojustin koordinoimana yhteisen operaatiopäivän. Tätä tarkoitusta varten vastaava tutkintatuomari antoi viisi päivää ennen suunniteltua operaatiota kaksi eurooppalaista pidätysmääräystä ja kaksi kirjallista pyyntöä, joissa pyydettiin usean kotietsinnän suorittamista ja asiaan liittyvien tavaroiden takavarikoimista Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Eurooppalaiset pidätysmääräykset ja kirjalliset pyynnöt oli tarkoitus panna täytäntöön koordinoitusti yhteisen operaatiopäivän aikana.

Yhteiseen operaatiopäivään valmistautuessaan Espanjan, Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalliset osastot olivat jatkuvassa yhteydessä, mikä mahdollisti spontaanin tiedonvaihdon ja kirjallisten pyyntöjen ja eurooppalaisten pidätysmääräysten lähettämisen ilman viiveitä. He vaihtoivat tietoja kirjallisten pyyntöjen ja eurooppalaisten pidätysmääräysten käännösten tilanteesta sekä jälkimmäisten lisäämisestä SIS-järjestelmään ja tekivät yhteistyötä SIRENE-toimiston kanssa valmistautuakseen SIS-järjestelmään lisättyjen eurooppalaisten pidätysmääräysten synkronoituun aktivointiin.

Kansalliset osastot antoivat kansallisille viranomaisilleen neuvoja parhaista etenemistavoista sekä lisätietoja ja selvityksiä tarvittaessa. Jo ennen kuin eurooppalaisten pidätysmääräysten ja kirjallisten pyyntöjen käännökset olivat saatavilla, suoritettiin alustavia tarkastuksia, joiden avulla määritettiin ne Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset, joilla oli toimivalta eurooppalaisten pidätysmääräysten ja kotietsintöjen täytäntöönpanemiseen. Ennen eurooppalaisen pidätysmääräyksen englanninkielisen version saamista Yhdistyneen kuningaskunnan kansallinen osasto lähetti espanjankielisen version toimivaltaisille kansallisille viranomaisille nopeuttaakseen eurooppalaisen pidätysmääräyksen vahvistamista, mikä oli edellytyksenä epäillyn pidättämiselle Birminghamissa. Kotietsintöjen ajoissa ilmeni ongelma, koska Saksan lainsäädäntö kieltää etsinnät yöaikaan (ts. ennen klo 3.00), joten pyynnön esittänyt viranomainen määrittäi täytäntöönpanon ajaksi klo 4.00.

Eurooppalaisten pidätysmääräysten ja kirjallisten pyyntöjen kiireelliset käännökset saksaksi ja englanniksi (24 tunnin kuluessa) lähetettiin Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisille viranomaisille Eurojustin kansallisten osastojen kautta. Muutaman tunnin sisällä niiden vastaanottamisesta tarpeelliset oikeudelliset ja käytännön muodollisuudet oli hoidettu Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa pyydettyjen toimenpiteiden suorittamiseksi, ja mahdollisista myöhemmistä haasteista, jotka johtuivat oletettua rikosta koskevien riittävien tietojen puutteesta eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä, oli ilmoitettu Eurojustin kansallisten osastojen välityksellä Espanjan viranomaisille. Lisäksi Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskeva etsintälupa laajennettiin koskemaan myös ajoneuvoa, jota ei kirjallisessa pyynnössä ollut mainittu. Espanjan kansallinen jäsen teki myös tiivistä yhteistyötä Lontoossa toimivan Espanjan yhteystuomarin kanssa kansallisten viranomaisten auttamiseksi.

28. kesäkuuta klo 4.00, Saksan, Espanjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset aloittivat onnistuneen operaation, joka johti kuuden epäillyn ryhmän jäsenen pidätykseen. Operaatiota koordinoi Eurojust ja tuki Espanjaan lähetetty Europolin terrorismintorjunnan asiantuntija. Espanjan poliisiviranomaisia oli myös paikan päällä Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa operaatiopäivän aikana.

Eurojust koordinoi kansallisten viranomaisten yhteistyötä operaatiopäivän aikana. Pian pidätysten jälkeen Espanjan viranomaiset lähettivät lisätietoja kollegoilleen Saksassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jotta alkuperäisten eurooppalaisten pidätysmääräysten puutteellisiin tietoihin liittyvät ongelmat voitiin ratkaista (noudattaen erityisperiaatetta, joka edellyttää kolmea videota) ja että toimeenpanevat viranomaiset pystyivät tekemään luovutuspäätökset. Kullekin syyttäjänvirastolle toimitettiin tarvittavat lisätiedot, jotta luovutukset voitiin tehdä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tämän seurauksena Saksassa pidätetty henkilö voitiin luovuttaa Espanjan viranomaisille.

Lisäksi Eurojust auttoi tunnistamaan ja valitsemaan asiaan liittyvät esineet, jotka takavarikoitiin Saksassa operaatiopäivän aikana ja joita voitaisiin käyttää todisteina espanjalaisissa menettelyissä. Saksan ja Espanjan kansalliset osastot toimittivat myös joitakin selvityksiä johtavalle syyttäjälle Saksassa, jotta toimivaltainen kansallinen tuomioistuin voisi saada luvan etsintöjen yhteydessä takavarikoitujen esineiden siirtämiseen. Takavarikoidut esineet toimitettiin eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 29 artiklan mukaisesti.

Muutaman kuukauden kuluttua operaatiopäivästä Eurojust järjesti koordinaatiokokouksen, jonka aikana Saksasta, Espanjasta ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta osallistuneet kansalliset viranomaiset antoivat palautetta operaatiopäivän valmisteluista ja toteutuksesta. He keskustelivat myös meneillään olevien menettelyiden tilanteista sekä tulevista yhteistyömahdollisuuksista. Koordinaatiokokouksen aikana Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset luovuttivat operaatiopäivän aikana takavarikoidut materiaalit Espanjalle. Yhdistyneessä kuningaskunnassa pidätetty henkilö luovutettiin Espanjaan.

Espanjan viranomaiset arvostivat suuresti Eurojustin koordinointia ja apua sekä uskoivat, että ilman Eurojustin apua tällaisen monimutkaisen ja samanaikaisen monikansallisen operaation suorittaminen olisi ollut mahdotonta, varsinkin kun äärimmäisen lyhyt valmistautumisaika otetaan huomioon. Eurojustin apu oli myös keskeistä onnistuneen operaatiopäivän seurannan sekä osallistuneiden kansallisten viranomaisten välisen yhteistyön jatkumisen kannalta.

[Eurojustin CBRN-E-käsikirja](#)

[Eurojustin uutiskirje #15](#)

2.2 Kyberrikollisuus

Tapaukset Kyberrikollisuuden tutkinta edellyttää väistämättä lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten välistä yhteistyötä sekä tutkintatoimien koordinointia eri lainkäyttöalueiden viranomaisten välillä. Eurojust avusti 70 tapauksessa, järjesti 9 koordinaatiokokousta ja tuki 7 yhteistä tutkintaryhmää, joista neljä olivat uusia. Eniten pyyntöjä esittäneet jäsenvaltiot olivat Romania, Saksa ja Alankomaat. Eniten pyyntöjä vastaanottaneet jäsenvaltiot olivat Yhdistynyt kuningaskunta, Ranska ja Saksa.

NotPetya-tapaus korosti välittömien koordinoitujen vastatoimien tärkeyttä laajamittaisten kyberhyökkäysten kohdalla ja sitä kautta lisäarvoa, jonka Eurojustin ja Europolin osallistuminen varhaisessa vaiheessa tuo.

27. kesäkuuta 2017 tapahtui massiivinen kyberhyökkäys, joka vaikutti tietokonejärjestelmiin ympäri maailman. Hyökkäyksessä käytetty kiristysohjelmaksi naamioitu haittaohjelma, NotPetya, levisi ukrainalaisen kirjanpito-ohjelmistotoimittajan vaarantuneen tietoverkon kautta. Hyökkäyksen johdosta useiden yritysten IT-järjestelmät vahingoittuivat peruuttamattomasti. Uhreihin kuului keskisuuria ja suuria yrityksiä monissa jäsenvaltioissa ja maissa ympäri maailman. Vain kohteiksi joutuneiden yritysten IT-osastojen nopea väliintulo, mm. estämällä verkkoyhteydet osittain tai kokonaan, esti NotPetya-haittaohjelmaa leviämistä lisää.

Kun hyökkäyksestä oli kulunut vasta tunteja, Ranskan viranomaiset aloittivat rikostutkinnan ja pyysivät apua Eurojustilta. Rinnakkaisia tutkintoja aloitettiin useissa maissa ympäri maailman. Näiden toimien koordinoimiseksi Europolissa pidettiin kesäkuussa operatiivinen kokous ja Eurojustissa syyskuussa koordinaatiokokous, johon osallistui 10 jäsenvaltiota ja Ukraina. Joulukuussa perustettiin yhteinen tutkintaryhmä, jonka tarkoitus oli varmistaa sähköisten todisteiden oikea-aikainen keräys ja osallistuvien maiden tutkintatoimien koordinointi ja tasoiittaa siten oikeudellisten kehysten välisiä eroja.

Yhteistyö Europolin kanssa Eurojust teki tiivistä yhteistyötä tärkeimpien sidosryhmiensä kanssa, erityisesti nimittämällä Eurojustin kyberrikollisuuden kansallisen asiantuntijan Euroopan kyberrikostorjuntakeskukseen, edistämällä oikeusviranomaisten osallistumista varhaisessa vaiheessa ja järjestämällä tiedonvaihtoa sekä tukemalla verkkorikollisuutta torjuvaa yhteisen toiminnan työryhmää (Joint Cybercrime Action Task Force, J-CAT). Eurojust ja Europol päivittivät yhteistä julkaisuaan kyberrikollisuuden torjuntaan liittyvistä yleisistä haasteista, joka julkaistiin EU-asiakirjana 7021/17.

Vuodesta 2016 Eurojust on ollut tukemassa eurooppalaisia rahamuulien käytön torjuntaoperaatioita (EMPACT) nimeltä EMMA I, II ja III. Kukin operaatio koostui operatiivisesta toimintaviikosta, jota seurasi viikon kestänyt mediakampanja, jonka avulla lisättiin yleisön tietoisuutta rahamuulitoiminnasta. EMMAn painopiste on vuosien varrella siirtynyt pelkästä rahamuulien tunnistamisesta rahamuuleja rekrytoivien rikosorganisaatioiden tunnistamiseen, taloudellisten menetysten estämiseen sekä laittomien voittojen jäädyttämiseen ja takavarikoimiseen. Eurojust avustaa kansallisten viranomaisten tutkintojen koordinoimisessa sekä antaa neuvoja mahdollisista oikeudellisista esteistä, jotka johtuvat rajat ylittävistä tutkinnoista sekä julkisen ja yksityisen sektorin välisen yhteistyön erityispiirteistä pankkialalla. Näiden kaikkien jäsenvaltioiden, Euroopan pankkiyhdistysten liiton, Europolin ja Eurojustin välisten koordinoitujen toimenpiteiden tulokset osoittavat, että saavutukset paranevat, kun rahamuulitoimintaan puututaan kansainvälisellä tasolla.

Yhteistyö EJC:n kanssa Eurojust tukee EJC:n:ää (ks. kohta 5.4) ja tekee tämän verkoston kanssa läheistä yhteistyötä lukuisissa toimissa, jotka liittyvät salaukseen (ks. kohta 3.1), tietojen säilytykseen (ks. kohta 3.2), tutkintoihin pimeässä verkossa (darknet) ja sähköisiin todisteisiin.

Eurojust laati EJC:n avustuksella kaksi analyysia kyberpohjaisesta rikollisuudesta: yhden tietojen säilyttämistä koskevan Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksen vaikutuksista ja toisen mahdollisuuksista ja kokemuksista, joita jäsenvaltioilla on darknet-rikollisuuden verkkotutkintaan liittyen. Jälkimmäisen alustavia analyysituloksia hyödynnettiin ampumaseita koskevan operatiivisen suunnitelman yhteydessä Darknet-konferenssissa, jonka Europol järjesti lokakuussa 2017.

Eurojustin asiantuntijat ja EJC:n jäsenet osallistuivat komission järjestämiin sähköisiä todisteita koskeviin kokouksiin, joissa kerrottiin Eurojustin tapauksista ja jaettiin jäsenvaltioiden parhaita käytäntöjä.

EJC:n täysistunto Eurojustissa tarjoaa foorumin kokemusten, osaamisen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen kyberrikollisuuden torjunnan keskeisille toimijoille, ts. kansallisten viranomaisten edustajille, Eurojustin kansallisille osastoille, Euroopan kyberrikostorjuntakeskuksen tarkkailijoille, neuvostolle, komissiolle ja Euroopan oikeudellisen verkoston sihteeristön päälliköille. Darkweb-tapaus, jossa Eurojust ja Euroopan kyberrikostorjuntakeskus avustivat, esiteltiin täysistunnossa, ja se havainnollisti monia teknisiä ja oikeudellisia haasteita, joita rikollisuuden torjuntaan pimeässä verkossa liittyy. EJC katsoi tutkinnassa käytetyn menettelytavan parhaaksi käytännöksi, jota voitaisiin käyttää malliesimerkkinä vastaavien pimeän verkon laittomien markkinapaikkojen sulkemisessa tulevaisuudessa.

Kyberrikollisuuden seurantaraportti Eurojust julkaisi kolmannen CJM-raporttinsa, joka on raportointityökalu, joka tukee toimijoita kyberrikollisuustapausten tutkinnassa ja syytetoimissa. Se sisältää yhteenvedon lainsäädännön kehityksestä ja analyysistä oikeuskäytännöistä kyberrikollisuuden, kyberpohjaisen rikollisuuden ja sähköisten todisteiden aloilla. Se sisältää myös tietojen säilyttämistä koskevan Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksen vaikutusanalyysin tulokset. Tuomioistuimet ovat jo kyseenalaistaneet tietojen säilyttämistä koskevien kansallisten sääntöjen pätevyyden useissa jäsenvaltioissa. Mikään jäsenvaltio ei kuitenkaan vielä ole mitätöinyt tietojen säilyttämistä koskevia kansallisia lakeja. CJM-raportissa esitetään myös alustava analyysi Eurojustin arviosta, joka koskee lainvalvontaviranomaisten käytettävissä olevia tutkinnallisia mahdollisuuksia sekä käytännöllisiä ja oikeudellisia haasteita, joita he kohtaavat pimeää verkkoa koskevissa tutkimuksissa. Rajat ylittävä yhteistyö ja koordinaatio ovat näiden tutkintojen onnistumisen kannalta äärimmäisen tärkeitä, koska niihin liittyy useita lainkäyttöalueita. Yhteiset tutkintaryhmät ovat osoittaneet tuovansa erityistä lisäarvoa tällä saralla.

Tiedotus Eurojust esitteli kyberrikollisuutta koskevaa työtään useissa LIBE-valiokunnan käsittelyissä Euroopan parlamentissa. Lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä ja riistoa koskevassa käsittelyssä Eurojust esitteli tapausanalyysin lasten seksuaalisesta riistosta verkossa.

Usenet-rikollisverkoston vastaiset operaatiot

Kyberrikollisuustapauksissa ajoitus on ratkaisevaa. Tietoja voidaan poistaa tai siirtää lainkäyttöalueelta toiseen nappia painamalla – eikä vain Euroopan unionin sisällä, vaan myös muihin maailman osiin.

Lokakuussa 2017 Saksan kansallinen osasto toi Eurojustille kaksi toisiinsa liittyvää tapausta, jotka koskivat Saksan tekijänoikeuslain merkittäviä oletettuja rikkomuksia. Verkkopiratismia harjoittavien järjestäytyneiden rikollisryhmien epäiltiin hallinnoivan internetpohjaisia piratismiportaaleja, joilla tarjottiin tuhansia lisensoituja tai tekijänoikeuksilla suojattuja materiaaleja, kuten elokuvia, ohjelmistoja ja televisio-ohjelmia.

Vaikka sisältöä mainostettiin peittelemättä näkyvässä verkossa (ei syvä verkko) osoitteissa kuten www.town.ag ja www.usenetrevolution.info, sitä säilytettiin ns. Usenet-verkostossa. Järjestäytyneiden rikollisryhmien johtajien epäillään ansainneen yli miljoona euroa myymällä

käyttöoikeuksia kyseisiin Usenet-palveluihin. Tekijänoikeusloukkauksista arvioidaan aiheutuneen 7,5 miljoonan euron vahingot.

Kaikkiin näihin toimiin käytettyjä palvelimia operoivat eri yritykset, joilla oli tytäryhtiöitä Ranskassa, Alankomaissa, San Marinossa ja Kanadassa. Lisäksi kaksi epäiltyä 68:sta oleilivat Sveitsissä ja yksi pääepäillyistä Espanjassa. Koordinaatiokeskus perustettiin tukemaan oikeudellista yhteistyötä näiden maiden kanssa, takavarikoimaan asiaan liittyviä tietoja ja panemaan täytäntöön muita pyyntöjä asianmukaisella ja oikea-aikaisella tavalla.

Koska asiaa hoiti kaksi saksalaista syyttäjänvirastoa ja kohteita oli sekä Saksassa että sen ulkopuolella, koordinaatiokeskus oli tietoinen siitä, että erilaiset pyydetty toimenpiteet oli synkronisoitava asianmukaisesti. Yhteistyöpyynnöt lähetettiin Ranskaan ja Alankomaihin eurooppalaisten tutkintamääräysten muodossa ja muihin maihin kirjallisina pyyntöinä. Vaikka suurin osa epäillyistä oli Saksassa, eurooppalainen pidätysmääräys annettiin myös Espanjassa olevasta epäillystä.

Keskeistä tässä tapauksessa oli tietojen takavarikointiin liittyvän yhteistyön ajoitus. Internetpohjaisten piratismiportaalien haltuunotto oli syytetoimia varten välttämätöntä. Koordinaatiokeskukselle ilmoitettiin varhaisessa vaiheessa, että Saksan viranomaiset olivat onnistuneet takavarikoimaan salasanoja, jotka mahdollistivat suoran pääsyn suureen osaan palvelimista. Eurojust otti välittömästi yhteyttä kaikkiin asiaankuuluviin jäsenvaltioihin ja pyysi niitä viivästyttämään toimia, jotka kohdistuivat kyseisiin palvelinpalveluita tarjoaviin yrityksiin.

Toimenpiteiden aikataulua muutettiin toistuvasti operaatiopäivän aikana, jotta jatkuvasti muuttuviin operatiivisiin tarpeisiin voitiin mukautua. Varmistaakseen toimenpiteiden optimaalisen synkronoinnin kaikissa osallistuvissa maissa, Eurojust puuttui nopeasti asioihin operaatiopäivän aikana. Kaksi henkilöä pidätettiin, 76 kotietsintää suoritettiin ja useita verkkosivustoja, palvelimia, tietokoneita ja sähköisiä todisteita takavarikoitiin.

Tämä suuri tietomäärä saatiin

- käyttämällä Saksassa olevien epäiltyjen kotietsinnöissä löydettyjä avoimia kannettavia tietokoneita tai salasanoja verkkopalvelimilla oleviin tietoihin pääsemiseen ja niiden lataamiseen
- takavarikoimalla muita palvelimia, joiden oletettiin sijaitsevan palvelinpalveluita tarjoavien yritysten tiloissa Ranskassa ja Kanadassa
- takavarikoimalla asiakirjoja ja kattavia tapahtumatietoja yrityksiltä Espanjassa ja Alankomaissa.

Toimenpiteiden vaikutus ulottui tähän tapaukseen liittyviä rikollisverkostoja pidemmälle. Operaatiopäivän aikana muita Usenet-piratismisivustoja poistui verkosta. Samankaltaiset järjestäytyneet rikollisryhmät luultavasti ymmärsivät, että kansainvälinen oikeudellinen toimenpide oli käynnissä ja päättivät sulkea palvelimensa välttyäkseen syyteiltä.

2.3 Laittoman maahantulon järjestäminen

Tapaukset Eurojustille ohjattujen tapausten määrä kasvoi; vuonna 2014 tapauksia oli 34 ja vuonna 2017 niitä oli 64. Eurojust järjesti 15 koordinaatiokokousta, kaksi koordinaatiokeskusta ja 14 yhteistä tutkintaryhmää, joista kuusi olivat uusia. Tämä vahvisti tarpeen yhteistyön

järjestämiselle oikeudellisen yhteistyön työkalujen avulla, jotta ilmiöön voitaisiin puuttua kansainvälisellä tasolla. Eniten pyyntöjä esittäneet jäsenvaltiot olivat Itävalta, Kreikka ja Italia. Eniten pyyntöjä vastaanottaneet jäsenvaltiot olivat Saksa, Bulgaria ja Italia.

Eurojustille ohjattujen tapausten kokonaismäärä pysyy kuitenkin suhteellisen alhaisena verrattuna meneillään olevan muuttoliikekriisin suuruuteen sekä laittomien maahantulojen oletettuun määrään.

Kansallisten osastojensa kautta Eurojust jatkoi ns. hotspot-alueiden kansallisten viranomaisten tukemista niiden oikeudellisten tietojen perusteella, joita se sai erityisiltä oikeudellisilta yhteysviranomaisiltaan Italiassa ja Kreikassa.

Oikeusviranomaiset edistävät alueellista oikeudellista yhteistyötä Pohjanmeri-työryhmän puitteissa. Työryhmä perustettiin huhtikuussa 2016. Työryhmässä oikeus- ja lainvalvontaviranomaiset Belgiasta, Ranskasta, Alankomaista ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta sekä Eurojust ja Europol vaihtavat tietoja ja tehostavat syytetoimien koordinoitua.

Seuraava tapaus havainnollistaa työryhmän toiminnan menestystä. Tapaus koski järjestäytynyttä rikollisryhmää, jota epäiltiin maahanmuuttolainsäädännön vastaisen maahantulon järjestämisestä Euroopan unionin alueelle maista, kuten Afganistan, Pakistan ja Vietnam. Järjestäytynyttä rikollisryhmää epäiltiin myös rahanpesusta. Järjestäytyneen rikollisryhmän uskottiin kuljettaneen maahantulijoita erikoismuunnelluissa ajoneuvoissa Bulgarian, Belgian, Ranskan ja Alankomaiden läpi, määränpäänsä Yhdistynyt kuningaskunta. Järjestäytynyttä rikollisryhmää alettiin tutkia Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Alankomaissa vuonna 2016, ja yhteyksiä löydettiin kolmeen muuhun jäsenvaltioon. Yksi tapauksen erikoispiirteistä on se, että se toi yhteen useita maita salakuljetusreitillä varrella: kohdemaan (Yhdistynyt kuningaskunta), kauttakulkumaat (Belgia, Bulgaria, Saksa, Ranska ja Alankomaat) sekä maat, joista järjestäytynyt rikollisryhmä sai logistista tukea (erityisesti Ranska, missä ajoneuvoja vuokrattiin).

Kuten toimijat korostivat [laittoman maahantulon järjestämistä koskevassa Eurojustin kokouksessa](#) kesäkuussa, laittoman maahantulon järjestämiseen liittyvien tapausten luonne edellyttää läheisempää yhteistyötä lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaiden välillä, tehden näistä tapauksista luonnollisia ehdokkaita kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä varten. Kokous päättyi yhteisymmärrykseen siitä, että järjestäytynyt rikollisryhmä on purettava ja sitä on syytettävä kokonaisuudessaan sen sijaan, että rikollisryhmän kansallisia osia syytettäisiin erikseen. Tässä yhteydessä parhaaksi käytännöksi todettiin aikaisessa vaiheessa tapahtuva tiedonvaihto. Myös yhteistyön lisääminen kolmansien maiden kanssa mainittiin. Tämän osalta Eurojustin tapauksista ilmenee, että yhteistyötä tehtiin kerran Libanonin, Libyan, Turkin ja Sveitsin kanssa ja kaksi kertaa Serbian kanssa.

Lumeavioliitot

Lumeavioliitot vaikuttavat olevan yhä useammin käytetty *modus operandi* maahantulijoiden salakuljettamisessa Euroopan unionin alueelle. Tämä viittaa siihen, että järjestäytyneet rikollisryhmät ovat hyvin perillä jäsenvaltioiden lainsäädännöissä olevista eroavaisuuksista ja valitsevat yleensä maita, joiden oikeuskehys on salliva.

Vuosina 2014 ja 2015 Irlanti vastaanotti huomattavasti aiempaa enemmän turvapaikkahakemuksia EU:n ulkopuolisilta kansalaisilta Intian niemimaalta. Samaan aikaan avioliitot tiettyjen EU:n ulkopuolisten kansalaisten ja EU-kansalaisten välillä lisääntyivät; pääasiassa Intian niemimaalta tulleiden miesten ja itäeurooppalaisten ja portugalilaisten naisten välillä. Tätä ilmiötä koskevat tutkimukset osoittivat, että turvapaikanhakijat käyttivät tätä prosessia saadakseen maahanmuuttaja-aseman Irlannissa, vaikka suurimmalla osalla näistä miehistä oli jo maahanmuuttaja-asema ja -historia Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Naisten osalta motiivina vaikutti olevan pelkkä taloudellinen hyöty.

Vuonna 2016 Irlannin kansallinen osasto avasi tapauksen tehdäkseen oikeudellista yhteistyötä Latvian kanssa tarkoituksenaan tuoda latvialaisia morsiamia mahdollisesti järjestävät ja rekrytoivat henkilöt oikeuden eteen. Irlannin tutkimuksen pääkohteita olivat miespuolinen Pakistanin kansalainen, jonka kotipaikka oli Irlannissa sekä latvialainen nainen, jonka kotipaikka oli myös Irlannissa. Naispuolinen epäilty matkusti säännöllisesti Latviaan ja hänen uskottiin toimineen organisoijana ja rekrytoijana useissa lumeavioliitoissa, joissa oli osallisina latvialaisia naisia.

Ensimmäisessä koordinaatiokokouksessa helmikuussa 2016 Latvian viranomaiset vahvistivat, että heidän oman tutkintansa pääepäilty oli toinen Pakistanin kansalainen, joka johti vähintään 60 lumeavioliiton järjestämiseen osallistunutta verkostoa. Epäiltyjen välillä oli yhteyksiä, ja sekä Latvian että Irlannin viranomaiset vahvistivat käytetyn *modus operandin*.

Toinen koordinaatiokokous pidettiin helmikuussa 2017, jotta tapausta koskevat suurimmat haasteet voitaisiin selvittää. Näitä olivat erityisesti rikosten oikeudellinen luonnehdinta ja kaksoisrangaistavuutta koskevat kysymykset.

Lumeavioliitot eivät ole Irlannin lain mukaan rikoksia, jolloin rikossyytteiden nostamisen perusteiksi jäivät vain liitännäisrikokset, kuten salaliitto petostarkoituksessa, harhaanjohtaminen tai asiakirjapetos. Rangaistukset tällaisista rikoksista ovat yleensä vähäisiä.

Latviassa lumeavioliitto kriminalisoitiin rikoslaissa vuonna 2013, mutta syytetoimet ovat kuitenkin osoittautuneet haastaviksi oikeuskäytäntöjen vähyyden sekä määrättyjen seuraamusten vaihtelevuuden vuoksi. Lisäksi ilmeni toimivaltaan liittyviä ongelmia, koska osaa rikoksista ei ollut tehty Latvian alueella ja jos tapaus koski pelkkää yritystä.

Irlantilainen pääkohde oli pidätetty Irlannissa maahanmuuttolain rikkomuksen perusteella, ja Irlannin viranomaiset ehdottivat epäillyn luovuttamista Latviaan, jotta hänet voitaisiin panna syytteeseen lumeavioliitosta. Sekä karkotusmääräystä että eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvaa luovutusta harkittiin. Koska karkotuksessa ei määritetä määränpäättä, toimenpiteeseen liittyi riski siitä, ettei epäily matkustaisikaan Latviaan, mikä tekisi tyhjäksi häntä koskevan tutkimuksen tarkoituksen. Latvian tekemään eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuva luovutus edellytti vastaavaa rikosta Irlannissa. Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan vuoden 2002 puitepäättöksen rikosluetteloa tarkasteltuaan kokoukseen osallistujat sopivat, että päätös tehtäisiin, kun Latvian syytestrategia olisi määritetty. Irlannin pääepäillyn syytteeseenpanon varmistamiseksi osallistujat harkitsivat kolmantena vaihtoehtona Latviassa pidettävää oikeudenkäyntiä, jossa epäilty ei olisi läsnä. Irlannin viranomaiset tarjoutuivat järjestämään tämän vaihtoehdon ja toimittamaan todisteet sitä tarkoitusta varten. Lopulta Irlannin pääkohde sai kuitenkin karkotuspäättöksen menetettyään maahanmuuttaja-asemansa.

Vastatoimena ilmiölle Irlannin viranomaiset alkoivat puuttua asiaan jo alkuvaiheessa, pääasiassa lisäämällä tietoisuutta avioliittojen käsittelyyn osallistuvan henkilökunnan keskuudessa. Tämä ”häirintästrategia”, joka otettiin käyttöön yhdessä Eurojustin ja lukuisien jäsenvaltioiden kanssa, tuotti tuloksia, sillä avioliittohakemusten lukumäärä on laskenut merkittävästi vuoden 2015 jälkeen.

Operaation jäsenet tekevät Eurojustin ja Europolin tuella yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden kanssa paljastaakseen lumeavioliittoja ja käynnissä on Euroopan laajuinen tutkinta. Tämän lisäksi irlantilainen tutkinta kehittyi ja keskittyy nyt myös vuosina 2012 ja 2013 solmittuihin avioliittoihin.

Laittoman maahantulon järjestämistä koskeva teemaryhmä Teemaryhmä jatkaa toimintaansa ihmisten salakuljetuksen kanssa kamppailevien syyttäjänvirastojen tukemisessa. Italian, Espanjan ja Ranskan tapausten kansallisten oikeuskäytäntöjen analyysit julkaistiin. Nämä analyysit tuovat esiin maakohtaisia haasteita sekä ratkaisuja niiden voittamiseen. Esimerkiksi Italian oikeuskäytännön analyysissä esitetään ratkaisuja, jotka koskevat Italian toimivaltaa aavalla merellä, kun taas Ranskan oikeuskäytännön analyysissä viitataan usein vilpillisten henkilötodistusten yleisyyteen sekä lainsäätäjien vastatoimiin seuraamusten tiukentamiseksi näiltä osin.

Yhteistyö Europolin kanssa Keskustelun käymiseksi osapuolia kiinnostavista tapauksista Eurojustilla on yhteys Checkpoint-analyysihankkeeseen, joka toimii Eurojustin operatiivisena rajapintana lainvalvontasektorin ja, erityisesti, Europolin kanssa. Lisäksi Eurojust kartoittaa mahdollisuuksia kehittää läheisiä operatiivisia suhteita Europoliin kuuluvaan ihmisten salakuljetusta tutkivaan eurooppalaiseen keskukseseen (European Migrant Smuggling Centre, EMSC).

Tiedotus Eurojustin läheinen yhteistyö jatkuu EU:n toimielinten ja muiden laittoman maahantulon järjestämisen torjunnassa aktiivisten sidosryhmien kanssa. Tiedonvaihtoa kumppaneiden, kuten yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (Common Security and Defence Policy, CSDP) piiriin kuuluvien tehtävien ja operaatioiden, kanssa lisättiin sekä lisämahdollisuuksia tutkittiin tiedonvaihdon edistämiseksi maahanmuuttoalan yhteyshenkilöiden kanssa neuvoston asetuksen (EY) N:o 377/2004 tarkistusprosessin yhteydessä. Lisäksi Eurojust osallistui Euroopan muuttoliikeagendan väliarviointiin ja esitti *muun muassa*, että kansallisia lainvalvontaviranomaisia pitäisi kannustaa muuttamaan syytetoimia koskevia strategioitaan siten, että kohteina olisivat järjestäytyneiden rikollisryhmien ”aivot”. Tältä osin Eurojustin oikeudellisen yhteistyön työkalut saattavat olla äärimmäisen hyödyllisiä.

Strategisten tietojen vaihto EUNAVFOR MEDin kanssa jatkui läpi vuoden. Eurojust ja FRONTEX arvioivat parhaillaan uusia yhteistyömahdollisuuksia. FRONTEXia koskevan uuden lainsäädäntökehyksen perusteella FRONTEX ja Eurojust voivat vaihtaa henkilötietoja rikostutkintoja koskeviin tarkoituksiin.

2.4 Ihmiskauppa

Tapaukset Eurojust rekisteröi 132 tapausta; määrä nousi merkittävästi verrattuna 93 tapaukseen vuonna 2016, sekä järjesti 57 koordinaatiokokousta, joita vuonna 2016 järjestettiin 33. Eniten pyyntöjä esittäneet jäsenvaltiot olivat Romania, Yhdistynyt kuningaskunta ja

Bulgaria. Eniten pyyntöjä vastaanottaneet jäsenvaltiot olivat Romania, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta.

Myös yhteisten tutkintaryhmien käyttö lisääntyi: perustettiin 26 uutta tutkintaryhmää, jolloin aktiivisten tutkintaryhmien kokonaislukumäärä oli 51. Rahoitusta sai Eurojustilta 39 yhteistä tutkintaryhmää. Yhteisiin tutkintaryhmiin kuului kolmansiä maita, kuten Norja, Sveitsi ja Bosnia ja Hertsegovina. Ihmiskaupparikollisuutta harjoittavat usein järjestäytyneet rikollisryhmät, joskus yhdessä rahanpesun sekä henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen tai henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvien rikosten kanssa. Jatkuva painopiste ihmiskaupassa – strategisen hankkeen, Eurojustin ihmiskaupanvastaisen toimintasuunnitelman sekä lopullisessa arviointiraportissa annettujen suositusten muodossa – on todennäköisesti vaikuttanut operatiivisen tuen lisääntymiseen.

Lopullinen arviointiraportti tammikuussa Eurojust julkaisi [lopullisen arviointiraporttinsa Eurojustin toimintasuunnitelmasta ihmiskauppaa vastaan 2012–2016](#). Siinä arvioidaan Eurojustin tapauksia ihmiskaupan torjunnassa 1. tammikuuta 2012 ja 31. joulukuuta 2016 välisellä ajalla ja keskitytään kaksivuotisen toimintasuunnitelman aikana (2014–2016) tehtyyn työhön. Raportista ilmenee, että yleisin riistotyyppi ihmiskaupan uhrien keskuudessa on seksuaalinen hyväksikäyttö ja toiseksi yleisin työvoiman hyväksikäyttö. Tätä rikostyyppiä koskevat tutkinnat ovat monimutkaisia; niihin liittyy usein hyvin organisoituja rikollisryhmiä ja haavoittuvia uhreja.

Raportissa esitettiin joitakin tutkintojen ja syytetoimien aikana kohdattuja haasteita:

- todisteiden kerääminen ja hyväksyttävyyys
- uhrien tunnistaminen ja paikantaminen
- uhrien lausuntojen luotettavuus
- toimivaltaristiriitoihin liittyvät ongelmat
- eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpano
- erityistekniikoiden käyttö rajat ylittävissä tutkinnoissa
- ihmiskaupasta saatujen voittojen löytäminen ja takavarikoiminen
- ihmiskauppaa harjoittavan järjestäytyneen rikollisryhmän rahanpesun todistaminen
- erot jäsenvaltioiden aineellisessa oikeudessa ja prosessioikeudessa.

Raportissa kerrottiin myös joistakin parhaista käytännöistä: (i) järjestämällä koordinaatiokokouksia ja avustamalla niissä Eurojust tarjoaa kansallisille viranomaisille foorumin selvittää ongelmia ja päästä yhteisymmärrykseen etenemistavoista; (ii) Eurojust voi auttaa toimivaltakysymysten ratkaisemisessa; (iii) monialainen menettely, johon osallistuu kansalaisjärjestöjä, verovirastoja, maahanmuuttopalveluita ja lainvalvontaviranomaisia, on hyödyllinen; (iv) uhrien itseluottamuksen rakentaminen on tärkeää ja (v) yhteisen tutkintaryhmän perustaminen saattaa auttaa ratkaisemaan todisteisiin liittyviä ongelmia.

Tiedotus Tämän rikostyyppin monimutkaisuus edellyttää monenvälistä yhteistyötä. Eurojust jatkoi yhteistyötään muiden EU:n toimielinten ja oikeus- ja sisäasioiden alan virastojen kanssa ihmiskaupan torjuntaan liittyvien toimenpiteiden tehostamiseksi ja resurssien optimoimiseksi. Maaliskuussa ihmiskaupan torjunnan EU- koordinaattori tapasi Eurojustin puheenjohtajan keskustellakseen ihmiskaupan kehityksestä ja tulevasta työstä. Eurojust myös esitteli raportin ja keskusteli siitä oikeus- ja sisäasioiden alan virastojen ihmiskauppa-asioiden yhteyshenkilöiden kanssa, komission toimiessa puheenjohtajana. Eurojust avusti tiedonannon

laadinnassa komissiolta Euroopan parlamentille ja neuvostolle, raportoiden *Ihmiskaupan hävittämiseen tähtäävä EU:n strategian* seurannasta ja tunnistamalla lisää konkreettisia toimenpiteitä. Yksi tiedonannon painopisteistä on ihmiskaupassa käytetyn liiketoimintamallin häiritseminen esimerkiksi tehostamalla tutkintoja ja syytetoimia sekä järjestämällä ennakoivia rahoitus- ja tiedusteluperusteisia tutkintoja, hankkimalla varoja takaisin, jäädyttämällä ja takavarikoimalla voittoja sekä tekemällä läheisempää yhteistyötä.

Lisäksi Eurojust jakoi osaamistaan ja parhaita käytäntöjä YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaavan toimiston (UNODC) kanssa: se osallistui UNODC:n asiantuntijaryhmien kokouksiin, jotka koskivat kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä ihmiskauppaan liittyvissä tapauksissa sekä antoi panoksensa UNODC:n *oppaaseen ihmiskaupan tutkimisesta ja syytteenpanosta maailmanlaajuisesti (Handbook on Investigating and Prosecuting Trafficking in Human Beings Worldwide)*.

Yhteisen tutkintaryhmän käyttö tapauksessa, joka koski ihmiskauppaa seksuaalista hyväksikäyttöä varten

Tapaus koskee ihmiskauppaa Slovakiasta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan seksuaalista hyväksikäyttöä varten. Tässä tapauksessa ihmiskauppaan liittyi muitakin rikollisen toiminnan muotoja: Yhdistyneessä kuningaskunnassa tutkittiin ihmiskaupan lisäksi myös raiskausta, laittoman maahantulon järjestämistä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, asiakirjapetosta ja muita liitännäisrikoksia. Slovakiassa tutkinnat liittyivät kiristykseen, oikeuskäsittelyn estämiseen ja oikeuskäsittelyn estämisen yritykseen.

Yhteisen tutkintaryhmän perustamisen tarve tunnistettiin kahdenvälisen yhteyksien avulla poliisitasolla. Eurojust järjesti kansallisten viranomaisten välisen kommunikaation yhteisen tutkintaryhmän valmistelun ja perustamisen aikana ja avusti JIT-sopimuksen ja sen liitteiden laatimisessa. Oikeusjärjestelmien välisten erojen vuoksi Slovakian viranomaiset vaativat myös perusteita sille, että Yhdistyneen kuningaskunnan JIT-johtaja oli poliisiviranomainen eikä syyttäjä. Eurojust selvitti asian selittämällä, kuinka syyttäjä- ja tutkintaviranomaisten tehtävät oli eroteltu Englannissa ja Walesissa; he tekevät tiivistä yhteistyötä koko tapauksen ajan, mutta heidän roolinsa ovat selkeästi rajatut. Yhdistyneen kuningaskunnan järjestelmässä syyttäjä ei voi määrätä poliisiviranomaista toimimaan, eikä pyrkiä hallitsemaan tai johtamaan tutkintaa. Tämän vuoksi Yhdistyneen kuningaskunnan JIT-johtajan oli oltava poliisiviranomainen. Lisäksi Eurojust avusti löytämään oikeudellisen ratkaisun, jonka avulla yhteiseen tutkintaryhmään saatiin kääntäjä.

JIT-sopimus allekirjoitettiin syyskuussa 2013, Eurojustin ollessa sopimuspuolena. Eurojust myös tuki yhteistä tutkintaryhmää rahallisesti. Yhteisen tutkintaryhmän operatiivisessa vaiheessa Eurojust osallistui keskusteluun ja otti kantaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa Modern Slavery Act -lain mukaisesti annettujen ”orjuuden ja ihmiskaupan ehkäisymääräysten” lailliseen luonteeseen. Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan tällaisen määräyksen rikkominen olisi rikos, jonka johdosta rikoksentekijä voidaan luovuttaa, ja josta voidaan määrätä enintään viiden vuoden vankeusrangaistus ja tehdä eurooppalainen pidätysmääräys. Mikään vastavuoroisen tunnustamisen väline ei kuitenkaan sallisi Slovakian ottaa vastaan tällaista määräystä. Koska tuomioistuimen määräykset oli annettu perustuen kansalliseen lakiin, johon ei ollut sisällytetty 27. marraskuuta 2008 tehtyä neuvoston puitepääöstä 2008/947/YOS vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta,

Slovakian poliisi pystyi vain antamaan tietoja poliisitasolla ilmoittaakseen Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille näiden määräysten mahdollisista rikkomuksista Slovakian alueella.

Kuten ihmiskaupparikosten kohdalla yleensä, haavoittuvat uhrit tarvitsevat suojelua. Tätä koskevia sopimuskohtia sisällytettiin JIT-sopimukseen. Yhteinen tutkintaryhmä varmisti, että slovakialaiset uhrit olivat paikalla oikeudenkäynneissä Yhdistyneessä kuningaskunnassa, järjesti slovakialaisten viranomaisten todistajanlausunnot oikeudenkäynneissä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja tuki nopeaa tiedonvaihtoa.

Kun tutkinta päättyi, 10 henkilöä oli tuomittu Yhdistyneessä kuningaskunnassa ihmiskaupparikoksesta ja ”muista liitännäisrikoksista” (esim. lumeavioliitoista).

Yhteisen tutkintaryhmän kautta kerättyjen tietojen avulla rikosoikeudellinen menettely voitiin aloittaa Slovakiassa. Tutkinnot johtivat kolmen henkilön tuomioon kiristyksestä ja oikeuskäsittelyn estämisestä.

Eurojustin apu yhteisen tutkintaryhmän perustamisessa sekä yhteisen operaatiopäivän valmistelemisessa ihmiskauppaa ja rahanpesua koskevan tapauksen yhteydessä

Huhtikuussa 2016 Romanian viranomaiset aloittivat tutkinnan, joka koski kansainvälistä järjestäytyntä rikollisryhmää, jota syytettiin seksuaaliseen hyväksikäyttöön, paritukseen ja rahanpesuun tähtäävästä ihmiskaupasta. Naisuhrit, jotka iän, fyysisen tai henkisen vamman taikka taloudellisten resurssien, työmahdollisuuksien tai perhesuhteiden puutteen vuoksi olivat haavoittuvampia, pakotettiin järjestäytyneen rikollisryhmän jäsenten toimesta prostituutioon Belgiassa, Tšekissä, Saksassa, Espanjassa, Sveitsissä ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tutkinnassa paljastui, että edellä kuvatuista rikollisista toimista saatiin huomattavia rahasummia; järjestäytyneen rikollisryhmän pankkitapahtumat olivat arvoltaan yli 5 miljoonaa euroa.

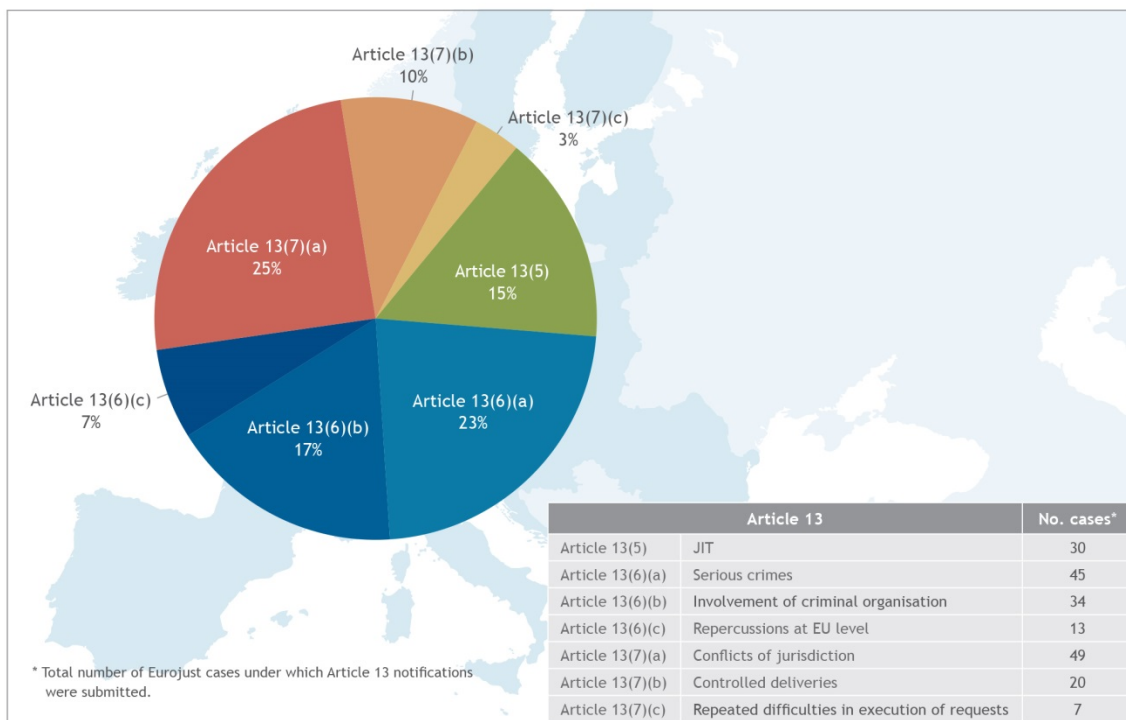
Syyskuussa 2016 tapaus ohjattiin Eurojustille tuen saamiseksi jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen yhteistyöhön, ja erityisesti yhteisen tutkintaryhmän perustamiseen ja yhteisen operaatiopäivän järjestämiseen. Ensimmäisessä koordinaatiokokouksessa helmikuussa 2017, sovittiin yhteisen tutkintaryhmän perustamisesta. JIT-sopimus allekirjoitettiin maaliskuussa Belgian, Romanian ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä, kunkin maan kansallisten jäsenten ollessa paikalla. Samaan aikaan Eurojust vastaanotti ja lähetti keskinäisiä oikeusapupyynnöjä ja järjesti niiden täytäntöönpanon Tšekin, Saksan ja Sveitsin kanssa, jotka eivät osallistuneet yhteiseen tutkintaryhmään.

Toukokuussa pidetyssä toisessa koordinaatiokokouksessa suunniteltiin ja valmisteltiin yhteistä operaatiopäivää. Lisäksi kokouksen osallistujat sopivat Eurojustin tuella siitä, mikä olisi syytetoimien kannalta paras oikeuspaikka. Heinäkuussa järjestetyn yhteisen operaatiopäivän aikana Romaniassa tehtiin 71 kotietsintää ja Belgiassa, Tšekissä, Sveitsissä ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa 20 kotietsintää. Suuria määriä käteistä, koruja, ampuma-aseita, huumeita ja elektronisia laitteita takavarikoitiin. Samana päivänä Romaniassa pidettiin 39 epäiltyä ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa kolme ja 40 todistajaa kuulusteltiin. Tämän lisäksi Romaniassa määrättiin jäädyttämistoimenpiteitä omaisuudelle yli 2 miljoonan arvosta. Eurojust neuvoi kansallisia viranomaisia yhteisen operaatiopäivän aikana.

Tässä tapauksessa Eurojust antoi myös rahallista ja logistista tukea yhteiselle tutkintaryhmälle. Europol auttoi osallistuneiden maiden välisessä tiedonvaihdoissa ja antoi operatiivista tukea järjestämällä operatiivisen kokouksen ja ristiintarkistamalla vastaanotettuja tietoja.

Eurojust valvoi Eurojust-päätöksen 13 artiklan kohdissa 5–7 tarkoitettua tiedonvaihtoa; Eurojust-päätös velvoittaa jäsenvaltioita jakamaan tiettyjä tietoja Eurojustin kanssa.

Article 13 cases

Kiertueet ja markkinointiseminaarit

Eurojust järjesti yhdessä vastaavien kansallisten viranomaisten kanssa kolme markkinointiseminaaria (Suomessa toukokuussa, Ruotsissa syyskuussa ja Portugalissa marraskuussa) sekä seitsemän kiertuetta (Bulgariassa, Ranskassa, Liettuassa, Unkarissa, Romaniassa ja Suomessa) kertoakseen tehtävistä, työstä ja lisäarvosta, jota Eurojust tuo operatiivisiin asioihin sekä Eurojustin asemasta Euroopan unionin oikeudellisen ja lainsäädännöllisen asiantuntijuuden keskuksena. Näiden seminaarien osallistujat olivat syyttäjiä, tuomareita ja/tai lainvalvontaviranomaisia.

Tiedotusstrategia

Joulukuussa kollegio hyväksyi Eurojustin tiedotusstrategian jäsenmaiden kansallisten viranomaisten tietoisuuden lisäämiseksi Eurojustin tarjoamista palveluista ja operatiivisesta lisäarvosta. Strategiassa viitataan hyötyyn, jota saadaan kansallisten jäsenten vieraillessa säännöllisesti kansallisten viranomaisten luona keskustelemassa tapauksiin liittyvistä asioista ja/tai päivittämässä toistensa tietoja käytäntöihin ja kehitykseen liittyen. Siinä myös painotetaan käytännöllisiä tietoja, joita toimijat saavat osallistumalla opintokäynneille Eurojustiin ja erityisesti opintokäynneille, jotka toteutetaan yhdessä Euroopan juridisen koulutusverkoston kanssa. Lisäksi strategiassa kerrotaan uudesta tavasta (joka korvaa markkinointiseminaarit ja kiertueet) tehdä Eurojustia tunnetuksi käyttämällä ”kansallisia työpajoja”, joita jäsenvaltioiden kansalliset osastot järjestävät kertoakseen kansallisille viranomaisille Eurojustin tarjoamista palveluista ja tuesta sekä lisätäkseen Eurojustin tehtäviä, velvollisuuksia ja sen tuomaa lisäarvoa koskevaa tietoisuutta.

EJTN-vaihto-ohjelma

Euroopan juridisen koulutusverkoston henkilöstön vaihto-ohjelman puitteissa 20 syyttäjää tai tuomaria 11 jäsenvaltiosta (BG, CZ, DE, ES, IT, LT, HU, AT, PL, PT, SI) osallistui pitkiin koulutusjaksoihin (3–4 kk) Eurojustin kansallisissa osastoissa tukien näiden operatiivista työtä. Tämän lisäksi, syyskuussa järjestetylle viikon mittaiselle opintokäynnille Eurojustiin osallistui 26 syyttäjää tai tuomaria 16 jäsenvaltiosta.

Luku3 Haasteet ja parhaat käytännöt

Johdanto

Operatiivisen ja strategisen työnsä kautta Eurojust auttaa tunnistamaan haasteita ja parhaita käytäntöjä rikosasioita koskevan oikeudellisen yhteistyön eri alueilla.

Vuonna 2017 Eurojust käsitteli erityisesti tietojen salaukseen, tietojen säilytykseen ja eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin liittyviä oikeudellisia ja käytännön ongelmia. Koska määräaika EIO-direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä oli 22. toukokuuta 2017, Eurojust on avustanut kansallisia viranomaisia Eurooppalaisen tutkintamääräyksen soveltamisessa sekä antanut oikeudellisia neuvoja operatiivisissa tapauksissa, kun vaikeuksia on ilmennyt. Eurojust jatkaa mahdollisesti ilmenevien ongelmien valvontaa ja analysointia.

3.1 Salaus

Eurojust järjesti yhdessä komission ja EJC:n kanssa kesäkuussa työpajan, jossa kerättiin tietoa salauksen vaikutuksista rikostutkintoihin sekä kartoitettiin käytännöllisiä ratkaisuja tunnistettuihin ongelmiin. Työpajassa keskityttiin arvioimaan jäsenvaltioiden oikeudellisia kehyksiä sekä oikeusmenettelyitä, esteitä ja parhaita käytäntöjä. Siellä käsiteltiin seuraavia aiheita: (a) salauksen vaikutus päivittäisessä toiminnassa tutkintojen ja syytetoimien yhteydessä, (b) salausavainten hallinta ja tietojen saaminen selkotekstistä, (c) salauksen purkaminen ja (d) salauksen kiertäminen.

Osallistujat korostivat, että salaus haittaa tehokkaita rikostutkintoja yhä enemmän, koska rikollisen toiminnan todisteet ovat lisääntyvissä määrin muuttumassa perinteisistä todisteista, kuten paperisista asiakirjoista, elektronisessa muodossa oleviksi tiedoiksi. Salauksen tuomat haasteet liittyvät tietojen käsittelyyn ja säilytykseen niin verkossa kuin sen ulkopuolellakin. Salaukseen liittyvien ongelmien ratkaiseminen rikostutkinnassa herättää oikeudellisia ja teknisiä kysymyksiä.

Salausavainten hallinnan ja selkotekstisten tietojen saamisen kohdalla tehtiin ero epäillyn tai kolmannen osapuolen pakollisen ja vapaaehtoisen yhteistyön välillä. Osallistujat ilmoittivat, että joidenkin jäsenvaltioiden lainsäädännöissä määritetyt luovutusvelvollisuudet sekä vapaaehtoiset sopimukset toisissa jäsenvaltioissa eivät ehkä toimi optimaalisesti. Lisäksi osallistujat korostivat, että epäillyn velvoittaminen salausavaimen tai selkotekstisten tietojen luovuttamiseen johtaisi kysymyksiin, jotka koskisivat oikeutta olla todistamatta itseään vastaan. Osallistujien asiantuntevan näkemyksen mukaan salausavainta, joka on laillisesti saatu tutkinnan aikana, voitaisiin periaatteessa käyttää lisätutkimuksia varten.

Osallistujat totesivat, että salaus on välitön haaste tehokkaille rikostutkinnoille ja syytetoimille. Harkitessaan menetelmiä tämän haasteen voittamiseksi, osallistujat olivat samaa mieltä siitä, että tutkinnan etujen (jotka edellyttävät tehokasta pääsyä tietoihin) sekä perusoikeuksien suojelun välille on löydettävä tasapaino.

Työryhmän tulokset sisällytettiin komission 11:een raporttiin *edistymisestä kohti toimivaa ja todellista turvallisuusunionia*.

3.2 Tietojen säilyttäminen

Eurojust teki nopean ensiarvion niistä vaikutuksista, joita Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksellä yhdistetyissä asioissa C-203/15 ja C-698/15 (Tele2 ja Watson) olisi oikeudelliseen yhteistyöhön rikosasioissa Euroopan unionissa. Tätä tarkoitusta varten Euroopan oikeudellisen kyberrikollisuusverkoston jäsenille lähetettiin yksityiskohtainen kysely. Kyselyssä käsiteltiin tietojen säilytystä koskevia kansallisia lakeja Euroopan unionin tuomioistuimen huomioiden ja päätösten valossa, ja erityisesti sitä, mahdollistiko oikeudellinen kehys yleisten tai massatietojen erotuksetta tapahtuvan säilytyksen, mikä on suojatoimien laajuus sekä pakollisen tietojen säilytyksen että niihin pääsyn osalta ja viimeiseksi, miten tuomio saattaa vaikuttaa todisteiden keräämiseen ja hyväksyttävyyteen kotimaassa ja kansainväliseen oikeudelliseen yhteistyöhön yleisesti. Analyysi kuvasti toimijoiden näkemyksiä asiasta: Eurojust laati raportin kesäkuussa 2017 *muun muassa* komissiolle ja neuvostolle (neuvoston asiakirja 10098/17) ja jakoi sen myös Europolin kanssa. Eurojust jatkaa rikostutkinnallisiin tarkoituksiin liittyvän tietojen säilytystä koskevan kehityksen seuraamista Euroopan unionissa ja keskittyy sen vaikutuksiin oikeudellisen yhteistyön kannalta.

3.3 Eurooppalainen pidätysmääräys

Eurojust tuki kansallisia viranomaisia eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamiseen liittyvissä pyynnöissä, joista 320 tapausta koski rekisteröityjen eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanon parantamista, vastaten 12,5 prosenttia kaikista tapauksista. Eniten pyyntöjä esitti Kreikka (44), jota seurasivat Puola (32), Bulgaria (27), Itävalta (27) ja Ruotsi (23). Eniten pyyntöjä vastaanottaneet jäsenvaltiot olivat Yhdistynyt kuningaskunta (54), Espanja (42), Italia (37), Romania (27) ja Ranska (23).

Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen (FD EAW) 16 artiklassa määrätään, että samanaikaisten eurooppalaisten pidätysmääräysten kohdalla täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat pyytää Eurojustilta neuvoa sen suhteen, mihin jäsenvaltioon etsitty henkilö ensisijaisesti luovutetaan. Tällaisia pyyntöjä esittivät Yhdistynyt kuningaskunta (3), Belgia (2), Ranska (1), Alankomaat (1) ja Slovenia (1), jolloin Eurojustissa avattiin kahdeksan tapausta, jotka liittyivät samanaikaisiin eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin.

Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen artiklan 17 kohta 7 määrää, että jos jäsenvaltio ei pysty noudattamaan 17 artiklassa määrättyjä määräaikoja poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi, sen täytyy ilmoittaa viivästyksen syistä Eurojustille. Vuonna 2017 rekisteröitiin 38 ilmoitusta tällaisesta rikkomuksesta. Kaksi näistä tapauksista rekisteröitiin kollegioon, koska ne edellyttivät lisätukea asianosaisilta kansallisilta osastoilta, kun taas muut 36 tapausta annettiin Eurojustille vain tiedoksi. Nämä ilmoitukset keskittyivät edelleen tiettyihin jäsenvaltioihin. Varmistaakseen, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon viivästyksiä koskevat tiedot toimitettaisiin Eurojustille jäsennellyllä tavalla, Eurojust laati täytettävän PDF-lomakkeen. Tämä lomakepohja, joka kehitettiin jäsenvaltioiden kansallisten asiantuntijoiden avulla, jaetaan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille vuoden 2018 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion 5.4.2016, *Aranyosi ja Căldăraru* jälkeen Eurojust on havainnut sellaisten eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien tapausten lisääntymisen, joissa oikeusviranomaisilla on ollut vaikeuksia eurooppalaisten pidätysmääräysten

täytäntöönpanossa, koska vankilaolosuhteiden epäillään olevan puutteellisia määräyksen antaneessa jäsenvaltiossa. Helmikuussa kollegio järjesti [eurooppalaista pidätysmääräystä ja vankilaolosuhteita](#) koskevan teemakeskustelun kokemuksien ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi. Keskustelun aikana osallistujat viittasivat myös edellä mainittuun tuomioon ja sen vaikutuksiin kansallisissa tapauksissa sekä tutkivat Eurojustin mahdollisuuksia tukea kansallisia toimijoita. Tämän lisäksi Eurojust isännöi marraskuussa FRA:n järjestämää asiantuntijoiden kokousta *vankilaolosuhteiden arviointiin käytettävän työkalun kehittämisestä*. Kansalliset asiantuntijat 12 jäsenvaltiosta sekä FRA:n, komission, Euroopan oikeudellisen verkoston sihteeristön ja Eurojustin edustajat keskustelivat mahdollisten työkalujen kehittämisestä vankilaolosuhteiden arviointia varten. Keskustelun tulos esitetään FRA:n raportissa.

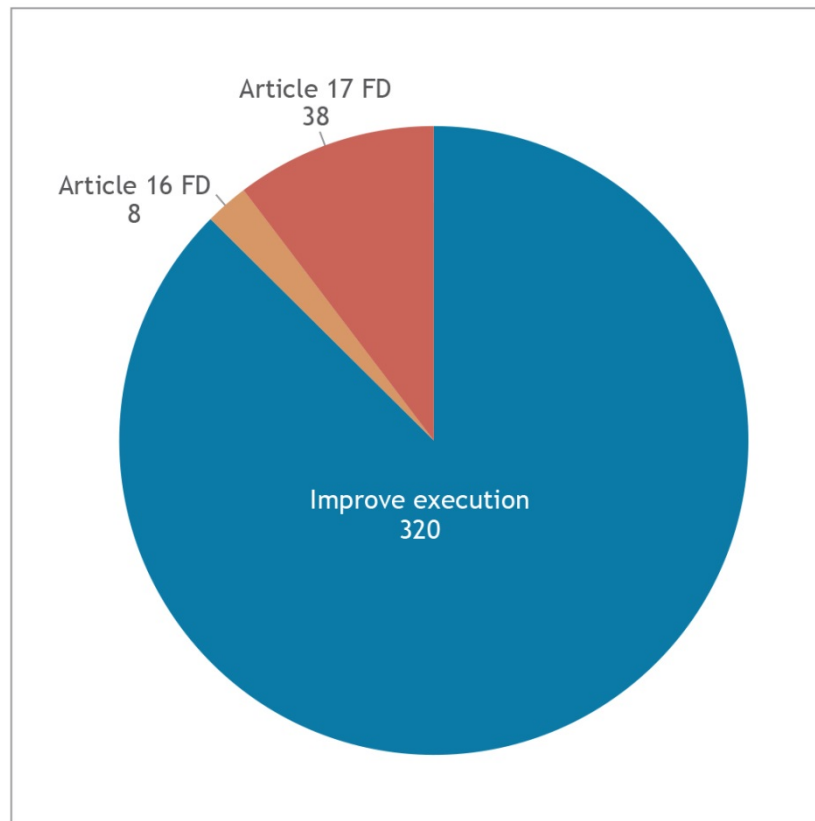
[Raportti eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvistä Eurojustin tapauksista \(2014–2016\)](#) antaa toimijoille tietoa suurimmista ongelmista, joita eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvissä tapauksissa on tunnistettu. Tällaisia ongelmia ovat esimerkiksi luovutusmenettelyissä ilmenevät oikeudelliset ja käytännölliset esteet. Raportti sisältää myös kuvauksia siitä, kuinka Eurojust pyrki mahdollisuuksien mukaan voittamaan nämä esteet. Raportissa käsitellään *muun muassa* seuraavia asioita: tietopyynnot, eurooppalaisten pidätysmääräysten lähettäminen, samanaikaiset eurooppalaiset pidätysmääräykset, määrääjät, luovutuksen lykkääminen ja itse luovutukseen liittyvät ongelmat, syytetoimet muista rikoksista, monimutkaisissa monenvälisissä tapauksissa annettu apu ja lopuksi, tapauksen *Aranyosi ja Căldăraru* ja *Petruhhin* oikeuskäytännön vaikutus Eurojustin tapauksiin.

[Eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö \(Case Law by the Court of Justice of the European Union on the EAW\)](#) on säännöllisesti päivitetty Eurojust-julkaisu, joka tarjoaa EU:n toimijoille yhteenvedoja Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioista, jotka liittyvät 13. kesäkuuta 2002 tehtyyn puitepäätökseen 2002/584/YOS eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä. Nämä yhteenvedot ryhmitellään aiheittain ja sisältävät lyhyen kuvauksen tapauksesta, Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetyt kysymykset sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeudelliset perustelut.

Eurojust laati myös *Tiedotuksen Petruhhin-tapauksen tuomiosta (tapaus C-182/15) ja Eurojustin roolista*, joka julkaistiin neuvoston asiakirjana 15786/17 LIMITE. Tämän tiedotuksen tarkoitus oli kertoa jäsenvaltioiden toimijoille *Petruhhin-tapauksen* tuomion seurauksista sekä roolista, joka Eurojustilla saattaisi tähän liittyen olla. Tiedotus sisältää yhteenvedon tuomiosta, maininnat joistakin tämän tuomion soveltamiseen liittyvistä tärkeimmistä kysymyksistä ja käsittelee lopuksi Eurojustin mahdollista roolia tässä yhteydessä.

EAW cases

Keskinäinen oikeusapu teollis- ja tekijänoikeusrikoksia koskevissa tapauksissa

Lokakuussa Eurojust isännöi Euroopan immateriaaliomaisuussyyttäjien verkoston (European Intellectual Property Prosecutors Network, EIPPN) kokousta, jonka Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto (European Union Intellectual Property Office, EUIPO) ja Eurojust järjestivät yhdessä. Kokouksen tavoite oli lisätä yhteistyötä ja kanssakäymistä EIPPN:n jäsenten välillä sekä EIPPN:n ja muiden teollis- ja tekijänoikeuden alalla Euroopassa toimivien tahojen ja verkostojen välillä.

Kokous toimi foorumina jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden toimijoille, jotka toimivat teollis- ja tekijänoikeusrikosten tutkijoina ja syyttäjinä. Toimijat kertoivat organisaatorakenteistaan ja esittelivät tapauksia, joissa korostuivat toimivaltaan ja käytännön asioihin liittyvät haasteet ja esteet, joita tällaisten rikosten tutkinnoissa ja syytetoimissa ilmenee.

Kokouksessa esiteltiin myös alustavat tulokset Kööpenhaminan yliopistossa tehdystä EUIPO-tutkimuksesta, joka koski "lainsäädäntötoimia, jotka liittyvät teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaamiseen verkossa". Suurimmiksi haasteiksi katsottiin jäsenvaltioiden kansallisten lainsäädäntöjen väliset eroavaisuudet sekä rikollisen toiminnan nopea sopeutuminen tekniikan kehitykseen.

Myös tarve rikollisesta toiminnasta peräisin olevien varojen jäljittämiseksi sekä tehostetulle kansainväliselle yhteistyölle ilmaistiin. Eurojustilla on kokemusta jäädyttämispäätösten ja varojen takaisin hankintamenettelyiden täytäntöönpanon järjestämisestä sekä yhteisten

tutkintaryhmien tuoman lisäarvon edistämisestä. Toimijoita rohkaistiin ottamaan Eurojust mukaan monimutkaisiin rajat ylittäviin teollis- ja tekijänoikeusrikoksia koskeviin tapauksiin ja harkitsemaan yhteisten tutkintaryhmien perustamista.

Koordinoitu lähestymistapa on avain onnistuneeseen syytteenpanoon teollis- ja tekijänoikeusrikoksia koskevissa tapauksissa, ja sen vuoksi yhteistyötä Eurojustin, EJN:n ja EJC:n kanssa suositellaan. Tämän lisäksi teollis- ja tekijänoikeusrikokset ja kyberrikollisuus liittyvät usein toisiinsa, sillä tuotteet myydään usein verkossa. Tämän vuoksi läheiset yhteydet EIPP:n ja EJC:n välillä ovat osaamisen ja asiantuntijuuden jakamisen kannalta hyödyllisiä.

3.4 Eurooppalainen tutkintamääräys

Rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan 3. huhtikuuta annetun direktiivin (EIO-direktiivi) mukaan jäsenvaltioiden on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin noudattaakseen tätä direktiiviä 22. toukokuuta 2017 mennessä. Suurimalta osalta jäsenvaltioista kuitenkin puuttui kansallinen täytäntöönpanolainsäädäntö, kun määräaika täyttyi. Tämä tilanne herätti kysymyksiä EIO-direktiivin 34 artiklan tulkinnasta ja erityisesti sovellettavasta oikeusperustasta tapauksissa, johon liittyi jäsenvaltio, joka ei vielä ollut pannut EIO-direktiiviä täytäntöön. Kesäkuussa Eurojust julkaisi yhdessä EJC:n kanssa *tiedotteen ”vastaavien säännösten” merkityksestä sekä sovellettavasta oikeudellisesta järjestelmästä tapauksissa, joissa EIO-direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on viivästynyt* (neuvoston asiakirjan 9936/17 liite II). Tiedotteessa käsitellään kahta EIO-direktiivin 34 artiklaan liittyvää tärkeää seikkaa, joista kummallakin on selvä vaikutus toimijoiden päivittäiseen työhön: (1) sovellettava oikeudellinen järjestelmä tapauksissa, joissa EIO-direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on viivästynyt ja (2) toimenpiteet, jotka eivät kuulu EIO-direktiivin 34 artiklan ”vastaavia säännöksiä” koskevan konseptin piiriin.

Eurojust-päätöksen 31 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti Eurojust tuki kansallisia viranomaisia EIO-direktiivin soveltamiseen liittyvissä pyynnöissä. Eurojustin saama kokemus liittyy EIO-direktiivin soveltamisen ensimmäisiin kuukausiin, ja siihen vaikuttaa kansallisen täytäntöönpanon puuttuminen joissakin jäsenvaltioissa. Eurojust on tarjonnut tukea ja neuvoja eurooppalaisen tutkintamääräyksen elinkaaren jokaisessa neljässä vaiheessa: (i) laadintavaihe, (ii) lähettäminen toimivaltaiselle täytäntöönpanosta vastaavalle viranomaiselle, (iii) kommunikaation järjestäminen tunnustamisvaiheessa ja (vi) avustaminen täytäntöönpanovaiheen ongelmien ratkaisussa. Esimerkiksi, eurooppalaisen tutkintamääräyksen luonnoksia laadittiin usein ennen koordinaatiokeskusta tai operaatiopäivää, jotta kansalliset jäsenet voisivat tarkistaa, vastasivatko luonnokset täytäntöönpanevan jäsenvaltion oikeudellisen kehyksen vaatimuksia.

Eurojustia on myös toistuvasti pyydetty nopeuttamaan eurooppalaisten tutkintamääräysten täytäntöönpanoa. Vaikka kansalliset viranomaiset ovat yleisesti olleet positiivisia eurooppalaisen tutkintamääräyksen, standardisoidun muodon ja määräaikaisten suhteen, joissakin tapauksissa otettiin esiin kysymyksiä, jotka edellyttivät Eurojustin tukea. Eurojustilla voi olla tärkeä rooli asiantuntemuksen ja teknisen tuen tarjoamisessa kansallisille viranomaisille parhaiden ratkaisujen löytämiseksi ja samalla kunnioittaen EU:n oikeudellista kehystä ja asianomaisten lainkäyttöalueiden oikeudellisia vaatimuksia.

Eurojust suunnittelee järjestävänsä eurooppalaisen tutkintamääräyksen käyttöä koskevan kokouksen vuoden 2018 lopulla.

Eurooppalaiset tutkintamääräykset aseellista ryöstöä koskevassa tapauksessa

Italian ja Albanian kansalaisten muodostamaa jengiä epäiltiin useista aseellisista ryöstöistä enimmäkseen käteistä kuljettaviin panssaroituihin ajoneuvoihin ja pankkeihin. Italiassa aloitettiin tutkinta, kun panssaroitu pakettiauto ryöstettiin Salernon lähellä helmikuussa 2017. Tutkinta mahdollisti Italiassa toimivan järjestäytyneen rikollisryhmän jäsenten ja rikollisryhmän *modus operandin* tunnistamisen. Lisäksi telekuuntelu paljasti, että sama järjestäytynyt rikollisryhmä suunnitteli suurta ryöstöä Saksassa. Tämän seurauksena Saksan puoleisessa tutkinnassa ryhdyttiin seuraamaan Saksassa olevien järjestäytyneen rikollisryhmän jäsenten liikkeitä.

Heinäkuussa ja syyskuussa pidettyjen koordinaatiokokousten aikana osallistuvat oikeus- ja lainvalvontaviranomaiset vaihtoivat tutkintojensa tuloksia ja sopivat yhteisestä tutkintastrategiasta todisteiden keräämiseksi sekä yleisön suojelemiseksi järjestäytyneen rikollisryhmän aseellisilta toimilta.

Keskinäisen oikeusavun vaatimuksiin, menettelytapoihin ja toimivaltaisiin viranomaisiin liittyen tunnistettiin useita ongelmia, jotka olisivat voineet aiheuttaa viivästyksiä ja esteitä. Eurooppalaisten tutkintamääräysten käyttöönotto Saksassa ja Italiassa ratkaisi osan ongelmista.

Italian tutkinnasta vastannut syyttäjä antoi eurooppalaisia tutkintamääräyksiä ja lähetti ne Eurojustin kautta toimivaltaisille viranomaisille Saksaan. Eurooppalaiset tutkintamääräykset olivat standardimuotoisia, jolloin tarvittavien tietojen tunnistaminen ja kääntäminen helpottui. Tästä johtuen eurooppalaisten tutkintamääräysten laatiminen, toimittaminen ja täytäntöönpaneminen kävi hyvin nopeasti, ja useita kotietsintöjä ja takavarikointeja voitiin suorittaa samanaikaisesti.

Koordinaatiokokouksissa Eurojust avusti eurooppalaisen tutkintamääräyksen sisällön laatimisessa ja tarjosi neuvoja. Eurojustin rooli oli merkittävä eurooppalaisten tutkintamääräysten kautta kerättyjen operatiivisten tietojen vaihdon koordinoinnissa sekä operaation ajoituksesta sopimisessa siten, että kaikkien osapuolien eduista huolehdittiin italialaisen tutkinnan yhteydessä hankittujen ja säilytettyjen todisteiden turvaamisen osalta. Saksan ja Italian kansallisten osastojen välinen jatkuva kommunikaatio mahdollisti tutkintatoimien säännöllisen seurannan.

Lokakuun 9. päivänä Saksan ja Italian oikeus- ja lainvalvontaviranomaiset aloittivat järjestäytynyttä rikollisryhmää vastaan yhteisen operaation, jonka aikana 19 henkilöä (22:sta) pidätettiin ja yli 30 kotietsintää suoritettiin.

Tapaus oli vielä kesken vuonna 2017.

Italian yleinen syyttäjä Gianpaolo Nuzzo sanoi:

"Eurojustin rooli oli äärimmäisen tärkeä tämän tapauksen menestyksen kannalta (19 epäiltyä 22:sta pidätettiin); Eurojust järjesti kaksi koordinaatiokokousta ja loi protokollan sujuvaan tiedonvaihtoon Saksan kanssa. Yhtä tärkeä rooli Eurojustilla oli niiden eroavaisuuksien ratkaisemisessa, joita italialaisissa ja saksalaisissa menettelytavoissa oli järjestäytyneen rikollisryhmän pysäyttämiseksi. Tutkinnassa onnistuttiin löytämään

kompromissi, joka huomioi sekä yleiselle turvallisuudelle aiheutuvan riskin Saksassa että tarpeen riittävien todisteiden keräämiseen Italiassa.”

EUROPEAN INVESTIGATION ORDER

KEY FEATURES

- ▶ EU Directive on the EIO (2014/41) of 3 April 2014
- ▶ Mutual recognition of judicial decisions
- ▶ Replaces Letters of Request for investigative measures
- ▶ Deadline for transposition: 22 May 2017
- ▶ Obtains evidence located in another EU Member State
- ▶ Simplifies and accelerates cross-border criminal investigations

HOW IT WORKS

Examples of investigative measures:

- ▶ Obtaining existing evidence
- ▶ Hearings of witnesses and suspects
- ▶ (House) searches
- ▶ Checks on bank accounts/financial operations
- ▶ Interception of telecommunications
- ▶ Temporary transfer of persons in custody
- ▶ Preservation of evidence

LIFE CYCLE OF AN EIO

1- **DRAFTING** of EIO by judicial authority in Member State A

2- **TRANSMISSION** of EIO to judicial authority in Member State B

3- **RECOGNITION** of EIO in Member State B

4- **EXECUTION** of EIO in Member State B

EIO CASES

EUROJUST IDENTIFIES CHALLENGES AND BEST PRACTICE IN EIO CASES

ADVANTAGES OF THE EIO

- ✓ Creates a single comprehensive instrument with a large scope
- ✓ Sets strict deadlines for gathering the evidence requested
- ✓ Limits the reasons for refusing such requests
- ✓ Reduces paperwork by introducing a single standard form
- ✓ Protects the fundamental rights of the defence

EU MEMBER STATES TAKING PART IN THE EIO *

* As of 20 March 2018. For status of EIO implementation, see [EJN website](#).

3.5 Yhteiset suositukset

Eurojustin tukemissa tapauksissa kansallisten viranomaisten väliset ongelmat ratkaistaan tason II kokouksissa tai koordinaatiokokouksissa, ja yhteisymmärrykseen päästään keskustelun ja keskinäisen luottamuksen rakentamisen kautta. Kansalliset jäsenet avustavat kansallisia viranomaisia ja antavat usein yksittäisiä tapauksia koskevia suosituksia Eurojust-päätöksen 6 artiklan mukaisesti. Joissakin tapauksissa asianomaiset kansalliset jäsenet toimittavat kirjallisen pyynnön tai suosituksen kansallisille viranomaisille. Niiden pyyntöjen lisäksi, joiden laatijana oli vain yksi kansallinen jäsen, vuonna 2017 tehtiin yhdeksän yhteistä suositusta, joiden laatimiseen osallistui kaksi tai kolme kansallista jäsentä yhdeksästä eri jäsenvaltiosta (Belgia, Bulgaria, Saksa, Irlanti, Espanja, Italia, Alankomaat, Portugali ja Romania) esittääkseen päätelmän asiaa koskevasta oikeudellisesta lausumasta. Näissä yhteisissä suosituksissa asianomaiset kansalliset jäsenet pyytävät kansallisia viranomaisia suorittamaan yhden Eurojust-päätöksen 6 artiklassa luetelluista toimenpiteistä. Kansalliset jäsenet esimerkiksi esittivät, että jollakin kansallisella viranomaisella saattoi olla paremmat edellytykset aloittaa tiettyjä toimia koskevat syytetoimet tai pyysivät kansallista viranomaista toteuttamaan erityisiä tutkintatoimia (kuten valvottuja läpilaskuja) tai muita perusteltuja tutkinta- tai syytetoimia. Tämä vuonna 2016 käyttöön otettu suhteellisen uusi käytäntö on saanut positiivisen vastaanoton kansallisilta viranomaisilta, jotka voivat nyt luottaa saavansa Eurojustilta yhtenäisemmän, perustellun ja yhteisesti hyväksytyn lausuman. Käytäntö lisää Eurojustin neuvoa-antavan roolin lisäarvoa, tuoden eurooppalaisen näkökulman ja ratkaisun monimutkaisiin rajat ylittäviin tapauksiin.

Suurin osa yhteisistä suosituksista koski toimivaltakysymyksiä, kuten päätöksiä siitä, millä lainkäyttöalueella syytetoimet olisi parasta aloittaa. Näiden tapausten arvioimisessa Eurojust käytti vuonna 2016 tarkastettua ja hiljattain kaikille EU-kielille käännettyä opastaan ["Syytetoimista sopimisen periaatteet"](#) (Guidelines for deciding which jurisdiction should prosecute?) sekä julkaisuaan *ne bis in idem* -periaatteen soveltamisesta Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöissä.

[**Vuonna 2017 julkaistu raportti toimivaltaristiriitojen ehkäisemiseen ja ratkaisemiseen liittyvistä tapauksista on**](#) vuoden 2015 raportin päivitetty versio, jossa huomioidaan vuosien 2009 ja 2017 välillä tapahtunut kehitys tällä alalla. Raportissa käsitellään Eurojustin tapauksia neljästä eri näkökulmasta; rinnakkaisten menettelyiden tunnistaminen ja koordinoiminen, toimivaltakysymykset ja päätökset syyttävästä lainkäyttöalueesta, menettelyiden siirtäminen sekä *ne bis in idem* -periaatteen soveltamiseen liittyvät kysymykset.

Ne bis in idem -periaatetta koskeva Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö rikosasioissa (The principle of ne bis in idem in criminal matters in the case law of the CJEU), jota päivitettiin syyskuussa 2017, sisältää yhteenvedon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntönnöistä, jotka liittyvät *ne bis in idem* -periaatteen soveltamiseen rikosasioissa. Siinä kuvataan, kuinka tämä oikeuskäytäntö on auttanut muokkaamaan *ne bis in idem* -periaatteen soveltamisalaa ja pääpiirteitä EU-tasolla. Se on toimijoiden lisätyökalu, joka sisältää neuvoja *ne bis in idem* -periaatteen soveltamisesta kansainvälisissä yhteyksissä. Yhteenvedoa päivitetään säännöllisesti.

Toimivaltaristiriitoja koskeva yhteinen suositus

Tapaus koskee järjestäytyntä rikollisryhmää, joka harjoittaa laitonta huumausainekauppaa sekä siihen liittyvää rikollista toimintaa, kuten rahanpesua. Järjestäytynyt rikollisryhmä toimi Saksassa, Espanjassa, Ranskassa ja Italiassa sekä mahdollisesti myös muissa jäsenvaltioissa.

Tutkinnoissa paljastui, että järjestäytynyt rikollisryhmä toi huumeita, pääasiassa hasista, Euroopan unionin ulkopuolelta Espanjaan. Huumeet salakuljetettiin ja myytiin muihin jäsenmaihiin, ja niitä kuljetettiin monin tavoin, kuten esimerkiksi kaksoisrungolla varustettuihin veneisiin piilotettuina sekä tavallisen postin kautta.

Kun saksalainen syyttäjä toi tapauksen Eurojustille, se oli jo ollut vireillä muutaman vuoden ilman asianmukaista koordinoitua. Saksan, Espanjan ja Ranskan välinen yhteinen tutkintaryhmä perustettiin yhden vuoden ajaksi. Eurojust auttoi sopimuksen laatimisessa.

Tutkintojen viimeisissä vaiheissa ja yhteisen tutkintaryhmän lopettamisen jälkeen oli pikaisesti päätettävä, millä lainkäyttöalueella – Saksassa vai Espanjassa – useammassa kuin yhdessä maassa tutkittuja epäiltyjä syytettäisiin, jotta oikeus tapahtuisi parhaalla tavalla ja jotta mahdolliselta *ne bis in idem* -tilanteelta välttyttäisiin.

Koordinaatiokokous antoi osallistujille mahdollisuuden selkeän kuvan saamiseen. Kolme epäiltyä tutkittiin Saksassa ja Espanjassa. Saatavilla olevien tietojen mukaan tutkinnat koskivat pääasiassa samoja tekoja. Tämän lisäksi, koska näiden kolmen epäillyn ja heidän rikollisen toimintansa välillä oli läheisiä yhteyksiä, tutkijat päättivät, että kaikkia kolme epäiltyä ja kaikkia tutkittuja tapahtumia koskevat syytetoimet tulisi aloittaa samalla lainkäyttöalueella.

Yksityiskohtaisten keskustelujen ja ilmenneiden tosiasioiden perusteella Saksan ja Espanjan kansalliset jäsenet laativat Eurojust-päätöksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisen yhteisen suosituksen, joka sisälsi päätelmän siitä, miksi Saksalla olisi paremmat edellytykset aloittaa näiden kolmen syytetyn tekoja koskevat syytetoimet.

Asiassa huomioitiin lukuisia seikkoja, kuten seuraavat: (i) laajempi saksalainen tutkinta; (ii) epäiltyjen kansallisuus, sijainti ja luovutusmahdollisuudet; (iii) epäiltyjen roolit rikollisjärjestössä; (iv) kerättyjen todisteiden määrä ja saatavuus Saksassa ja (v) menettelyiden edistyneempi vaihe Saksassa. Lisäksi Espanjan viranomaisia pyydettiin siirtämään menettelynsä nopeasti ja järjestämään asiaan kuuluvien eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpano, ja Saksan viranomaisia pyydettiin hyväksymään menettelyiden siirto nopeasti.

Syytteet yhtä epäiltyä vastaan sekä Espanjassa ja Italiassa eivät koskeneet samoja tekoja, josta kyseinen rikollinen toiminta muodostui. Tämän vuoksi Espanja ja Italia jatkoivat rinnakkaisia menettelyitään, toistensa tuloksia vaarantamatta.

VUODEN PAINOPISTE

Yhteisten tutkintaryhmien arviointi

Eurojust ja JIT-verkosto julkaisivat yhteisten tutkintaryhmien arviointia koskevan toisen raporttinsa.

Hanke yhteisten tutkintaryhmien arvioimiseksi aloitettiin 2013, ja sen tavoitteet olivat

- auttaa toimijoita arvioimaan yhteisten tutkintaryhmien toimintaa saavutettujen tulosten, lisäarvon ja mahdollisten puutteiden perusteella, jotta tulevaa yhteistyötä voitaisiin parantaa
- lisätä toimijoiden tietämystä yhteisistä tutkintaryhmistä tunnistamalla pääasialliset oikeudelliset ja käytännön ongelmat ja löydetty ratkaisut.

Yhteisiä tutkintaryhmiä arvioimalla toimijoille ja sidosryhmille voidaan antaa arvokkaita tietoja, joiden avulla voidaan arvioida tämän työkalun merkitystä ja tehokkuutta taistelussa vakavaa rajat ylittävää rikollisuutta ja terrorismia vastaan.

Vuoden 2015 joulukuussa toimijoille julkaistiin ensimmäinen yhteisten tutkintaryhmien arviointiraportti, joka perustui 42 yhteisen tutkintaryhmän itsearviointiin.

Toinen yhteisten tutkintaryhmien arviointiraportti

Ensimmäisen raportin jälkeen JIT-verkoston sihteeristö vastaanotti 32 uutta arviota. Toisessa raportissa päivitetään ensimmäisessä raportissa tehtyä analyysia ja huomioidaan näiden uusien arvioiden tulokset.

Tämä hankkeen uusi vaihe toteutettiin yhdessä Eurojustin kanssa, ja sen vuoksi siihen sisältyy myös Eurojustin kokemuksista saatuja havaintoja. Vuosien 2014 ja 2016 välillä suljettujen JIT-tapausten analyysin pohjalta kollegio järjesti teemakeskustelun yhteisistä tutkintaryhmistä, ja sen tulokset on esitetty raportissa.

Tämä lähestymistapa tarjoaa täydentävän näkökulman yhteisten tutkintaryhmien arviointiin kansallisten viranomaisten toimesta yhteisen tutkintaryhmän elämänkaaren kaikissa vaiheissa.

Havaintoja Eurojustin kokemuksista yhteisten tutkintaryhmien kanssa

Perustamisvaihe

Perustamisvaiheessa Eurojust auttaa kansallisia viranomaisia tunnistamaan yhteiselle tutkintaryhmälle soveltuvia tapauksia, selvittämään oikeudellisia ja virallisia vaatimuksia sekä laatimaan JIT-sopimuksen.

Käytännössä Eurojustin osallistuminen perustuu laajalti epäviralliseen yhteydenpitoon kansallisten viranomaisten kanssa. Esimerkiksi, prosessin tehostamiseksi eräs Eurojustin kansallinen osasto laati pyynnön esittäneen kansallisen viranomaisen täytettäväksi lomakkeen, johon lisättiin tutkintaa koskevat tiedot, jotka olisivat tarpeen myöhemmissä vaiheissa (esim. yhteenveto tapauksesta, tunnistetut yhteydet muihin jäsenmaiin, rinnakkaiset tutkinnat jne.).

Tärkeä seikka perustamisvaiheen aikana on muissa jäsenvaltioissa vireillä olevien rinnakkaisten tutkimusten tunnistaminen. Eurojust auttaa kansallisia viranomaisia

tunnistamaan nopeasti käynnissä olevia rinnakkaisia tutkintoja esim. tekemällä yhteistyötä Europolin yhteystoimiston ja analyysihankkeiden kanssa tai pyytämällä niiltä tukea.

Vaikka kriteerit yhteisen tutkintaryhmän perustamisen ehdottamiselle saattavat vaihdella jäsenvaltioittain, Eurojustin kokemuksen mukaan seuraavat seikat on otettava huomioon:

- asianosaisissa maissa olevien tutkintojen olemassaolo ja vaihe
- mahdollisten JIT-kumppaneiden lukumäärä (esim. yhteiset tutkintaryhmät, joissa on rajattu määrä kumppaneita tai useita kumppaneita)
- toimenpiteiden kiireellisyys
- arvioitu aikataulu JIT-sopimuksen solmimiselle (erityisesti monenvälisten yhteisten tutkintaryhmien kohdalla ja/tai sellaisten yhteisten tutkintaryhmien kohdalla, joihin kuuluu jäsenvaltioita, joissa edellytetään kansallista lupamenettelyä)
- asianosaisten jäsenvaltioiden resurssit.

Kuten monien tapausten yhteydessä on raportoitu, jos tutkintaa ei ole vielä aloitettu yhdessä asianosaisessa jäsenvaltiossa, Eurojust voi auttaa merkittävästi tutkintojen aloittamisessa kansallisella tasolla, esim. järjestämällä tarpeellisten tietojen ja todisteiden ensimmäisen toimituksen.

Eurojustin kokemusten perusteella tunnistettiin useita esteitä tai vaikeuksia, joita yhteisen tutkintaryhmän perustamiseen voi liittyä:

- "tuntemattoman pelko" tai oletus, että yhteiset tutkintaryhmät soveltuvat vain korkean profiilin tapauksiin
- eroavaisuudet operatiivisissa prioriteeteissa
- käynnissä olevien tutkintojen puuttuminen tai eri vaiheissa olevat tutkinnat asianosaisissa maissa
- rinnakkaiset tutkinnat, joita useat oikeusviranomaiset suorittavat samassa maassa
- kansallisten lupaprosessien vaikutus.

Keskeisten viranomaisten ja/tai JIT-asiantuntijoiden neuvoa-antava rooli voi yksinkertaistaa perustamisprosessia. Tässä yhteydessä tunnustettiin lisäarvo, jota tuo kansallisen jäsenen valtuuttaminen allekirjoittamaan JIT-sopimus kansallisten viranomaisten puolesta, kuten monien jäsenvaltioiden lainsäädännössä on määrätty.

Eurojustin tuki JIT-sopimuksen laatimisen yhteydessä on usein keskeistä yhteisen tutkintaryhmän perustamisen onnistumisen kannalta. Eurojust tukee [päivitetyä mallisopimuksen](#) (jossa huomioidaan yhteisten tutkintaryhmien laajentaminen kolmansiiin maihin) käyttämistä neuvotteluiden yksinkertaistamiseksi. Eurojustin osallistuminen mahdollistaa myös JIT-sopimuksen laatimisen ja siitä neuvottelemisen yhteisellä työkielellä. Aina kun se on mahdollista, JIT-sopimuksen käännökset (mikäli tarpeen) tehdään vasta kun sopimuksen sisällöstä on sovittu.

Viime vuosina Eurojustin kokemus on lisääntynyt sellaisten yhteisten tutkintaryhmien osalta, joihin on osallistunut kolmansia maita. Käytännössä kolmansien maiden osallistuminen yhteisiin tutkintaryhmiin saattaa edellyttää tiettyjen kysymysten käsittelemistä (tällaisia ovat esim. takuut kuolemantuomion soveltamatta jättämisestä, tietosuoja, luottamuksellisuus, oikeudellisten perusteiden tunnistaminen). Mahdollisuus kolmansien maiden edustajien läsnäoloon koordinaatiokokouksissa helpottaa huomattavasti yhteisten tutkintaryhmien perustamista EU-valtioiden ja EU:n ulkopuolisten valtioiden välille. Lisäksi Sveitsin ja Norjan

yhteyssyyttäjiä läsnäolo Eurojustissa on johtanut Sveitsin ja Norjan välisten yhteisten tutkintaryhmien menestyksekkääseen perustamiseen ja kehitykseen.

Operatiivinen vaihe

Koska yhteiset tutkintaryhmät mahdollistavat kansallisten viranomaisten välisen suoran kommunikaation, Eurojustilta ei ehkä pyydetä lisäapua sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, vaikka Eurojust usein auttaakin operatiivisia tavoitteita koskevien neuvotteluiden ja sopimusten sekä ryhmän sisäisten kommunikaatio- ja koordinaatiomenetelmien suhteen ja kysymyksissä, jotka koskevat todisteiden hyväksyttävyyttä ja toimivaltaa.

Koordinaatiokokousten avulla voidaan myös järjestää yhteistyö maiden kanssa, jotka eivät osallistu yhteiseen tutkintaryhmään. Yksi parhaista käytännöistä tässä yhteydessä oli koordinaatiokokouksen puitteiden käyttäminen JIT-kumppaneiden välisen kokouksen yhdistämiseksi neuvotteluihin, joihin osallistuivat jäsenvaltiot sekä kolmannet maat, joilta yhteistyötä pyydettiin keskinäisen oikeusapupyynnön välityksellä. Useissa tapauksissa Europolilla pidettiin kokous Eurojustin koordinaatiokokousta edeltävänä päivänä tiedonvaihdon edistämiseksi lainvalvontatasolla.

Koordinaatiotarve ilmenee usein operatiivisen vaiheen viimeisessä osassa, kun asiaosaiset viranomaiset tarvitsevat oikeudellisia kysymyksiä (menettelyjen siirtäminen, eurooppalaiset pidätysmääräykset ja toimivaltaristiriidat) koskevia asiantuntijaneuvoja, vertailevat tutkintojen tuloksia ja/tai sopivat lopullisista suunnitelmista, kuten samanaikaisista operaatioista. Tämän lisäksi Eurojustin kansalliset osastot auttavat JIT-sopimusten lisäyksissä tai muutoksissa, avustavat kyseisen yhteisen tutkintaryhmän rahoitusta koskevissa asioissa ja auttavat yhteiseen tutkintaryhmään kuulumattomiin maihin lähetettävien kirjallisten pyyntöjen täytäntöönpanossa tai muiden oikeudellisten instrumenttien (eurooppalaiset pidätysmääräykset, eurooppalaiset tutkintamääräykset) käytössä.

Yhteisiä operaatiopäiviä voidaan tukea perustamalla Eurojustiin koordinaatiokeskuksia, jotka helpottavat yhteistyötä samanaikaisten operaatioiden aikana ja varmistavat asianmukaisen seurannan (kuten väliaikaisen luovutuksen, varojen jäädytyksen ja menettelyiden siirron). Vuonna 2017 viisi koordinaatiokeskusta käsitteli tapauksia, joita varten oli perustettu yhteinen tutkintaryhmä.

Kansalliset viranomaiset usein ennakoivat ja varmistelevat rajat ylittävien toimien kustannuksia osana operatiivista suunnitteluaan. Eurojustin taloudellinen tuki on avaintekijä yhteisten tutkintaryhmien käytössä jäsenvaltioissa.

Lopetusvaihe

Eurojustin tukea saatetaan pyytää, kun yhteinen tutkintaryhmä on lopetettu, jos tarvetta yhteistyölle on vielä esimerkiksi syyte- ja oikeudenkäyntivaiheiden aikana. Tällaisissa tilanteissa Eurojustin tapaus pysyy avoimena yhteisen tutkintaryhmän lopettamisen jälkeen, ja tukea tarjotaan tarpeen mukaan.

Kun yhteinen tutkintaryhmä on lopetettu, Eurojust tarjoaa tukea, erityisesti yhteisen tutkintaryhmän arvioimiseksi, järjestämällä ja/tai rahoittamalla yhteisen tutkintaryhmän arviointikokouksen.

Yhteisen tutkintaryhmän avulla kokonaiskuva salakuljetusverkostoa pyörittävästä järjestäytyneestä rikollisryhmästä

Eurojustin vuoden 2015 vuosikertomuksessa esiteltiin tapaus, joka koski Yhdistyneen kuningaskunnan tutkintaa, jossa tutkittiin Albanian kansalaisten laitonta maahantuloa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan muiden jäsenvaltioiden kautta. Belgian, Tšekin, Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen yhteinen tutkintaryhmä paljasti voitot, joita järjestäytynyt rikollisryhmä hankki salakuljetuksella, jonka uhrina oli yli 100 henkilöä. Eurojustin koordinaatiokeskuksen tuella kahdeksan epäiltyä pidätettiin yhteisen operaatiopäivän aikana marraskuussa 2015.

Belgia oli valittu syytetoimien lainkäyttöalueeksi, joten Tšekin ja Yhdistyneen kuningaskunnan rikosoikeudelliset menettelyt siirrettiin Belgiaan vuonna 2016. Oikeudenkäyntien järjestäminen Belgiassa merkitsi sitä, että useampia kohteita pystyttiin syyttämään kuin silloin, jos menettelyt olisi aloitettu kaikissa asianosaisissa maissa. Erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan näkökulmasta todisteita koskevat standardit eivät olisi mahdollistaneet syytteiden nostamista kaikkia niitä epäiltyjä vastaan, joita Belgiassa lopulta syytettiin. Oikeuteen joutui 28 henkilöä ja tuomiot luettiin tammikuussa 2017. Viidelletoista kuljettajalle määrätty vankeusrangaistukset vaihtelivat 6 ja 14 kuukauden välillä, ja toisten salakuljetukseen osallistuneiden seitsemän henkilön tuomiot vaihtelivat rikosoikeudellisten syytteiden hylkäämisestä 28 kuukauden vankeusrangaistukseen. Salakuljetustoiminnan järjestäjille määrättiin pidemmät tuomiot; jopa viisi vuotta vankeutta. Kaksi johtajaa sai kahdeksan vuoden tuomiot. Järjestäytyneen rikollisryhmän kaikki jäsenet saivat sakkoja, joiden määrä oli jopa 672 000 euroa ja varoja tuomittiin menetetyiksi jopa 197 000 euron arvosta.

Maaliskuussa 2017 Eurojustissa järjestettiin koordinaatiokokous, jossa keskusteltiin Belgian tuomioistuimenmenettelyiden tuloksista ja tuomioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka koskivat joitakin syytettyjä, jotka eivät olleet läsnä oikeudenkäynnissä. Lisäksi keskusteltiin takavarikointia ja omaisuuden takaisinmaksua koskevien kysymysten käsittelystä. Myös yhteisen tutkintaryhmän toiminnasta tehtiin arvio, jonka yhteydessä analysoitiin sekä kokemuksesta saatuja opetuksia että parhaita käytäntöjä. Yhteinen tutkintaryhmä olisi hyötynyt yhdestä yhteispisteestä, johon olisi ollut pääsy esimerkiksi turvallisen verkon kautta, sillä tämä olisi mahdollistanut suurten tiedostojen tarkastelun. Tärkeä opetus oli, että vaikka rikosoikeudelliset menettelyt olivat yhä käynnissä Belgiassa, JIT-sopimuksen oli annettu päättyä joulukuussa 2016. Koska yhteistyölle oli yhä tarvetta, ts. takavarikointiin ja omaisuuden takaisinmaksuun liittyen, asianosaiset viranomaiset olisivat ehkä hyötynyt jatkuvasta ja helposta tiedon vaihdosta JIT-sopimuksen puitteissa. JIT-yhteistyön positiivisena puolena osapuolet näkivät sen, että yhteisen tutkintaryhmän avulla kansalliset viranomaiset pystyivät rekonstruoimaan suuren osan järjestäytyneen rikollisryhmän toiminnasta. Käyttämällä tietoja, joita oli saatavilla yhteiseen tutkintaryhmään kuuluvissa jäsenmaissa, salakuljetusverkostoon pystyttiin yhdistämään enemmän maahantulijoiden kuljetuksia, kuin mitä kukin yhteisen tutkintaryhmän jäsen olisi yksinään voinut tehdä.

Luku 4 Eurojustin yhteistyö kolmansien maiden kanssa

Yhteistyösopimukset

Montenegron kanssa solmitun yhteistyösopimuksen voimaantulo 3. kesäkuuta ja Ukrainan kanssa solmitun yhteistyösopimuksen voimaantulo 2. syyskuuta nosti kolmansien maiden kanssa tehtyjen sopimusten lukumäärän yhdeksään. Vuonna 2016 aloitetut viralliset neuvottelut yhteistyösopimuksen solmimiseksi Albanian kanssa päättyivät ja vuoden loppuun mennessä sopimukselta puuttui enää neuvoston hyväksyntä. Lokakuussa kollegio päätti aloittaa viralliset neuvottelut Georgian kanssa yhteistyösopimuksen laatimiseksi ja ilmoitti neuvostolle neuvottelujen aloittamista koskevista suunnitelmistaan.

Kartoittaakseen mahdollisuuksia yhteistyön lisäämiseen Länsi-Balkanin maiden kanssa, Eurojustin delegaatiot vierailivat Bosnian ja Hertsegovinan, Makedonian, Serbian, Albanian ja Montenegron kansallisten oikeus- ja tietosuojaviranomaisten luona. Yhteyksiä pidettiin myös muihin kolmansiin maihin, kuten Brasiliaan, Kolumbiaan, Israeliin, Meksikoon, Tunisiaan ja Turkkiin, joiden kanssa Eurojust haluaa tehostaa yhteistyötä.

Kolmansiin maihin liittyvät Eurojustin tapaukset

Eurojust antoi tukea 258 tapauksessa, joihin liittyi kolmansia maita. Kuten aiempinakin vuosina, nämä tapaukset koskivat pääasiassa petoksia ja rahanpesua. Kolmansien maiden osallisuus huumausainerikoksiin liittyvissä tapauksissa lisääntyi. Kolmansien maiden edustajia oli paikalla 61 koordinaatiokokouksessa. Sveitsi, Yhdysvallat ja Norja, joilla on pysyvä edustus Eurojustissa, osallistuivat koordinaatiokokouksiin eniten. Kanada, Islanti, San Marino ja Sveitsi osallistuivat myös koordinaatiokeskuksiin. Kolmannet osapuolet osallistuivat 21 Eurojustin tukemaan yhteiseen tutkintaryhmään, joista 11 olivat uusia.

Yhteistyö kolmansien maiden kanssa lahjustapauksessa

Tapaus koski korkeiden virkamiesten lahjontaa Uzbekistanissa. Uzbekistanin ulkopuoliset yritykset käyttivät lahjuksia hankkiakseen valtion omistamia lisensejä, joita pääsy Uzbekistanin televiestintämarkkinoille edellytti. Suuria rahasummia siirrettiin Uzbekistanin kansalaisten omistamille ja hallinnoimille ulkomaalaisille pankkitileille. Ulkomaiset yritykset olivat uzbekistanilaisen korkea-arvoisen pääepäillyn hallinnassa. Rahat siirrettiin myöhemmin toisille pääepäillyn hallitsemille ulkomaisille pankkitileille ja käytettiin kiinteistöjen ja ylellisyystavaroiden ostamiseen.

Yritysten lahjontaa ja/tai liitännäisrikoksia, kuten rahanpesua ja asiakirjaväärennöksiä, koskevia tutkintoja suoritettiin useissa maissa, kuten Ruotsissa, Alankomaissa, Sveitsissä ja Yhdysvalloissa. Tutkintojen osalta yhteistyötä tekivät myös muut maat, kuten Belgia, Ranska ja Norja.

Ruotsin kansallinen osasto avasi tapauksen Eurojustissa tammikuussa 2013. Sen jälkeen Eurojustissa pidettiin neljä koordinaatiokokousta. Ensin keskityttiin käynnissä olevien tutkintojen vaiheita koskevaan tiedonvaihtoon sekä oikeudellisiin ongelmiin, jotka liittyivät todisteiden hankkimiseen ulkomailta. Neljännessä koordinaatiokokouksessa toukokuussa 2017

osallistujat keskustelivat syytteistä, joita joissakin maissa oli nostettu yrityksiä vastaan, varojen menetetyksi tuomitsemista ja palauttamista koskevista kysymyksistä sekä mahdollisesta *ne bis in idem* -tilanteesta. Toukokuun kokoukseen osallistui kahdeksan maata, joista useimmat olivat aloittaneet omat tutkintansa. Tämä kokous tarjosi ensimmäisen mahdollisuuden Uzbekistanin edustajien tapaamiseen, ja varojen jakamisesta keskusteltiin heidän sekä kaikkien muiden asianosaisten maiden kanssa. Edistyminen ei olisi ollut mahdollista, ellei Eurojust olisi koordinoanut eri tutkintoja.

Järjestämällä nämä koordinaatiokokoukset, Eurojust loi foorumin tiedonvaihdon sekä luottamuksen ja yhteisymmärryksen parantamiselle, tehostaen näin kahdenvälisiä yhteyksiä Eurojustin ulkopuolelle. Varoja jäädytettiin noin 1,25 miljardin euron edestä 12 maassa.

Eurojustin yhteyssyyttäjät

Kolmannet maat, jotka ovat tehneet Eurojustin kanssa yhteistyösopimuksen, voivat nimittää yhteyssyyttäjän Eurojustiin. Eurojustissa ovat useiden viime vuosien aikana toimineet Norjan, Sveitsin ja Yhdysvaltojen yhteyssyyttäjät, ja joulukuussa Eurojustiin nimitettiin Montenegroa edustava yhteyssyyttävä. Eurojustissa toimivien yhteyssyyttäjien rekisteröimien tapausten lukumäärä oli yhteensä 148.

Norjan yhteyssyyttävä rekisteröi 78 tapausta, joista suurin osa koski laitonta huumausainekauppaa, henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen tai henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvia rikoksia, ihmiskauppaa ja petoksia, sekä järjesti 4 koordinaatiokokousta. Norja oli osallisena 40 tapauksessa ja osallistui 15 koordinaatiokokoukseen pyyntöjä vastaanottaneena maana.

Sveitsin yhteyssyyttävä rekisteröi 70 tapausta, joista suurin osa koski petoksia, laitonta huumausainekauppaa, henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen tai henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvia rikoksia ja ihmiskauppaa, sekä järjesti 8 koordinaatiokokousta ja yhden koordinaatiokeskuksen. Lisäksi Sveitsi oli osallisena 114 tapauksessa ja osallistui 24 koordinaatiokokoukseen pyyntöjä vastaanottaneena maana.

Yhdysvaltojen yhteyssyyttävä järjesti yhden koordinaatiokokouksen, joka liittyi merirosvukseen. Yhdysvallat oli osallisena 35 tapauksessa ja osallistui 16 koordinaatiokokoukseen pyyntöjä vastaanottaneena maana.

Koska Montenegron yhteyssyyttävä aloitti toimintansa joulukuussa, Montenegro ei rekisteröinyt yhtään tapausta vuoden loppuun mennessä. Montenegro oli kuitenkin osallisena 4 Eurojustin tapauksessa pyyntöjä vastaanottaneena maana.

FIFA-tapaus

Joulukuussa Fédération Internationale de Football Association (FIFA) valitsi monikierroksisen äänestyksen jälkeen isäntämaat jalkapallon maailmanmestaruuskilpailuille 2018–2022. Isäntämaita vuosien 2026 ja 2030 kilpailuille ei ole vielä valittu. Samaan aikaan tämän prosessin kanssa mediaoikeudet FIFA:n jalkapallon maailmanmestaruuskilpailuihin myönnettiin joillekin maille vuoteen 2030 saakka.

Kun joidenkin myönnettyjen mediaoikeuksien kohdalla ilmeni väärinkäytöksiä, Sveitsin yleinen syyttäjänvirasto avasi rikosoikeudellisen tapauksen maaliskuussa 2017 FIFA:n entistä

pääsihteeriä ja BEIN MEDIA GROUP LLC:n toimitusjohtajaa vastaan lahjusepäilyistä. Tämän lisäksi FIFA:n entistä pääsihteeriä epäillään rikollisista väärinkäytöksistä, petoksesta ja asiakirjojen väärennöksestä.

Sveitsin yhteyssyyttäjä järjesti syyskuussa 2017 koordinaatiokokouksen, johon kutsuttiin delegaatiot Kreikasta, Espanjasta, Ranskasta ja Italiasta. Sveitsin yleisen syyttäjänviraston syyttäjät kertoivat Sveitsin tutkinnan vaiheista ja keskustelivat siitä, kuinka asia etenisi.

Kahdesta erityisestä aiheesta keskusteltiin yksityiskohtaisesti: (i) toimenpiteiden ajoitus ja koordinaatio sekä (ii) tapauksen äärimmäinen arkaluonteisuus sekä mahdollisesti tehtävät toimenpiteet, mikäli tarpeen. Tapauksen odotettiin saavan paljon huomiota mediassa. Yksityiskohtainen keskustelu ja huolellinen suunnittelu koordinaatiokokouksen aikana mahdollistivat luotettavan riskiarvion sekä kaikkien kumppaneiden selvän sitoumuksen järjestää seuraavassa kuussa hyvin valmisteltu ja onnistunut operaatiopäivä, jonka samanaikaisia toimenpiteitä koordinoitaisiin Eurojustissa olevan koordinaatiokeskuksen kautta. Asianosaiset maat kartoittivat operatiivisia rajoituksia, joita koordinaatiokokouksessa käsitellyt kaksi erilaista skenaariota asettivat. Tämä johti päivää ennen operaatiopäivää hyväksytyn skenaarion valitsemiseen ja osoitti, kuinka joustavasti koordinaatiokeskus pystyi sopeutumaan uuteen oikeudelliseen strategiaan.

Osallistuvien maiden kansallisten osastojen edustajat olivat operaatiopäivänä paikalla koordinaatiokeskuksessa. Kreikassa, Espanjassa, Ranskassa ja Italiassa tehtiin useita kotietsintöjä, varoja takavarikoitiin Italiassa ja yhtä epäiltyä kuultiin Sveitsissä.

Eurojustilla oli tärkeä rooli kansainvälisten yhteisten operaatioiden koordinoimisessa sekä kirjallisten pyyntöjen oikea-aikaisen lähettämisen ja täytäntöönpanemisen varmistamisessa sekä reaaliaikaisten, kentällä kerättyjen operatiivisten tietojen nopeassa vaihdossa kaikkien osallistuneiden oikeus- ja lainvalvontaviranomaisten välillä. Toimen koordinoiminen mahdollisti arvokkaiden todisteiden säilymisen ja esti tutkintojen vaarantumisen.

Tässä vaiheessa kumpaakaan epäiltyä ei ole määrätty tutkintavankeuteen, ja syyttömyysolettama pätee edelleen.

Eurojustin yhteysviranomaiset kolmansissa maissa

Tehostaakseen ja helpottaakseen jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden oikeusviranomaisten välistä yhteistyötä, Eurojust pyrkii jatkuvasti laajentamaan maailmanlaajuisia yhteysviranomaisten verkostoaan kolmansissa maissa. Yksi uusi yhteyspiste perustettiin Nigeriin, joten Eurojustilla on nyt yhteysviranomaiset 42 kolmannessa maassa. Eurojust pyrkii aktiivisesti lisäämään yhteistyötä Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueen maiden kanssa, ja pyytää niitä myös nimittämään erityisen yhteysviranomaisen terrorismintorjuntaan liittyvissä asioissa.

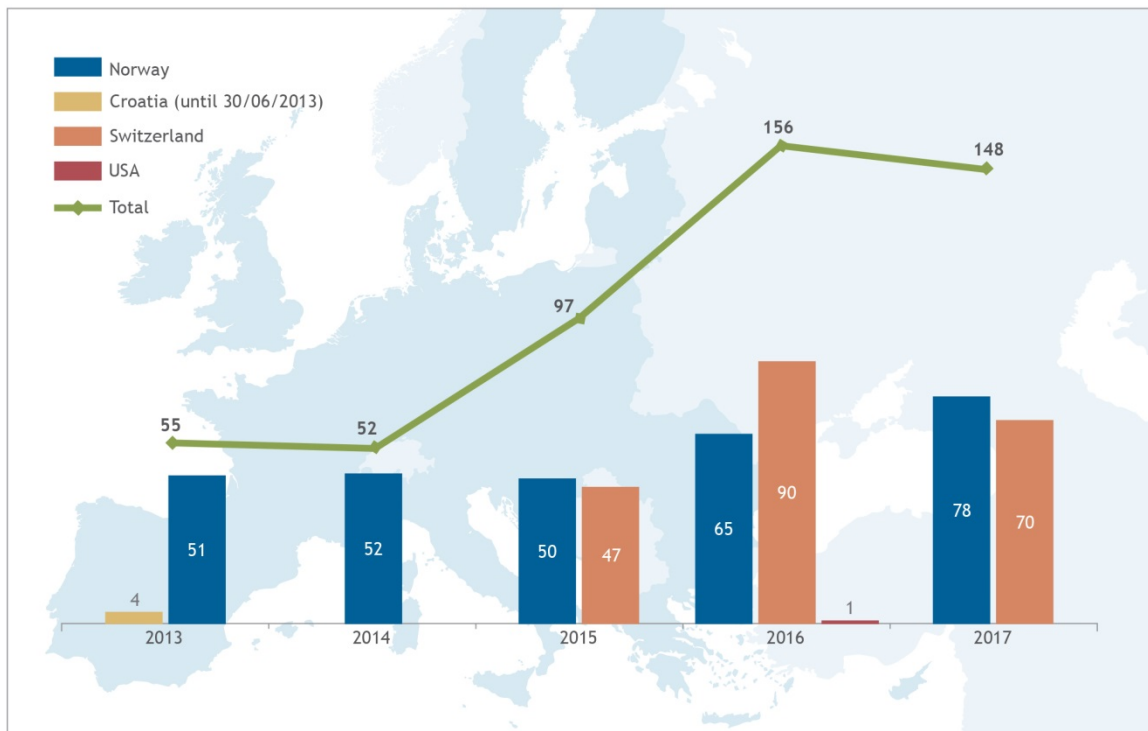
Kolmansiin maihin lähetetyt Eurojustin yhteystuomarit

Vuonna 2017 kollegio hyväksyi päätöksen tehdä järjestelyitä Eurojustin yhteystuomareiden lähettämiseksi kolmansiin maihin. Päätös toimeenpanee Eurojust-päätöksen artikkelit 26a ja 27a, antaen Eurojustille tarvittavan oikeudellisen kehyksen tällaisten yhteystuomareiden lähettämiseen. Siinä määritetään mm. valintamenetelmät ja -kriteerit sekä palkkaluokka, sopimuksen pituus ja tehtävät.

Eurojustin ja EUH:n välinen aiesopimus

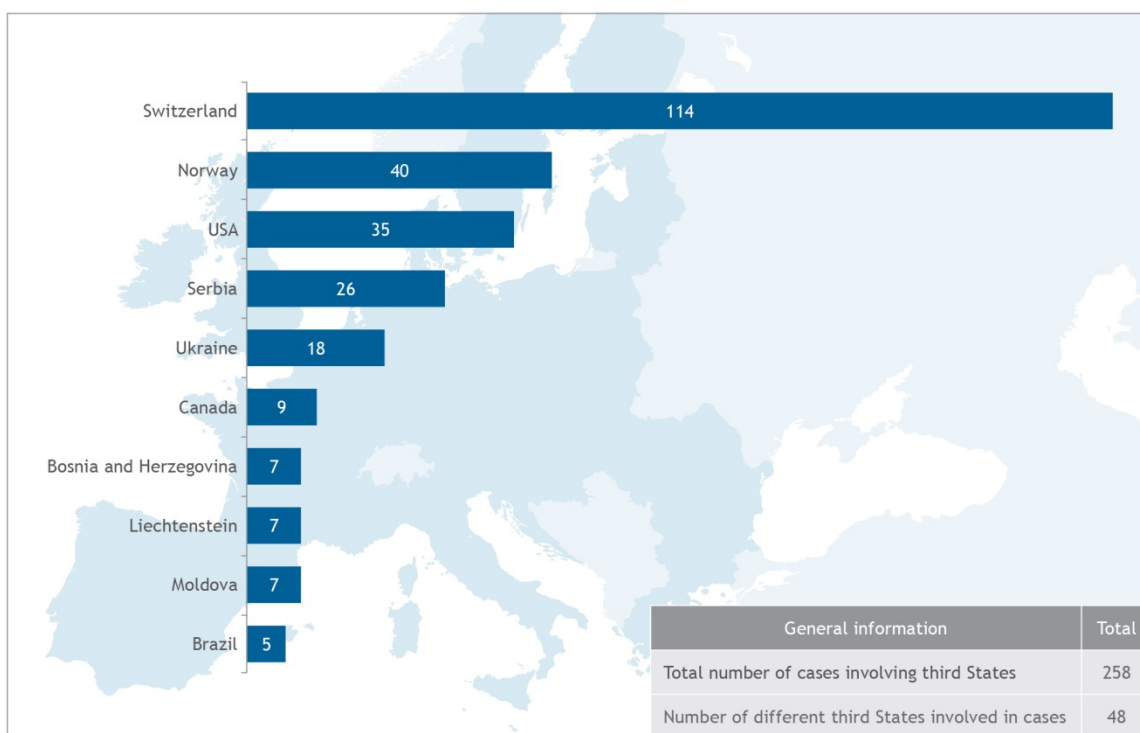
Eurojustin ja Euroopan ulkosuhdehallinnon välistä yhteistyötä koskeva aiesopimus allekirjoitettiin lokakuussa. Aiesopimus luo puitteet muiden kuin operatiivisten strategisten tietojen ja kokemusten säännölliselle vaihdolle, erityisesti terrorismintorjunnan, kyberrikollisuuden, laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskaupan aloilla. EUH tukee Eurojustia sen sitoumuksissa kolmansien maiden kanssa ja hyötyy Eurojustin asiantuntijuudesta.

Cases by Liaison Prosecutors 2013 - 2017

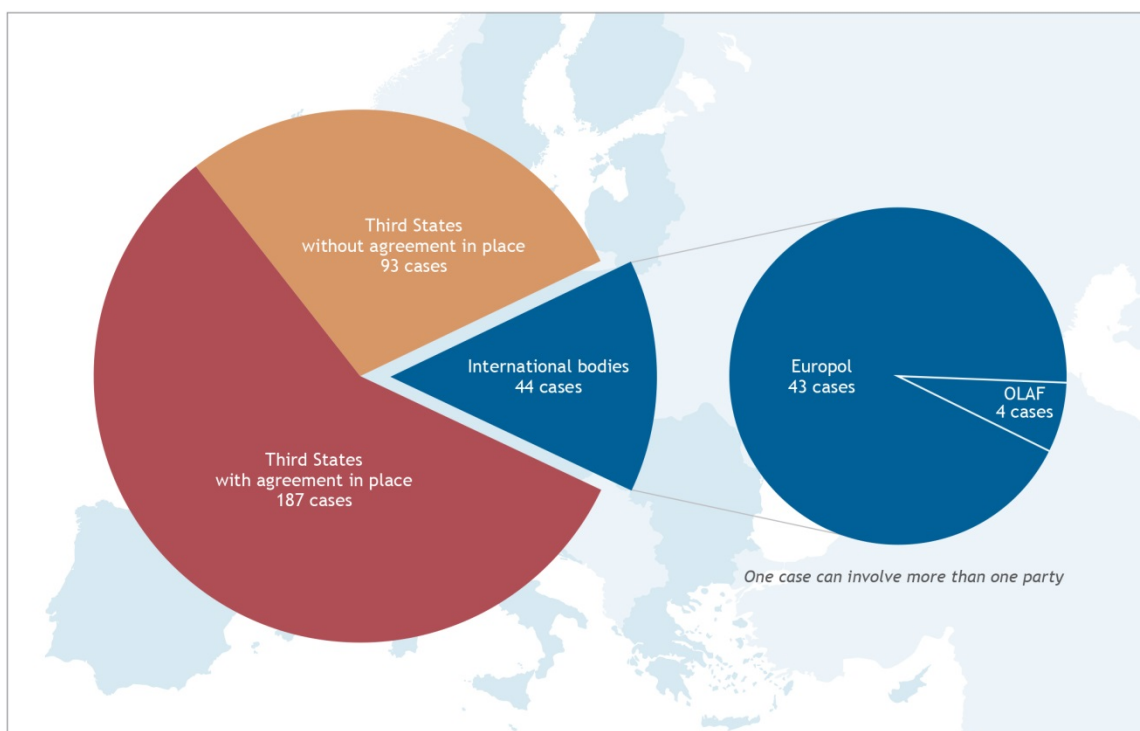

Top ten third States involved in Eurojust casework

Third States, cooperation partners and international organisations involved in Eurojust casework

Valokeilassa Norjan yhteyssyyttäjä

Napapiirin pohjoispuolelta Haagiin – minun kokemuksen

”Olen toiminut Norjan yhteyssyyttäjänä Eurojustissa vuoden 2016 syyskuusta saakka. Norja allekirjoitti sopimuksen Eurojustin kanssa vuonna 2005, ollen ensimmäinen sopimuksen tehnyt kolmas maa. Hedelmälliset keskustelut, omistautuneet kollegat ja runsas yhteistyö tekevät Eurojustilla työskentelystä ilon. Tunnen olevani etuoikeutettu saadessani kuulua Eurojust-perheeseen.

Eurojust on tullut huomattavasti tunnetummaksi Norjassa, ja sen huomaa tapauksien määrästä; vuonna 2015 avasimme 50 tapausta, vuonna 2016 tapauksia oli 65 ja vuonna 2017 niitä oli 78. Kun keskustelen norjalaisten kollegojeni kanssa, autan heitä ymmärtämään, miksi Eurojustin tarjoamasta tuesta voi olla hyötyä tapauksissa. Kolmannen maan edustajana Norjan yhteyssyyttäjä voi järjestää koordinaatiokokouksia omia tapauksiaan varten. Norjan viranomaisia kutsutaan myös säännöllisesti Eurojustin kansallisten osastojen järjestämiin koordinaatiokokouksiin. Norja on käyttänyt yhteisiä tutkintaryhmiä 10 tapauksen yhteydessä vuosien varrella ja saanut rahoitusta Eurojustilta. Vuonna 2017, ensimmäistä kertaa, Norja pani alulle myös kaksi JIT-sopimusta.

Norja on EEC- ja Schengen-maa, ja olemme panneet täytäntöön vuoden 2000 keskinäistä oikeusapua koskevan yleissopimuksen, joka osoittaa läheisen yhteytemme Euroopan unioniin ja kykymme ottaa pyyntöjä vastaan EU:n jäsenvaltioilta. Norja on myös allekirjoittanut Euroopan unionin kanssa luovutussopimuksen, mutta se ei vielä ole astunut voimaan.

Norjalainen tapaus seksuaalisesta hyväksikäytöstä verkossa

Elokuun 10. päivänä kotimaani viranomaiset lähettivät minulle oikeusapupyynnön, joka koski tutkinnallisia vaiheita Romaniassa. Tapaus oli kiireellinen, koska se koski oletetusti jatkuvaa lasten seksuaalista hyväksikäyttöä verkossa vanhemman toimesta. Suoran yhteyden saaminen toimeenpaneviin viranomaisiin Romaniassa sekä tarkan suunnitelman laatiminen tutkinnan alkuvaihetta varten, olivat tärkeitä ensimmäisiä askeleita.

Ensimmäinen koordinaatiokokous pidettiin kolmen viikon sisällä. Norja esitteli havaintonsa ja Romanian delegaatio ilmoitti olevansa erittäin motivoitunut aloittamaan oman tutkintansa epäillyn osalta, joka asui Romaniassa. JIT-sopimus allekirjoitettiin 14. syyskuuta ja toinen koordinaatiokokouksemme pidettiin Romaniassa 20. syyskuuta. Epäilty pidätettiin seuraavana päivänä ja lapsi otettiin huostaan. Tämä loistava tulos saavutettiin vain kuuden viikon päästä siitä, kun oikeusapupyyntö saapui Eurojustiin. Romanian ja Norjan kansallisten osastojen nopea ja erinomainen yhteistyö oli ratkaisevaa. Päättävöitteenä oli lapsen turvallisuuden varmistaminen. Seuraava tavoite oli turvata/hankkia hyväksyttävät todisteet kummassakin maassa, sillä oikeudenkäyntejä pidetään kaksi: yksi Norjassa palveluiden ostajan kanssa ja toinen Romaniassa palveluiden myyjän kanssa.

Yksi tutkinnan tärkeimmistä seikoista oli lapsiuhrien todistuslausuntojen turvaaminen. Norjalla on uusi ja ainutlaatuinen malli lasten kuulemiseen uhreina tai todistajina. Lapsi kutsutaan yhdessä vanhempiensa tai huoltajiensa kanssa turvalliseen tilaan (jota kutsutaan ”Lasten taloksi”). Erityiskoulutuksen saanut tutkija ottaa lausunnon neutraalilla ja avoimella tavalla, vain tutkijan ja lapsen ollessa läsnä. Uhrin asianajaja ja puolustusasianajaja ovat erillisessä

huoneessa. Puolustusasianajaja voi taukojen aikana esittää tutkijalle lisäkysymyksiä, jotka tutkija puolestaan kysyy uhrilta. Videoitua lausuntoa voidaan sitten käyttää hyväksyttävänä todisteena oikeudessa.

Luku 5 Eurojust ja toimijaverkostot

Euroopan oikeudellisen verkoston (EJN) sihteeristö, yhteisten tutkintaryhmien kansallisten asiantuntijoiden verkosto (JIT-verkosto), kansanmurhan ja ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikoksien ja sotarikoksien tutkintaa ja syytteen asettamista koskeva verkosto (Joukkotuhonnan vastainen verkosto) toimivat Eurojustissa ja hyödyntävät sen resursseja. Niiden työntekijät kuuluvat Eurojustin henkilökuntaan. Sihteeristöt tarjoavat verkostoille palveluita ja avustavat yhteistyössä kollegion ja kansallisten osastojen kanssa niiden yhteisillä toiminta-alueilla. Eurojust antaa myös oikeudellista, hallinnollista ja taloudellista tukea Euroopan oikeudelliselle kyberrikollisuusverkostolle (EJCN) ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden valtiosyyttäjien ja johtavien yleisten syyttäjien neuvoa-antavalle foorumille (neuvoa-antava foorumi).

5.1 Euroopan oikeudellinen verkosto (EJN)

Euroopan oikeudellinen verkosto on EU:n jäsenvaltioiden nimittämien kansallisten yhteysviranomaisten verkosto, joka avustaa rikosasioihin liittyvässä oikeudellisessa yhteistyössä. Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaiset avustavat toimijoita antamalla oikeudellisia ja käytännön neuvoja sekä järjestämällä suoria yhteyksiä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välille. Euroopan oikeudellisen verkoston sihteeristö perustettiin Eurojustissa vuonna 2003.

Kokoukset Euroopan oikeudellisen verkoston täysistunnot järjestettiin Maltalla ja Tallinnassa, ja niissä keskityttiin erityisesti eurooppalaisen tutkintamääräyksen ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamiseen käytännössä. Euroopan oikeudellisen viraston yhteysviranomaiset keskustelivat ensimmäisistä kokemuksista jäsenmaissa, joissa eurooppalaista tutkintamääräystä käytettiin todisteiden hankkimiseen ja vaihtamiseen. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen osalta Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaiset keskustelivat joistakin Euroopan unionin tuomioistuimen hiljattaisista tuomioista esim. vankilaolosuhteisiin liittyen. Kokousten päätelmät ovat saatavilla Euroopan oikeudellisen verkoston verkkosivustolla.

Euroopan oikeudellisen verkoston alueelliset kokoukset järjestettiin Saksan, Latvian, Alankomaiden, Puolan, Slovenian ja Suomen toimesta. Näissä kokouksissa Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaisilla oli mahdollisuus vaihtaa kokemuksia aiheista, kuten eurooppalainen tutkintamääräys, oikeus asianajajaan sekä varojen jäädyttäminen ja menetetyiksi tuomitseminen. Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset kokoukset järjestettiin Belgian ja Liettuan toimesta. Näihin kokouksiin osallistui Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaisia sekä korkea-arvoisia toimijoita.

Yhteistyö Eurojustin kanssa Euroopan oikeudellinen verkosto ja Eurojust tekivät yhteistyötä eurooppalaisen tutkintamääräyksen käyttöönoton osalta jäsenmaissa. *Tiedote ”vastaavien säännösten” merkityksestä sekä sovellettavasta oikeudellisesta järjestelmästä tapauksissa, joissa EIO-direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on viivästynyt*, julkaistiin neuvoston

asiakirjan 9936/17 liitteenä II. Komissio ja Euroopan oikeudellinen kyberrikollisuusverkosto laativat yhdessä ohjeet siihen, kuinka eurooppalainen tutkintamääräys täytetään ja kuinka sitä käytetään sähköisten todisteiden hankkimisessa.

Euroopan oikeudellinen verkosto ja Eurojust jatkoivat toimintasuunnitelmiansa toteuttamista keskinäisen arvioinnin kuudennella kierroksella jäsenvaltioissa ja päivittivät yhteistä julkaisuaan [*"Kansainvälisen yhteistyön keinoja toimijoille rikosasioissa: miten E/N ja Eurojust palvelevat \(What can we do for you? Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners: E/N and Eurojust\)"*](#). Tässä yhteisessä julkaisussa kerrotaan jäsenmaiden toimijoille Euroopan oikeudellisen verkoston ja Eurojustin tarjoamasta tuesta. Julkaisussa selvitetään myös, milloin tukipyyntö tehdään Euroopan oikeudelliselle verkostolle ja milloin Eurojustille.

Euroopan oikeudellisen verkoston verkkosivusto Tärkein verkkosivustoa koskeva hanke oli tänä vuonna oikeudellisen kirjaston uuden version kehittäminen. Tämän uuden version avulla käyttäjät voivat helpommin löytää asiakirjoja, kuten EU-säädöksiä. Tammikuun 1. päivänä otettiin käyttöön Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaisten raportointityökalu. Tämä uusi työkalu tarjoaa Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaisille käyttäjäystävällisen keinon rekisteröidä toimenpiteitään, tapausten lukumääriä jne. Verkkosivustolle luotiin myös uusi EIO-alue, josta kaikki eurooppalaista tutkintamääräystä koskevat tiedot ovat helposti saatavilla. Toisen uuden ominaisuuden avulla Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaiset voivat saada Euroopan oikeudellisen kyberrikollisuusverkoston jäsenten yhteystiedot verkkosivuston rajoitetusta osasta.

5.2 JIT-verkosto

[JIT-verkosto](#) on kansallisten oikeus- ja lainvalvontayhteysviranomaisten verkosto, joka perustettiin edistämään yhteisten tutkintaryhmien käyttöä ja vaalimaan tiedonvaihtoa ja parhaita käytäntöjä. Sen sihteeristö aloitti toimintansa vuonna 2011. Vuodesta 2013 lähtien sihteeristö on hoitanut Eurojustin perustamaa rahoitusohjelmaa, joka tarjoaa taloudellista tukea JIT-toiminnalle.

Vuosikokous Yhteisten tutkintaryhmien asiantuntijoiden 13. vuosikokous pidettiin toukokuussa Eurojustissa. Asiantuntijat keskustelivat mm. yhteisten tutkintaryhmien uusimmasta kehityksestä, kuten ensimmäisistä kokemuksista Yhdysvaltojen ja Sveitsin kanssa.

Rinnakkaisissa työryhmissä käytyjen keskustelujen jälkeen osallistujat olivat samaa mieltä JIT-verkoston rakenteen uudistamistarpeesta ja pyysivät sihteeristöä ehdottamaan ohjeita verkoston toiminnan pohjana olevan neuvoston asiakirjan täydentämiseen. JIT-asiantuntijat miettivät myös mahdollisia keinoja JIT-kumppaneiden välisen tiedonvaihdon parantamiseen ja tukivat ajatusta siitä, että operatiivisen yhteistyöympäristön käyttöä tutkittaisiin tarkemmin verkoston, Eurojustin ja Europolin välisessä yhteistyössä. [Neuvoston päätelmät](#) ovat saatavilla Eurojustin verkkosivustolla.

Hankkeet Sihteeristö jatkoi arviointikokousten tukemista sekä kansallisten viranomaisten täyttämien JIT-arviointilomakkeiden keräämistä yhteisiä tutkintaryhmiä koskevan arviointiraportin toisen painoksen julkaisemista silmällä pitäen. Hankkeeseen ryhdyttiin

yhdessä Eurojustin kanssa, ja se sisältää myös uusinta kehitystä koskevia tietoja, jotka perustuvat Eurojustin kokemukseen tällä alalla.

JIT-arviointihankkeen täydennykseksi aloitettiin uusi hanke yhteisiin tutkintaryhmiin liittyvien oikeuskäytäntöjen keräämiseksi ja analysoimiseksi. Hankkeen odotetaan lisäävän toimijoiden tietämystä oikeudellisista ongelmista ja haasteista, joita kansallisissa tuomioistuimissa voi ilmetä yhteisiin tutkintaryhmiin liittyen, sekä auttaa heitä ennakoimaan ja käsittelemään näitä haasteita kotimaassaan. Hankkeen on tarkoitus myös parantaa kansallisten oikeusjärjestelmien ymmärtämistä ja rohkaista tuomareita osallistumaan entistä enemmän. Tiedot kerättiin vuonna 2017 ja analysointi suoritetaan vuonna 2018.

5.3 Joukkotuhonnan vastainen verkosto

Joukkotuhonnan vastainen verkosto varmistaa tiedon, parhaiden käytäntöjen ja kokemusten vaihtoon perustuvan tiiviin yhteistyön joukkotuhontaa, ihmisyyttä vastaan tehtyjä rikoksia ja sotarikoksia koskevia tutkinta- ja syytetoimia suorittavien viranomaisten välillä. Se on toimijoiden verkosto, johon kuuluu tutkijoita, syyttäjiä ja oikeusapuvirkailijoita. Sen sihteeristö perustettiin heinäkuussa 2011.

Kokoukset Eurojustissa järjestettiin kaksi täysistuntoa. Ensimmäisessä keskityttiin EU-virastojen toimiin muuttovirtojen osalta sekä muuttovirroista seuranneiden kansainvälisten ydinrikosten uhrien, todistajien ja tekijöiden tunnistamiseen, ja toisessa kansalaisjärjestöjen ja kansallisten viranomaisten väliseen tehokkaaseen yhteistyöhön. Toisessa kokouksessa käsiteltiin dokumentointimenetelmiä, yhteistyön tuomia etuja ja riskejä sekä mahdollisuuksia toisiensa tukemiseen uhrien puolustamiseen, tavoittamiseen ja tukemiseen liittyvässä työssä. Päätelmät 22. ja 23. kokouksesta ovat saatavilla Eurojustin verkkosivustolla.

Toinen EU:n teemapäivä rankaisemattomuutta vastaan Toinen EU:n teemapäivä kansanmurhien, ihmiskuntaa vastaan tehtyjen rikosten ja sotarikosten rankaisemattomuutta vastaan järjestettiin Brysselissä 23. toukokuuta puheenjohtajamaa Maltaan, Joukkotuhonnan vastaisen verkoston, Eurojustin ja komission toimesta. Vuosittaisen tapahtuman tavoitteena on lisätä tietoisuutta kaikkein vakavimmista rikoksista, edistää kansallisia tutkinta- ja syytetoimia, käsitellä uhrien asemaa ja osallistumista rikosoikeudellisiin menettelyihin. Tulos julkaistiin neuvoston asiakirjana 9932/17.

Hankkeet Sihteeristö laati toimijoille kolme tiedotusta, joiden aiheet olivat seuraavat: (i) julkisista lähteistä (erityisesti sosiaalisesta mediasta) saatujen tietojen käyttö Syyrian ja Irakin konfliktiin liittyvien sotarikosten tutkinta- ja syytetoimissa sekä kansallisten tuomioistuinten vastaavien oikeuskäytäntöjen luettelon käyttö; (ii) Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö liittyen joukkotuhontaan, ihmisyyttä vastaan tehtyihin rikoksiin ja sotarikoksiin ja (iii) yleiskatsaus seksuaalisesta ja sukupuoliperusteisesta väkivallasta, johon Isis on syyllistynyt joukkotuhonnan, ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten tai sotarikosten muodossa, ja viitteet olemassa olevaan kansainväliseen oikeuskäytäntöön.

5.4 Euroopan oikeudellinen kyberrikollisuusverkosto (EJCN)

Euroopan oikeudellinen kyberrikollisuusverkosto perustettiin vuonna 2016 edistämään yhteyksiä kyberrikollisuudesta, kyberpohjaisesta rikollisuudesta ja kyberavaruudessa suoritetuista tutkinnoista johtuvien haasteiden torjuntaan erikoistuneiden toimijoiden välillä sekä tehostamaan tapausten tutkinta- ja syytetoimia.

Kesäkuun 9. päivänä 2016 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti Eurojust tukee verkostoa ja varmistaa tiiviin yhteistyön. Eurojust esimerkiksi osallistuu EJC:n johtokuntaan, isännöi verkoston säännöllisiä kokouksia, tukee tiedonvaihtoa ja konsultoi verkostoa politiikkahankkeiden kehityksestä ja muista sidosryhmien toimista varmistaakseen vahvan vuorovaikutuksen Eurojustin kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä koskevan asiantuntijuuden sekä EJC:n jäsenten operatiivisen ja aihekohtaisen asiantuntijuuden välillä.

Kokoukset Eurojustissa järjestettiin kaksi täysistuntoa. Ensimmäisessä täysistunnossa hyväksyttiin työohjelma vuosille 2017–2018. Työohjelmassa määritetyt prioriteetit ovat sähköiset todisteet, salaustietojen säilytys ja muut esiin tulevat kysymykset. Tämän lisäksi [operaatio Avalanche](#) esiteltiin ensimmäisessä kokouksessa. Toisessa täysistunnossa keskusteltiin olennaisista kysymyksistä, jotka liittyvät virtuaalivaluuttoihin ja tutkintoihin pimeässä verkossa. Myös käytännön kokemuksia vaihdettiin, *tässä tapauksessa* esittelemällä rikostutkinta, joka johti pimeässä verkossa toimineen laittoman markkinapaikan Hansa Marketin alasajoon 20. heinäkuuta 2017.

Hankkeet Eurojust ja Euroopan oikeudellinen kyberrikollisuusverkosto järjestivät yhdessä salausta koskevan työpajan, johon molemmat myös osallistuivat (ks. kohta 3.1). Lisäksi EJC antoi kyselyihin vastaamalla panoksensa Eurojustin raportteihin tietojen säilytyksestä ja peitetutkintaan verkossa (ks. kohdat 2.2 ja 3.2).

5.5 Neuvoa-antava foorumi

[Neuvoa-antava foorumi](#) perustettiin vuonna 2010 vahvistamaan jäsenvaltioiden oikeudellista yhteistyötä ja keskinäistä luottamusta ja antamaan asiantuntijatietoa EU:n toimielimille vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen kehityksestä. Lokakuussa kollegio hyväksyi käytännön, joka koskee Eurojustin tarjoaman tuen käytännön järjestelyitä neuvoa-antavan foorumin kokousten järjestämisen yhteydessä, ja sen tavoite on yhdenmukaistaa nykyisiä tukikäytäntöjä ja tarjota neuvoja kokousten järjestämiseen osallistuville tahoille.

Yhteinen kokous Neuvoa-antavan foorumin 12. kokous järjestettiin lokakuussa ja sen kutsuivat koolle Viron yleinen syyttäjä ja Maltan oikeuskansleri. Kokouksessa keskityttiin digitaalisten työkalujen käyttöön rikosoikeudellisissa menettelyissä, laittoman maahantulon järjestämiseen ja Eurojustissa tapahtuneeseen kehitykseen keskeisillä painopistealueilla.

Digitaalisten työkalujen käyttö rikosoikeudellisissa menettelyissä Tähän keskusteluun valmistauduttaessa jäsenvaltioita pyydettiin ilmoittamaan, missä määrin ne nyt sallivat keskinäistä oikeusapua koskevien pyyntöjen ja eurooppalaisten tutkintamääräysten toimittamisen digitaalisesti. Kyselyn tulokset antoivat vaihtelevan kuvan. Suurin osa jäsenvaltioista hyväksyy faksilla tai sähköpostilla lähetetyt pyynnöt, joskus lisävaatimuksin, kuten sähköisesti allekirjoitettuina, mutta kuudessa jäsenvaltiossa alkuperäinen pyyntö on yhä lähetettävä postissa jälkepäin. Kyselyn tulosten tarkastelun jälkeen Viron viranomaiset kertoivat kokemuksistaan sähköisten allekirjoitusten ja digitaalisen tiedonvaihdon käytöstä rikosoikeudellisissa menettelyissä ja totesivat niiden nopeuttavan ja tehostavan tutkinta- ja syytetoimia. Vaikka jäsenvaltiot ovat edistyneet tässä asiassa merkittävästi, foorumin jäsenet olivat yhtä mieltä siitä, että tätä uudistusprosessia olisi laajennettava koskemaan myös rajat ylittävää oikeudellista yhteistyötä.

Oikeudelliset vastatoimet laittoman maahantulon järjestämiseen Foorumin jäsenet vaihtoivat näkemyksiä heinäkuussa 2017 pidetyn laittoman maahantulon järjestämistä koskevan Eurojustin kokouksen tuloksista ja vahvistivat sen päätelmät. Kokouksen järjestivät puheenjohtajavaltiot Malta ja Viro yhdessä Eurojustin kanssa. Tarve oikeudellisten vastatoimien räätälöimiseen salakuljetusverkostojen *modus operandin* ja muuttuvien kulkureittien mukaan tunnustettiin yleisesti. Yhteistyön lisääminen lähtö- ja kauttakulkumaina olevien kolmansien maiden kanssa katsottiin olevan keskeistä, kuten myös sen varmistamisen, että kolmansissa maissa toimivien EU-toimijoiden keräämät tiedot pystytään muuttamaan hyväksyttäviksi todisteiksi. Kansallisia viranomaisia kehoitettiin ohjamaan Eurojustille enemmän tapauksia ja hyödyntämään täysimääräisesti jo saatavilla olevia oikeudellisen yhteistyön välineitä, kuten yhteisiä tutkintaryhmiä.

Kehitys keskeisillä painopistealueilla ja institutionaaliset näkymät Eurojust kertoi uusimmasta kehityksestä ensisijaisilla rikollisuuden aloilla: terrorismissa, kyberrikollisuudessa, ihmiskaupassa ja laittoman maahantulon järjestämisessä. Erityisen silmiinpistävää oli niiden terrorismi- ja ihmiskauppatapausten kasvanut lukumäärä, joihin Eurojustin tukea pyydettiin. Osallistujille kerrottiin myös hiljattaisista organisatorisista muutoksista ja heille vakuutettiin, että Eurojust jatkaa räätälöityjen asiantuntijaneuvojen antamista monimutkaisissa rajat ylittävissä rikostapauksissa.

[Kokouksen päätelmät](#) ovat saatavilla Eurojustin verkkosivustolla.

Viron yleinen syyttäjä Lavly Perling ja Maltan oikeuskansleri Peter Grech totesivat:

”Tämä kokous kuvastaa hyvin sitä, kuinka neuvoa-antava foorumi tuo yhteen julkiset syyttäjäpalvelut neljästä Euroopan nurkasta; sen kutsuivat koolle koillisessa ja etelässä sijaitsevat jäsenvaltiot ja sitä isännöi Eurojust lännessä. Kun yhdistämme voimamme kansallisten rajojen yli, voimme selvittää oikeudellisia haasteita syytetoimien onnistumiseksi ja turvallisemman Euroopan rakentamiseksi.”

Luku 6 Henkilöstö ja talousarvio

Henkilöstö Vuoden 2017 lopussa Eurojustissa oli töissä 332 henkilöä, joihin kuuluivat 76 kansallista jäsentä, varajäsentä ja avustajaa, 202 väliaikaista toimihenkilöä, 21 sopimussuhteista toimihenkilöä, 17 kansallista asiantuntijaa ja 16 harjoittelijaa.

Eurojustille myönnettiin 208 väliaikaisen toimihenkilön toimea vuonna 2017. Alun perin komissio ehdotti viiden toimen vähentämistä vuoden 2017 henkilöstötaulukossa. Budjettivallan käyttäjä kuitenkin myönsi 10 lisätoimea, jolloin väliaikaisten toimihenkilöiden toimien lukumäärä nousi 208, vastaten viiden toimen lisäystä vuoden 2016 henkilöstötaulukkoon verrattuna. Uudet toimet, jotka myönnettiin operatiiviseen työhön, oli kaikki täytetty vuoden 2017 loppuun mennessä.

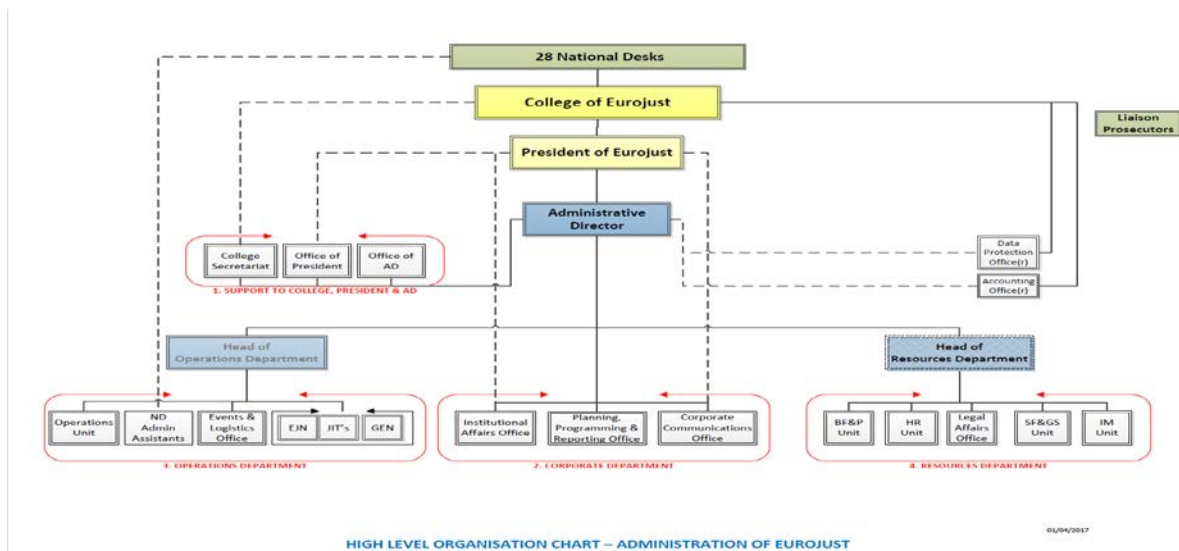
Talousarvio Eurojustin alkuperäinen talousarvio vuodelle 2017 oli 48 379 237 euroa, ja siihen sisältyi erillinen 11 130 000 euron summa uusien toimitilojen rakentamista varten. Tämä talousarvio oli Eurojustin alun perin pyytämää 9 prosenttia pienempi. Tämän budjettirajoituksen johdosta sekä varmistaaksemme kysyntäperusteisen operatiivisen työemme toimituksen ja kykymme täyttää lakisääteiset velvollisuutemme, Eurojust ei priorisoinut tapauksiin liittymättömiä toimia, kuten pääasiallisesti hallinnollisia/organisatorisia tieto- ja viestintäteknologiahankkeita.

Vuoden 2017 aikana kysyntä Eurojustin myöntämälle yhteisten tutkintaryhmien rahoitukselle kasvoi jäsenmaissa merkittävästi, ja komissio myönsi Eurojustille lisämäärärahoja 310 000 euron verran. Tämän ansioista Eurojust saattoi hyväksyä 48 689 237 euron muutetun talousarvion syyskuussa ja tukea useampia yhteisiä tutkintaryhmiä kuin aiempina vuosina.

Uuden toimistorakennuksen valmistumisen viivästyminen ja siitä seurannut ylijäämä uudesta rakennushankkeesta, lievittivät budjettipaineita jossain määrin tilivuoden loppua kohti, ja talousarvion toteutumisaste oli 99,97 %.

Konsolidoitu vuosittainen toimintakertomus Hallinnollisen johtajan laatima *konsolidoitu vuosittainen toimintakertomus* (Consolidated Annual Activity Report, CAAR) sisältää yhteenvedon saavutuksista sekä Eurojustin työohjelmaan sisältyvien vuosittaisten tavoitteiden ja toimien toteutumisesta. Toimintakertomuksessa yksilöidään resurssien käyttö (henkilöstö ja talousarvio) sekä sisäisten valvontamenetelmien ja riskinhallinnan toteutus. Toimintakertomus ja Eurojustin arvio toimintakertomuksesta toimitetaan budjettivallan käyttäjälle 1. heinäkuuta 2018 mennessä.

Luku 7 Organisatorinen kehitys ja keskeisimmät haasteet

Säästöpoliittinen ilmapiiri ja Eurojustin rajallisiin resursseihin kohdistuva jatkuva paine on kannustanut Eurojustia optimoimaan taloudellisia ja henkilöresurssejaan lisää.

Organisaatiouudistus Hallinnon organisaatiouudistus aloitettiin tammikuussa. Perustettiin kolme yksikköä: operatiivinen osasto, hallinto-osasto ja resurssiosasto. Organisaatiouudistuksella saavutettiin seuraavat tavoitteet: (i) kollegion ja kansallisten osastojen operatiivisen työn tukemista tehostettiin siirtämällä resursseja operatiiviseen työhön; (ii) kansallisten osastojen operatiivista tukea johdonmukaistettiin ottamalla käyttöön operatiivisen työn tieteidenvälinen/monialainen tuki; (iii) strategista kehitystä, suunnittelua ja raportointia parannettiin ja (iv) ulkoista viestintää tehostettiin.

Hankkeiden priorisointi Vuoden 2016 hankkeiden priorisoinnin pohjalta vuoden 2017 toiminta perustui hankekatsausten arviointiin, jossa Eurojustin tapauksia käytettiin priorisoinnin pääasiallisina kriteereinä. Syyskuussa kollegio hyväksyi prioriteetit ja niihin liittyvät suoritukset vuosille 2018 ja 2019 sekä joulukuussa

uuden priorisointimenetelmän. Pääperiaatteisiin kuuluvat:

- joustava lähestymistapa resurssien kohdistukseen
- ulkopuolinen konsultointimenettely toimijoiden ja sidosryhmien tarpeiden huomioimiseksi
- suoritteiden arviointimenettely.

Kollegion alarakenteet Kollegio päätti yksinkertaistaa valmistelevia alarakenteitaan parantaakseen päätöksentekoprosessejaan ja tehokkuuttaan; tehostaen ja järjeistään siten resurssien käyttöä. Uusi malli varmistaa koordinoitun reaktion strategisiin asioihin sekä operatiivisen osaamisen ja tiedon säilymisen. Toteutus aloitetaan vuoden 2018 toisella neljänneksellä.

Asianhallintajärjestelmä Eurojustin nykyinen asianhallintajärjestelmä, joka otettiin käyttöön vuonna 2004, alkaa olla teknisen elinkaarensa lopussa. Tämän

vuoksi Eurojust teki teknisen ja toiminnallisen analyysin asianshallintajärjestelmästä organisaation nykyisten tarpeiden valossa. Tämä nykyisten toiminnallisuuden ja mahdollisten parannusten tarkka analyysi auttaa tekemään tietoon perustuvan päätöksen asianshallintajärjestelmän uudelleensuunnittelua koskevien

vaihtoehtojen osalta. Operatiivisen tuen parantamiseksi Eurojust hyväksyi joukon menettelyitä, joiden avulla kansalliset osastot voivat syöttää tietoja yhdenmukaisemmin. Nämä menettelyt, yhdessä tietojen laadun tarkemman arvioinnin kanssa, parantavat tietojen laatua operatiivisen työn tukemiseksi Eurojustissa ja jäsenvaltioissa.

Eurojustin roolista odotetaan tulevan yhä tärkeämpi turvallisuus- ja oikeuspolitiikan alalla.

Uusi Eurojust-asetus Asetus tulee tehostamaan Eurojustin toimintaa ja rakennetta. Johtokunta, johon kuuluu komission jäsen, tulee avustamaan kollegiota sen hallinnollisissa tehtävissä. Tietosuojan näkökulmasta, valvonta siirtyy Eurojustin yhteiseltä valvontaviranomaiselta Euroopan tietosuojavaltuutetulle. Asetuksen 45/2001 uudelleenlaadinnan mahdollinen vaikutus tietosuojajärjestelmään saattaa vaikuttaa Eurojustin toimintaan merkittävästi. Eurojust-asetuksen ja asetuksen 45/2001 uudelleenlaadinnan pitäisi johtaa tulokseen, joka ei luo esteitä Eurojustin päivittäiselle operatiiviselle työlle, tarjoaa oikeusvarmuutta ja takaa korkean tason tietosuojan.

Yhteistyö tärkeimpien kumppaneiden kanssa Eurojust ja tuleva EPPO aikovat työskennellä tiiviisti yhdessä; on laadittava työjärjestely, joka säätelee niiden toimien käytännön yksityiskohtia EU:n taloudellisia etuja suojatessa sekä tukea, jota Eurojust voi tarjota EPPOlle. Europol-asetuksen pitäisi lisätä operatiivisten tietojen kulkua ja vahvistaa yhteistyötä. Tämä kattaa myös sellaisten yhteisten sääntöjen ja edellytysten määrittämisen, joiden perusteella yhteisten tutkintaryhmien toimintaa koskevat rahoitushakemukset on käsiteltävä, jotta moitteeton varainhoito ja tehokas tuki kansallisille viranomaisille

voitaisiin varmistaa. Frontex-asetus tehostaa yhteistyötä, jota säännellään työjärjestelyllä.

EU:n tietosuojapaketti Uudella tietosuojapakettilla, jota sovelletaan kansallisiin viranomaisiin vuoden 2018 toukokuusta lähtien, tulee olemaan suuri vaikutus tapaan, jolla jäsenvaltiot käsittelevät henkilötietoja lainvalvonta-alalla sekä Eurojustissa, kun se vaihtaa tietoja jäsenvaltioiden kanssa.

EU:n oikeus- ja sisäasioita koskeva strategia EU:n strategiat ja toimintasuunnitelmat vaikuttavat Eurojustin painopisteiden asettamiseen ja korostavat tarvetta

- läheisemmälle oikeudelliselle yhteistyölle ja koordinaatiolle etulinjassa taistelussa vakavaa rajat ylittävää rikollisuutta vastaan
- tehostetulle tietojen jakamiselle
- oikeudellisten instrumenttien parhaalle mahdolliselle hyödyntämiselle tutkinta- ja syytetoimien mahdollistamiseksi ja lopulta rikollisten tuomitsemiseksi.

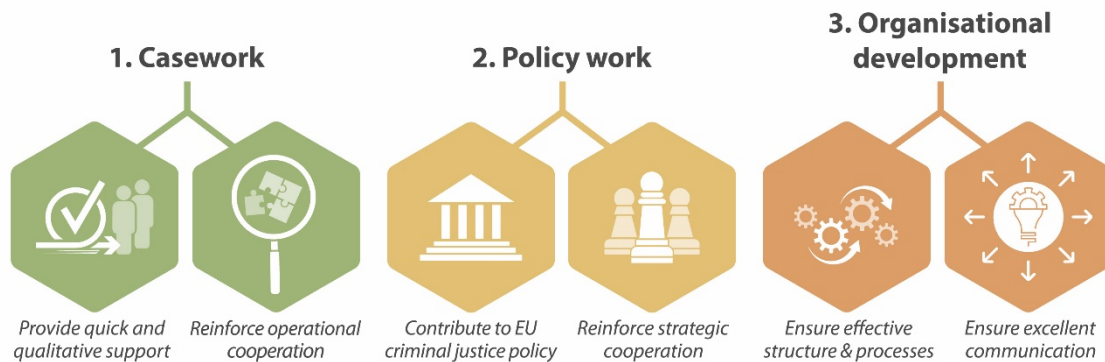
Kehitys rikosasioihin liittyvässä oikeudellisessa yhteistyössä Eurojust on yhä oikeudellisten instrumenttien, kuten eurooppalaisen pidätysmääräyksen ja eurooppalaisen tutkintamääräyksen, käytön tärkeä edistäjä. Tähän kuuluvat myös

tehtävät rikosasioihin liittyvän oikeudellisen yhteistyön alalla, jonka piiriin kuuluvat esim. ehdotus asetukseksi ECRISTCN-järjestelmästä sekä ehdotus asetukseksi jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Yhteistyö kolmansien maiden kanssa
Eurojustin strategisena painopisteenä on

yhteistyön lujittaminen kolmansien valtioiden kanssa ja sen mukaisesti Eurojustiin yhteyssyyttäjän nimittävien kolmansien maiden lukumäärä tulee kasvamaan. Lisäksi Eurojustin suhteet Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Tanskaan tulevat muuttumaan tulevaisuudessa.

Monivuotinen strategia vuosille 2019-2020

Toukokuussa Eurojust hyväksyi [monivuotisen strategiansa vuosille 2019–2021](#). Monivuotisessa strategiassa painotetaan tarvetta tuottaa enemmän ja parempia tuloksia Eurojustin operatiivisissa ydintoimissa (i) tarjoamalla jäsenvaltioille tukea (esim. antamalla nopeaa ja kvalitatiivista tukea ja vahvistamalla operatiivista yhteistyötä); (ii) antamalla operatiiviseen kokemukseen perustuvia neuvoja (esim. osallistumalla EU:n kriminaalipolitiikkaan ja vahvistamalla strategista osaamista) ja (iii) parantamalla organisatorista tehokkuutta (esim. varmistamalla rakenteen, prosessien ja viestinnän paremman tehokkuuden). Lisäksi Eurojust on muotoillut uudelleen missionsa ”Oikeutta rajojen yli turvallisemman Euroopan puolesta” ja visionsa ”Eurojust on EU:n johtava kumppani rikollisten tuomisessa oikeuden eteen ja keskeinen toimija turvallisemman maailman varmistamisessa”.